

HEIDELBERGI KÁTÉ

Tartalomjegyzék:

Első rész

Az ember nyomorúságáról

Második rész

Az ember megváltásáról

Az Atya Istenről

A Fiú Istenről

A Szentlélek Istenről

A szent Sákramentumokról

A szent Keresztségről

Az Úr szent vacsorájáról

Harmadik rész

A háladatosságról

Az imádságról

I. ÚRNAPJA

1. Kérdés: *Mi életedben és halálodban egyetlen vigasztalásod?*

Felelet: Az, hogy mind testestől, mind lelkestől, akár élek, akár halok, nem önmagamé, hanem az én hűségese Uramnak és Megváltómnak, a Jézus Krisztusnak tulajdona vagyok, aki az ő drága vérével minden bűnömért tökéletesen eleget tett, engem a Sátán minden hatalmától megszabadított és úgy megőriz, hogy az én mennyei Atyám akarata nélkül még csak egy hajszál sem eshetik le fejemről; sőt inkább mindennek az én üdvösségemre kell szolgálnia; azért engem biztosít az örök élet felől és szív szerint készíti arra, hogy ezután Őneki éljek.

- **Róm 14,8:** mert ha élünk, az Úrnak élünk: ha meghalunk, az Úrnak halunk meg. Azért akár élünk, akár halunk, az Úréi vagyunk.
- **1 Kor 6,19:** Nem a magatokéi vagytok.
- **1 Kor 3,23:** Ti pedig Krisztusé, Krisztus pedig Istené.
- **1 Pét 1,18-19:** Tudván, hogy nem veszendő holmin, ezüstön vagy aranyon váltottatok meg a ti atyáitoktól örökölt hiábavaló életekből: hanem drága véren, mint hibátlan és szeplőtlen bárányán, a Krisztusén.

- **1 Ján 1,7:** Jézus Krisztusnak, az Ő Fiának vére megtisztít minket minden bűntől.
- **1 Ján 2,1-2:** Én fiacskáim, ezeket azért írom néktek, hogy ne vétkezzetek. És ha valaki vétkezik, van Szószólónk az Atyánál, az igaz Jézus Krisztus.
- **1 Ján 3,8:** Aki a bűnt cselekszi az ördögből van; mert az ördög kezdettől fogva bűnben leledzik. Azért jelent meg az Istennek Fia, hogy az ördög munkáit lerontsa.
- **Ján 6,38-40:** Mert azért szállottam le a mennyből, hogy ne a magam akaratát cselekedjem, hanem annak akaratát, aki elküldött engem. Az pedig az Atyának akarata, aki elküldött engem, hogy amit nékem adott, abból semmit el ne veszítsek, hanem feltámasszam azt az utolsó napon. Az pedig annak az akarata, aki elküldött engem, hogy mindaz, aki látja a Fiút és hisz őbenne, örök élete legyen; és én feltámasszam azt az utolsó napon.
- **Mát 10,29-31:** Nemde, két verebecskét meg lehet venni egy kis fillérért? És egy sem esik azok közül a földre a ti Atyátok akarata nélkül! Néktek pedig még a fejetek hajszálai is mind számon vannak. Ne féljete azért; ti sok verebecskénél drágábbak vagytok.
- **Luk 21,18:** De fejetekek egy hajszála sem vész el.
- **Róm 8,28:** Tudjuk pedig, hogy azoknak, akik Istent szeretik, minden javukra van, mint akik az ő végzése szerint hivatalosak.
- **2 Kor 1,21-22:** Aki pedig minket ti veletek egybe Krisztusban megerősít és megken minket, az Isten az; aki el is pecsételt minket, és a Léleknek zálogát adta a mi szíveinkbe.
- **Ef 1,13-14:** Akiben ti is, minekutána hallottátok az igazságnak beszédét, idvességetek evangéliumát, amelyben hittetek is, megpecsételtettetek az ígéretnek ama Szent Lelkével, aki záloga a mi örökségünknek Isten tulajdon népének megváltására, az Ő dicsőségének magasztalására.
- **Róm 8,15-17:** Mert nem kaptatok szolgaság lelkét ismét a félelemre, hanem a fiúságnak Lelkét kaptátok, aki által kiáltjuk: Abbá Atyám! Ez a Lélek bizonyosságot tesz a mi lelkünkkel együtt, hogy Isten gyermekei vagyunk. Ha pedig gyermekek, örökösök is; örökösei Istennek, örökösársai pedig Krisztusnak.
- **Róm 8,14:** Mert akiket Isten Lelke vezérel, azok Istennek fiai.

2. Kérdés: *Hány dolgot kell tudnod, hogy e vigasztalással boldogul élhess és halhass?*

Felelet: Hármat. *Először*, hogy milyen nagy az én bűnöm és nyomorúságom. *Másodszor*, hogy mi módon váltatom meg minden bűnemtől és nyomorúságomtól. *Harmadszor*, hogy milyen hálaadással tartozom Istennek e megváltásért.

- **Luk 24,46-47:** Így van megírva, és így kellett szenvedni a Krisztusnak, és feltámadni a halálból harmadnapon: és prédikáltatni az ő nevében a megtérésnek és a bűnök bocsánatának minden pogányok között, Jeruzsálemtől elkezdve.
- **1 Kor 6,11:** Ilyenek voltatok pedig némelyek, de megmosattatok, de megszenteltettetek, de megigazítottatok az Úr Jézusnak nevében és a mi Istenünk Lelke által.
- **Tit 3,3-7:** Mert régen mi is esztelenek, engedetlenek, tévelygők, különböző kívánságoknak és gyönyöröknek szolgálói, gonoszságban és irigységben élők, gyűlöletesek, egymás gyűlölők valánk. De mikor a mi megtartó Istenünknek jó volta és az emberekhez való szeretete megjelent, nem az igazságnak cselekedeteiből, amelyeket mi cselekedtünk, hanem az ő irgalmasságából tartott meg minket az újjászületésnek fürdője és a Szent Lélek megújítása által, melyet kitöltött ránk bőséggel a mi megtartó Jézus Krisztusunk által; hogy az ő kegyelméből megigazulván, örökösök legyünk az örök élet reménysége szerint.
- **Ján 9,41:** Monda nékik Jézus: Ha vakok volnátok, nem volna bűnötök; ámde azt mondjátok, hogy látunk: azért a ti bűnötök megmarad.
- **Ján 15,22:** Ha nem jöttem volna és nem beszéltem volna nékik, nem volna bűnök; de most nincs mivel menteniük az ő bűnöket.
- **Ján 17,3:** Az pedig az örök élet, hogy megismerjenek téged, az egyedül igaz Istent, és akit elküldtél, a Jézus Krisztust.
- **Ef 5,8-11:** Mert valátok régen sötétség, most pedig világosság az Úrban: mint világosságnak fiai úgy járjatok. (Mert a világosságnak gyümölcse minden jóságban és igazságban és valóságban van), meggondolván, mi legyen kedves az Úrnak. És ne legyen közösségetek a sötétségnek gyümölcstelen cselekedeteivel, hanem inkább meg is feddjétek azokat.
- **1 Pét 2,9-12:** Ti pedig választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet, megtartásra való nép vagytok, hogy hirdessétek annak hatalmas dolgait, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket; akik hajdan nem népek voltatok, most pedig Isten népe

vagytok. Szeretteim kérlek titeket, mint jövevényeket és idegeneket, tartóztassátok meg magatokat a testi kívánságoktól amelyek a lélek ellen vitéznek; magatokat a pogányok közt jól viselvén, hogy amiben rágalmaznak titeket mint gonosztevőket, a jó cselekedetekből, ha látjátok azokat, dicsőítsétek Istent a meglátogatás napján.

- **Róm 6,11-14:** Ezenképpen gondoljátok ti is, hogy meghaltatok a bűnnek, de éltek az Istennek a mi Urunk Jézus Krisztusban. Ne uralkodjék tehát a bűn a ti halandó testetekben, hogy engedjétek néki az ő kívánságaiban: se ne szánjátok oda a ti tagjaitokat hamisságnak fegyvereiül a bűnnek; hanem szánjátok oda magatokat az Istennek, mint akik a halálból életre keltetek, és a ti tagjaitokat igazságnak fegyvereiül az Istennek. Mert a bűn ti rajtatok nem uralkodik; mert nem vagytok törvény alatt, hanem kegyelem alatt.

Első rész

Az ember nyomorúságáról

II. ÚRNAPJA

3. Kérdés: *Honnan ismered meg a te nyomorúságodat?*

Felelet: Az Isten törvényéből.

- **Róm 3,20:** Annakokáért a törvénynek cselekedeteiből egy test sem igazul meg ő előtte: mert a bűn ismerete a törvény által nagyon.

4. Kérdés: *Mit követel tőlünk az Isten törvénye?*

Felelet: Megtanít arra minket Krisztus Urunk röviden a Máté evangéliuma 22. részében: Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez az első és nagy parancsolat. A második pedig hasonló ehhez: Szeresd felebarátodat, mint magadat. E két parancsolattól függ az egész törvény és a próféták.

- **Luk 10,27:** Az pedig felelvén, monda: Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből és teljes lelkedből és minden erődből és teljes elmédből; és a te felebarátodat, mint magadat.

5. Kérdés: *Megtarthatod-e tökéletesen mindezeket?*

Felelet: Semmiképpen nem; mert természet szerint hajlandó vagyok Isten és felebarátom gyűlölésére.

- **Róm 3,10-12.23:** Amint meg van írva, hogy nincsen csak egy igaz is; nincs aki megértse, nincs aki keresse az Istent. Mindnyájan elhajlottak, egyetemben haszontalanokká lettek; nincs aki jót cselekedjék, nincsen csak egy is. - Mert mindnyájan vétkeztek, és szűkölködnek az Isten dicsősége nélkül.
- **1 Ján 1,8.10:** Ha azt mondjuk, hogy nincsen bűn mibennünk, magunkat csaljuk meg és igazság nincsen mibennünk. Ha azt mondjuk, hogy nem vétkeztünk, hazuggá tesszük őt, és az ő igéje nincsen mibennünk.
- **Róm 8,7:** Mert a test gondolata ellenségeskedés Isten ellen; mivelhogy az Isten törvényének nem engedelmeskedik, mert nem is teheti.
- **Ef 2,3:** Akik között forgolódtunk egykor mi is mindnyájan a mi testünk kívánságaiban, cselekedvén a testnek és a gondolatoknak akarataját, és természet szerint haragnak fiai valánk, mint egyebek is.

III. ÚRNAPJA

6. Kérdés: *Hát az Isten az embert ily gonosszá és fonákká teremtette?*

Felelet: Nem; sőt inkább Isten az embert jóvá és a maga hasonlatosságára, azaz valóságos igazságban és szentségben teremtette, azért, hogy az ő teremtő Istenét igazán megismerje, szívből szeresse és örök üdvösségben vele éljen, Őt dicsérje és magasztalja.

- **1 Móz 1,31:** És látá Isten, hogy minden, amit teremtett vala, íme igen jó.
- **1 Móz 1,26-27:** És monda Isten: Teremtsünk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra; és uralkodjék a tenger halain, az ég madarain, a barmokon, mind az egész földön, és a földön csúszó-mászó mindenféle állatokon. Teremté tehát az Isten az embert az ő képére, Isten képére teremté őt: férfiúvá és asszonnyá teremté őket.
- **2 Kor 3,18:** Mi pedig az Úrnak dicsőségét mindnyájan fedetlen arccal szemlélvén, ugyanazon ábrázatra elváltozunk, dicsőségről dicsőségre, úgy mint az Úrnak Lelkétől.
- **Kol 3,9-10:** Ne hazudjatok egymás ellen, mivelhogy levetkeztétek amaz ó embert, az ő cselekedeteivel együtt, és felöltöttétek amaz új embert, melynek újulása van Annak ábrázatja szerint való ismeretre, aki teremtette azt.
- **Ef 4,22-24:** Hogy levetkezzétek ama régi élet szerint való ó embert, mely meg van romolva a csalárdság kívánságai miatt; megújuljatok pedig a ti elméteknek lelke szerint, és felöltözzétek amaz Új embert, mely Isten szerint teremtett igazságban és valóságos szentségben.

7. Kérdés: *Honnan van tehát az emberi természet eme romlottsága?*

Felelet: Első szüleinknek, Ádámnak és Évának a paradicsombeli esetéből és engedetlenségéből, minek következtében a mi természetünk úgy megromlott, hogy mindannyian bűnben fogantattunk és születtünk.

- **Róm 5,12.18-19:** Annakokáért, miképpen egy ember által jött be a világra a bűn, és a bűn által a halál, és akképpen a halál minden emberre elhatott, mivelhogy mindenek vétkeztek. - Bizonyára azért, miképpen egynek bűnesete által minden emberre elhatott a kárhozát: azonképpen egynek igazulása által minden emberre elhatott az életnek megigazulása. Mert miképpen egy embernek engedetlensége által sokan bűnösökké lettek: azonképpen egynek engedelmissége által sokan igazakká lesznek.
- A bűneset története meg van írva Mózes első könyvének harmadik részében.
- **Zsolt 51,7:** Íme én vétékben fogantattam, és bűnben melengetett engem az anyám.

8. Kérdés: *Annyira megromlottunk-e, hogy a jóra teljesen alkalmatlanok vagyunk, minden gonoszra pedig hajlandók?*

Felelet: Bizonyára úgy van, hacsak a Szentlélek újjá nem szül bennünket.

- **Ján 3,6:** Ami testtől született, test az; és ami Lélektől született, lélek az.
- **1Móz 6,5:** És látá az Úr, hogy megsokasult az ember gonoszsága a földön, és hogy szíve gondolatának minden alkotása szüntelenül csak gonosz.
- **Jób 14,4:** Ki adhat tisztát a tisztátalanból? Senki.
- **Jób 15,14.35:** Micsoda a halandó, hogy tiszta lehetne, és hogy igaz volna, aki asszonytól születik? Nyomorúságot fogan, álnokságot szül, és az ő méhük csalárdságot érlel.
- **Ézs 53,6:** Mindnyájan, mint juhok eltévelyedtünk, ki-ki az ő útára tértünk; de az Úr mindnyájunk vétékét ő reá veté.
- **Ján 3,5:** Felele Jézus: Bizony, bizony mondom néked: Ha valaki nem születik víztől és Lélektől, nem mehet be az Isten országába.

IV. ÚRNAPJA

9. Kérdés: *Nem igazságtalanul cselekszik-e azért az Isten az emberrel, mikor tőle törvényében olyat követel, amit teljesíteni nem képes?*

Felelet: Nem, mert Isten az embert olyanná teremtette, hogy teljesíthette azt. Az ember azonban a Sátán ösztönzésére, szándékos engedetlenségével mind magát, mind utódait azoktól az isteni ajándékoktól megrabolta.

- **Ef 4,24:** És felöltözték amaz új embert, mely Isten szerint teremtett igazságban és valóságos szentségben.
- **Róm 5,12:** Annakokáért, miképpen egy ember által jött be a világra a bűn, és a bűn által a halál, és akképpen a halál minden emberre elhatott, mivelhogy mindenképpen vétkeztek.

10. Kérdés: *Büntetlenül hagyja-e Isten ezt az engedetlenséget és elszakadást?*

Felelet: Semmiképpen nem, sőt inkább rettenetesen haragszik mind a velünk született, mind az elkövetett bűnök miatt és azokat igazságos ítéletéből mind ideig való, mind örökké tartó büntetéssel sújtja, amint maga mondotta: Átkozott minden, aki meg nem marad mindazokban, amik megírattak a törvény könyvében, hogy azokat cselekedje.

- **Róm 5,12:** Annakokáért, miképpen egy ember által jött be a világra a bűn, és a bűn által a halál, és akképpen a halál minden emberre elhatott, mivelhogy mindenképpen vétkeztek.
- **Zsid 9,27-28:** És amiképpen elvégzett dolog, hogy az emberek egyszer meghaljanak, azután az ítélet: azonképpen Krisztus is egyszer megáldoztatván sokak bűneinek eltörlése végett, másodszer bűn nélkül jelen meg azoknak, akik őt várják idvességökre.
- **5Móz 27,26:** Átkozott, aki meg nem tartja e törvénynek ígét, hogy cselekedje azokat!
- **Gal 3,10:** Mert akik törvény cselekedeteiből vannak, átok alatt vannak; minthogy meg van írva: Átkozott minden, aki meg nem marad mindazokban, amik megírattak a törvény könyvében, hogy azokat cselekedje.

11. Kérdés: *De hát Isten nem irgalmas?*

Felelet: Bizonyára irgalmas, de igazságos is. Ennélfogva igazsága megköveteli, hogy az Ő szent felsége ellen elkövetett bűnt méltó, azaz testi és lelki örök büntetés sújtja.

- **2 Móz 34,6-7:** Az Úr, az Úr, irgalmas és kegyelmes Isten, késedelmes a haragra, nagy irgalmasságú és igazságú. Aki irgalmas marad ezerízígliglen; megbocsát hamisságot, vétket és bűnt: de nem hagyja a bűnöst büntetlenül, megbünteti az atyák álnokságát a fiakban és a fiak fiaiban harmad és negyedíziglen.
- **2 Móz 20,5:** Mert én az Úr a te Istened, féltőn szerető Isten vagyok, aki megbüntetem az atyák vétvét a fiakban, harmad és negyedíziglen, akik engem gyűlölnék.
- **Zsolt 5,5-7:** Mert nem olyan Isten vagy te, aki hamisságban gyönyörködne; nem lakhatik tenálad gonosz. Nem állhatnak meg szemeid előtt a kevélyek, gyűlölsz te minden bűnt cselekedőt. Elveszted, akik hazugságot szólnak; a vérszopó és álnok embert utálja az Úr.
- **2 Kor 6,14-16:** Ne legyetek hitetlenekkel felemás igában; mert mi szövetsége van az igazságnak és hamisságnak? vagy mi közössége a világosságnak a sötétséggel? és mi egyezése Krisztusnak Béliállal? vagy mi köze hívőnek hitetlenhez? vagy mi egyezése Isten templomának bálványokkal? Mert ti az élő Istennek temploma vagytok, amint az Isten mondotta: Lakozom bennük és közöttük járok; és leszek nékik Istenük, és ők én népem lesznek.

Második rész

Az ember megváltásáról

V. ÚRNAPJA

12. Kérdés: *Mivel tehát Isten igazságos ítéletéből ideiglenes és örökké tartó büntetést érdemeltünk: miképpen szabadulhatunk meg e büntetéstől és juthatunk ismét kegyelembe?*

Felelet: Isten azt akarja, hogy igazságosságának elégtétel adassék. Ezért nekünk tökéletesen meg kell fizetnünk, vagy saját magunk erejéből, vagy más által.

- **2 Móz 20,5:** Én, az Úr a te Istened, féltőn szerető Isten vagyok, aki megbüntetem az atyák vétvét a fiakban, harmad és negyedíziglen, akik engem gyűlölnék.

- **2 Móz 23,7:** A hazug beszédétől távol tartsd magad és az ártatlant s az igazat meg ne öld; mert én nem adok igazat a gonoszoknak.
- **Róm 8,3-4:** Mert ami a törvénynek lehetetlen vala, mivelhogy erőtlén vala a test miatt, az Isten az ő Fiát elbocsátván bűn testének hasonlatosságában és a bűnért, kárhoztatá a bűnt a testben, hogy a törvénynek igazsága beteljesüljön bennünk, kik nem test szerint járunk, hanem Lélek szerint.

13. Kérdés: *Mi magunk képesek vagyunk-e a megfizetésre?*

Felelet: Semmiképpen nem, sőt inkább napról napra növeljük tartozásunkat.

- **Jób 9,1-3:** Felele pedig Jób és monda: Igaz, jól tudom, hogy így van; hogyan is lehetne igaz a halandó ember Istennél? Ha perelni akarna ő velem, ezer közül egy sem felelhetne meg néki.
- **Jób 15,14-15:** Micsoda a halandó, hogy tiszta lehetne, és hogy igaz volna, aki asszonytól születik? Íme, még az ő szentjeiben sem bízik, az egek sem tiszták az ő szemében: mennyivel kevésbé az utálatos és megromlott ember, aki úgy nyeli a hamisságot, mint a vizet.
- **Mát 6,12:** És bocsásd meg a mi vétkeinket.

14. Kérdés: *Hát bárki, aki csak teremtmény, megfizethet-e miérettünk?*

Felelet: Egy sem. Először azért, mert Isten nem akar más teremtményt megbüntetni az ember bűnéért. Másodszor mert teremtmény nem viselheti el az Isten bűn ellen való örök haragjának súlyát, sem másokat attól meg nem szabadíthat.

- **Zsid 2,14-18:** Mivel tehát a gyermekek testből és vérből valók, ő is hasonlatosképpen részese lett azoknak, hogy a halál által megsemmisítse azt, akinek hatalma van a halálon, tudniillik az ördögöt, és megszabadítsa azokat, akik a haláltól való félelem miatt teljes életükben rabok valának. Mert nyilván nem angyalokat karolt fel, hanem az Ábrahám magvát karolta fel. Annakokáért mindenestől fogva hasonlatosnak kellett lennie az atyafiakhoz, hogy könyörülő legyen és hív főpap az Isten előtt való dolgokban, hogy engesztelést szerezzen a nép bűneiért. Mert amennyiben szenvedett, ő maga is megkísértetvén, segíthet azokon, akik megkísértetnek.
- **Zsolt 130,3:** Ha a bűnöket számon tartod, Uram: Uram, kicsoda maradhat meg?

15. Kérdés: *Milyen közbenjárót és megváltót kell tehát keresnünk?*

Felelet: Olyat, aki valóságos és igaz ember, mindazonáltal minden teremtménynél hatalmasabb, azaz egyszersmind valóságos Isten is.

- **1 Kor 15,21-22; 25-26:** Miután ugyanis ember által van a halál, szintén ember által van a halottak feltámadása is. Mert amiképpen Ádám mindnyájan meghalnak, azonképpen a Krisztusban is mindnyájan megeleveníttetnek. - Mert addig kell néki uralkodnia, mígnem ellenségeit mind lábai alá veti. Mint utolsó ellenség töröltetik el a halál.
- **Jer 33,16:** Azokban megszabadul a Júda, és bátorságban lakozik Jeruzsálem, és így hívják majd őt: Az Úr a mi igazságunk. Vö. Jer 23,6!
- **Ézs 53,11:** Mert lelke szenvedése folytán látni fog, megelelégszik, ismeretével igaz szolgám sokakat megigazít, és vétkeiket ő viseli.
- **2 Kor 5,21:** Mert azt, aki bűnt nem ismert, bűnné tette értünk, hogy mi Isten igazsága legyünk ő benne.
- **Zsid 7,15-17:** És még inkább nyilvánvaló az, ha a Melkisédek hasonlatossága szerint áll elő más pap, aki nem testi parancsolatnak törvénye szerint, hanem enyészhetetlen életnek ereje szerint lett. Mert ez a bizonyágtétel: Te pap vagy örökké, Melkisédek rendje szerint.
- **Ézs 7,14:** Ezért ad jelt néktek az Úr maga: Íme, a szűz fogan méhében, és szül fiat, s nevezi azt Immánuelnek.
- **Róm 8,3-4:** Mert ami a törvénynek lehetetlen vala, mivelhogy erőtlén vala a test miatt, az Isten az ő Fiát elbocsátván bűn testének hasonlatosságában és a bűnért, kárhoztatá a bűnt a testben, hogy a törvénynek igazsága beteljesüljön bennünk, kik nem test szerint járunk, hanem Lélek szerint.

VI. ÚRNAPJA

16. Kérdés: *Miért kell neki valóságos és igaz embernek lennie?*

Felelet: Mert Isten igazságossága megköveteli, hogy ugyanaz az emberi természet fizessen meg a bűnért, amely azt elkövette, márpedig, aki maga is bűnös, másokért meg nem fizethet.

- **Róm 5,12,15:** Annakokáért, miképpen egy ember által jött be a világra a bűn, és a bűn által a halál, akképpen a halál minden emberre elhatott, mivelhogy mindenkét vétkeztek. De a kegyelmi ajándék nem úgy van, mint a bűneset; mert ha amaz egynek esete miatt sokan haltak meg, az Isten kegyelme és a kegyelemből való ajándék, mely az egy ember Jézus Krisztusé, sokkal inkább elhatott sokakra.
- **1 Pét 3,18:** Mert Krisztus is szenvedett egyszer a bűnökért, mint igaz a nem igazakért, hogy minket Istenhez vezéreljen; megölettetvén ugyan test szerint, de megelevenítettvén lélek szerint.
- **Ézs 53,3-5:** Utált és az emberektől elhagyott volt, fájdalom fia és betegség ismerője! mint aki elől orcánkat elrejtjük, utált volt; és nem gondoltunk vele. Pedig betegségeinket ő viselte és fájdalmainkat hordozá, és mi azt hittük, hogy ostoroztatik, verettetik és kínoztatik Istentől! És ő megsebesített bűneinkért, megrontatott a mi vétkeinkért, békességünknek büntetése rajta van, és az ő sebeivel gyógyulánk meg.

17. Kérdés: *Miért kell neki egyszerismind igaz Istennek is lennie?*

Felelet: Hogy istenségének erejéből Isten haragjának terhét mint ember elhordozza, és nekünk az igazságot és az életet visszaszerezhesse és ajándékozhasssa.

- **Ézs 53,8:** Búsulásom felbuzdultában elrejtém orcámat egy pillantásig előled és örök irgalmassággal könyörülök rajtad; ezt mondja megváltó Urad.
- **ApCsel 2,24:** Kit az Isten feltámasztott, a halál fájdalmaival megoldván; mivelhogy lehetetlen volt neki attól fogva tartatnia.
- **1 Pét 3,18:** Mert Krisztus is szenvedett egyszer a bűnökért, mint igaz nem igazakért, hogy minket Istenhez vezéreljen; megölettetvén ugyan test szerint, de megelevenítettvén lélek szerint.
- **Ján 3,16:** Mert úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.
- **ApCsel 20,28:** Viseljetek gondot azért magatokra és az egész nyájra, melyben a Szent Lélek titeket vigyázókká tett, az Isten anyaszentegyházának legeltetésére, melyet tulajdon vérével szerzett.
- **1 Ján 1,2:** Az élet megjelent és láttuk, és tanúbizonyságot teszünk róla és hirdetjük néktek az örök életet, amely az Atyánál vala és megjelent nekünk.

18. Kérdés: *Ki az a közbenjáró, aki egyben valóságos Isten és valóságos, igaz ember is?*

Felelet: A mi Urunk Jézus Krisztus, akit az Atya tökéletes váltságunkra és igazságosságunkra ajándékozott nekünk.

- **Mát 1,23:** Íme a szűz fogam méhében és szül fiat és annak nevét Immánuelnek nevezik, ami azt jelenti: Velünk az Isten.
- **1 Tim 3,16:** És minden versengés nélkül nagy a kegyességnek eme titka: Isten megjelent testben, megigazított lélekben, megláttatott az angyaloktól, hirdettetett a pogányok közt, hittek benne a világon, felvetett dicsőségbe.
- **Luk 2,11:** Mert született néktek ma a Megtartó, ki az Úr Krisztus, a Dávid városában.
- **1 Kor 1,30:** Tőle vagytok pedig ti a Krisztus Jézusban, ki bölcsességül lőn nekünk Istentől és igazságul, szentségül és váltságul.

19. Kérdés: Honnan tudod ezt?

Felelet: A szent evangéliumból, melyet Isten maga először a paradicsomban jelentett ki, azután a szent pátriárkák és próféták által hirdettetett, az áldozatok és a törvény más ceremóniai által példázattal, végre pedig az Ő egyetlenegy Fia által beteljesített.

- **1 Móz 3,15:** És ellenségeskedést szerzek közötted és az asszony között, a te magod, és az ő magva között: az neked fejedre tapos, te pedig annak sarkát mardosod.
- **1 Móz 22,18:** És megáldatnak a te magodban a földnek minden nemzetségei, mivelhogy engedté az én beszédemnek.
- **1 Móz 49, 10:** Nem múlik el Júdatól a fejedelmi bot, sem a vezéri pálca térdei közül; míg eljő Siló és a népek néki engednek.
- **Róm 1,1-4:** Pál, Jézus Krisztusnak szolgálója, elhívott apostol, elválasztva Isten evangéliumának hirdetésére. Melyet eleve megígért az ő prófétái által a szentírásokban, az ő fia felől, aki Dávid magvából lett test szerint, aki megbizonyított hatalmasan Isten Fiának a szentség lelke szerint, a halálból való feltámadás által, a mi Urunk Jézus Krisztus felől.
- **Zsid 1,1-3:** Minekutána az Isten sok rendben és sokféleképpen szólott hajdan az atyáknak a próféták által, ez utolsó időkben szólott nekünk Fia által, akit tett mindennek örökösévé, aki által a világot is teremtette, aki az ő dicsőségének visszatükröződése, és az ő valóságának képmása, aki hatalma szavával fenntartja a mindenséget, aki minket bűneinktől megtisztítván, üle a Felségnek jobbára a magasságban.
- **ApCsel 3,22-24:** Mert Mózes azt mondta az atyáknak: Prófétát támaszt néktek az Úr, a ti Istenetek a ti atyátokfiak közül, mint engem; azt hallgassátok mindenben, amit csak szólанд néktek. Lészen pedig, hogy minden lélek, valamely nem hallgatand arra a prófétára, ki fog irtatni a nép közül. De a próféták is mindnyájan Sámuelről és a következőktől fogva, akik csak szóltak, e napokról jövendöltek.
- **ApCsel 10,43:** Erről a próféták mind bizonyosságot tesznek, hogy bűneinek bocsánatát veszi az ő neve által mindenki, aki hiszen ő benne.
- **Ján 5,46:** Mert ha hinnétek Mózesnek, nékem is hinnétek; mert én rólam írt ő.
- **Zsid 10,7:** Akkor mondám: Íme itt vagyok (a könyv fejezetében írva vagyon rólam), hogy cselekedjem óh Isten a te akaratomat.
- **Róm 10,4:** Mert a törvény vége Krisztus minden hívőnek igazságára.
- **Gal 4,4-5:** Mikor pedig eljött az időknek teljessége, kibocsátotta Isten az ő Fiát, aki asszonytól lett, aki törvény alatt lett, hogy a törvény alatt levőket megváltsa, hogy elnyerjük a fiúságot.

VII. ÚRNAPJA

20. Kérdés: Mindenek üdvözülhetnek-e Krisztus által akik Ádám által elvesztek?

Felelet: Nem mindenek, hanem csak azok, akik igaz hit által Ő belé oltatnak és minden jótéteményeit magukhoz kapcsolják.

- **Ján 1,12-13:** Valakik befogadják őt, hatalmat ada azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek, azoknak, akik az ő nevében hisznek; akik nem vérből, sem a testnek akaratából, sem a férfiúnak indulatjából, hanem Istentől születtek.
- **Ézs 53,11:** Mert lelke szenvedése folytán látni fog, megelegszik, ismeretével igaz szolgálom sokakat megigazít, és vétkeiket ő viseli.
- **Zsolt 2,12:** Csókoljátok a Fiút, hogy meg ne haragudjék és el ne vesszetek az úton, mert hamar felgerjed az ő haragja. Boldogok mindazok, akik ő benne bíznak.
- **Róm 11,20:** Úgy van; hitetlenség miatt törettek ki, te pedig hit által állasz; fel ne fuvalkodjál, hanem félj.
- **Zsid 4,2-3:** Mert nekünk is hirdettetett az evangélium, miképpen azoknak; de nem használt nekik a hallott beszéd, mivel nem párosították hittel azok, akik hallották. Mert mi, hívők, bemegyünk a nyugodalomba, miképpen megmondotta: Amint megesküdtem az én haragomban, nem fognak bemenni az én nyugodalmamba; jóllehet munkáit a világ megalapításától kezdve bevégezte.
- **Zsid 10,39:** De mi nem vagyunk meghátrálás emberei, hogy elveszünk, hanem hitéi, hogy életet nyerjünk.

21. Kérdés: *Mi az igaz hit?*

Felelet: Az igaz hit nemcsak oly biztos ismeret, amelynél fogva igaznak tartom mindazt, amit Isten az Ő Igéjében nekünk kijelentett, hanem azon felül még az a szívbeli bizodalom is, amelyet a Szentlélek az evangélium által gerjeszt bennem, hogy Isten nemcsak másoknak, hanem nekem is bűnbocsánatot, örök igazságot és üdvösséget ajándékozik az Ő ingyen kegyelméből, egyedül a Krisztus érdeméért.

- **Jak 2,19:** Te hiszed, hogy az Isten egy. Jól teszed. Az ördögök is hiszik, és rettegnek.
- **Róm 4,16-18:** Azért hitből, hogy kegyelemből legyen; hogy erős legyen az ígélet az egész magnak; nemcsak a törvényből valónak, hanem az Ábrahám hitéből valónak is, aki mindnyájunknak atyánk az előtt az Isten előtt, akiben hitt, aki a holtakat megeleveníti, és azokat, amelyek nincsenek, előszólítja, mint meglévőket. Aki reménység ellenére reménykedve hitte, hogy sok népnek atyjává lesz, a szerint, amint megmondott: Így leszen a te magod.
- **Róm 5,1:** Megigazulván azért hit által, békességünk van Istennel, a mi Urunk Jézus Krisztus által.
- **2 Kor 4,13:** Mivelhogy pedig a hitnek mi bennünk is ugyanaz a lelke van meg, amint írva van: Hittem és ezért szóltam; hiszünk mi is, és azért szólunk.
- **Mát 16,17:** És felelvén Jézus, monda néki: Boldog vagy Simon, Jónának fia, mert nem test és vér jelentette ezt meg néked, hanem az én mennyei Atyám.
- **Fil 1,29:** Mert néktek adatott az a kegyelem a Krisztusért, nemcsak hogy higgyetek Ő benne, hanem hogy szenvedjétek is Ő érte.
- **Róm 1,16:** Mert nem szégyellem a Krisztus evangéliumát; mert Istennek hatalma az minden hívőnek idvességére, zsidónak először meg görögnek.
- **Róm 10,17:** Azért a hit hallásból van, a hallás pedig Isten ígéje által.
- **Róm 1,17:** Mert az Istennek az igazsága jelentetik ki abban hitből hitbe, miképpen meg van írva: Az igaz ember pedig hitből él.
- **Ef 2,7-9:** Hogy megmutassa a következő időkben az Ő kegyelmének felséges gazdagságát hozzánk való jóságából a Krisztus Jézusban. Mert kegyelemből tartattatok meg, hit által; és ez nem töletek van: Isten ajándéka ez; nem cselekedeteiből, hogy senki ne kérkedjék.
- **Róm 3,24-25:** Megigazulván ingyen az ő kegyelméből a Krisztus Jézusban való váltság által, kit az Isten eleve rendelt engesztelő áldozatul, az ő vére által, a benne hívők számára.
- **Gal 2,16:** Tudván azt, hogy az ember nem igazul meg a törvény cselekedeteiből, hanem a Jézus Krisztusban való hit által, mi is Krisztus Jézusban hittünk, hogy megigazuljunk a Krisztusban való hitből és nem a törvény cselekedeteiből; mivel a törvény cselekedeteiből nem igazul meg egy test sem.

22. Kérdés: *Mit kell hinnie a keresztyén embernek?*

Felelet: Mindazt, amit nekünk az evangélium ígér, s amit a mi közönséges és kétségnélküli keresztyén hitvallásunk tételei az Apostoli Hitvallásban összefoglalva tanítanak.

- **Ján 20,31:** Ezek pedig azért írtak meg, hogy higgyétek, hogy Jézus a Krisztus, az Istennek Fia, és hogy ezt hívén, életetek legyen az ő nevében.
- **Mát 28,20:** Tanítván őket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam néktek: és íme én ti veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.

23. Kérdés: *Hogyan szólnak a mi hitvallásunk tételei?*

Felelet: Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtőjében.

- Hiszek Jézus Krisztusban, Isten egyszülött Fiában, a mi Urunkban, ki fogantaték Szentlélektől, születék Szűz Máriától, szenvedte Poncius Pilátus alatt, megfeszítették, meghala és eltemették; szálla alá poklokra, harmadnapon halottaiból feltámadta, felméné mennyekbe; ül az Atya Isten jobbján; onnan leszen eljövendő, ítélni eleveneket és holtakat.

- Hiszek Szentlélekben. Hiszek egy közönséges keresztyén Anyaszentegyházat; szenteknek egységét, bűneinknek bocsánatát, testünknek feltámadását és az örök életet. Ámen.

VIII. ÚRNAPJA

24. Kérdés: *Hány részre oszlik az apostoli hitvallás?*

Felelet: Háromra: Az első szól az Atya Istenről és a mi teremtésünkről. A második a Fiú Istenről és a mi váltságunkról. A harmadik a Szentlélek Istenről és a mi megszenteltetésünkről.

25. Kérdés: *Mivel Isten lényegében csak egy, miért beszélsz háromról: Atyáról, Fiúról és Szentlélekről?*

Felelet: Azért, mert Isten az Ő Igéjében úgy jelentette ki magát, hogy ez a három egymástól megkülönböztetett személy az egy valóságos örök Isten.

- **5 Móz 6,4:** Halld Izrael: az Úr, a mi Istenünk, egy Úr!
- **Ézs 61,1:** Az Úr Isten Lelke van én rajtam azért, mert fölkent engem az Úr, hogy a szegényeknek örömet mondjak; elküldött, hogy bekössem a megtört szívűeket, hogy hirdessek a foglyoknak szabadulást és megkötözötteknek megoldást.
- **Zsolt 110,1:** Monda az Úr az én uramnak: Ül az én jobbomon, amíg ellenségeidet zsámolyul vetem a te lábaid alá!
- **Mát 3,16-17:** És Jézus megkeresztelkedvén, azonnal kijöve a vízből; és íme az egek megnyilatkoznak néki és ő látá az Istennek Lelkét alájőni mint egy galambot és ő reá szállani. És íme egy égi hang ezt mondja vala: Ez amaz én szerelmes fiam, akiben én gyönyörködöm.
- **Mát 28,19:** Elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szent Lélek nevébe.
- **1 Ján 5,7:** Mert hárman vannak, akik bizonytságot tesznek a mennyben, az Atya, az Ige és a Szent Lélek; és ez a három egy.

Az Atya Istenről

IX. ÚRNAPJA

26. Kérdés: *Mit hiszel, mikor ezt vallo: Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtőjében?*

Felelet: Hiszem, hogy a mi Urunk Jézus Krisztusnak örökkévaló Atyja, aki a mennyet és a földet, minden benne lévővel együtt semmiből teremtette és azokat örökkévaló tanácsával és gondviselésével fenntartja és igazgatja: énnem az Ő Fiáért, a Krisztusért Istenem és Atyám; ezért úgy bízom Ő benne, hogy semmit sem kételkedem afelől, hogy mind testi, mind lelki szükségeimre gondot visel, sőt még mindazt a rosszat is, amit e siralomvölgyben reám bocsát, javamra fordítja; mivelhogy ezt megcselekedheti, mint mindenható Isten s meg is akarja cselekedni, mint hűséges Atya.

- 1 Móz 1 (A világ teremtésének története)
- **Zsolt 33,6:** Az Úr szavára lettek az egek, és szájának leheletére minden seregük.
- **Zsolt 104,2-5:** Aki körülvette magát világossággal, mint egy öltözettel, és kiterjesztette az egeket, mint egy kárpitot; aki vizeken építi fel az ő palotáját, a felhőket rendeli az ő szekerévé, jár a szelek szárnyain; aki a szeleket teszi követőivé, a lángoló tüzet szolgálivá. Ő fundálta a földet az ő oszlopain, nem mozdul az meg soha örökké.
- **Mát 10,29-31:** Nemde, két verebecskét meg lehet venni egy kis fillérért? És egy sem esik azok közül a földre a ti Atyátok akarata nélkül! Néktek pedig még fejetek hajszálai is mind számon vannak. Ne féljetek azért; ti sok verebecskénél drágábbak vagytok.
- **Zsid 1,3:** Aki az ő dicsőségének visszatükröződése és az ő valóságának képmása, aki hatalma szavával fenntartja a mindenséget, aki minket minden bűneinktől megtisztítván, üle a Felségnek jobbára a magasságban.

- **Zsolt 115,3:** A mi Istenünk az égben van, és amit akar, azt mind megcselekszi.
- **Ján 1,12:** Valakik pedig befogadták őt, hatalmat ada azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek, azoknak, akik az ő nevében hisznek.
- **Róm 8,15:** Mert nem kaptatok szolgaság lelkét ismét a félelemre, hanem a fiúságnak Lelkét kaptátok, aki által kiáltjuk: Abbá, Atyám!
- **Gal 4,5-6:** Hogy a törvény alatt levőket megváltsa, hogy elnyerjük a fiúságot. Minthogy pedig fiak vagytok, kibocsátotta az Isten az ő Fiának Lelkét a ti szíveitekbe, ki ezt kiáltja: Abba, Atya!
- **Ef 1,5:** Eleve elhatározván, hogy minket a maga fiaivá fogad Jézus Krisztus által az ő akaratjának jó kedve szerint.
- **Zsolt 55,23:** Vessed az Úrra a te terhedet, ő gondot visel rólad és nem engedi, hogy valamikor ingadozzék az igaz.
- **Mát 6,25-26:** Azért azt mondom néktek: Ne aggodalmaskodjatok a ti éltetek felől, mit egyetek és mit igyatok; sem a ti testetek felől, mibe öltözködjetek. Avagy nem több-e az élet, hogynem az eledel és a test, hogynem az öltözet? Tekintsetek az égi madarakra, hogy nem vetnek, nem aratnak, sem csűrbe nem takarnak; és a ti mennyei Atyátok eltartja azokat. Nem sokkal különbek vagytok-e azoknál?
- **Luk 12,22-24:** Monda pedig az ő tanítványainak: Annakokáért ne aggodalmaskodjatok a ti éltetek felől, mit egyetek; se a ti testetek felől, mibe öltözködjetek. Az élet több, hogynem az eledel és a test, hogynem az öltözet. Tekintsétek meg a hollókat, hogy nem vetnek, sem nem aratnak; kiknek nincs tárházuk, sem csűrük; és az Isten eltartja őket: mennyivel drágábbak vagytok ti a madaraknál?
- **Róm 8,28:** Tudjuk pedig, hogy azoknak, akik Istent szeretik, minden javokra van, mint akik az ő végzése szerint hivatalosak.
- **Róm 10,12:** Mert nincs különbség zsidó meg görög között; mert ugyanaz az Ura mindeneknek, aki kegyelemben gazdag mindenekhez, akik őt segítségül hívják.
- **Mát 7,9-11:** Avagy ki az az ember közületek, aki, ha az ő fia kenyeret kér tőle, követ ad néki? És ha halat kér, vajjon kígyót ad-é néki? Ha azért ti gonosz léteketre tudtok a ti fiaitoknak jó ajándékokat adni, mennyivel inkább ad a ti mennyei Atyátok jókat azoknak, akik kérnek tőle?

X. ÚRNAPJA

27. Kérdés: *Mi az isteni gondviselés?*

Felelet: Az Isten mindenható és mindenütt jelenvaló ereje, mellyel a mennyet és földet minden teremtménnyel együtt mintegy kézen tartja és úgy igazgatja, hogy fa és fű, termékeny és terméketlen esztendő, eső és aszály, az étel és ital, a jó egészség és betegség, a gazdagság és szegénység, szóval minden, nem véletlenségből, hanem az Ő atyai tanácsából és akaratából jó.

- **ApCsel 17,25-26:** Sem embereknek kezeitől nem tiszteltetik, mintha valami nélkül szükkölnének, holott ő ad mindeneknek életet, lehetet és mindent; és az egész emberi nemzetséget egy vérből teremtette, hogy lakozzanak a földnek egész színe, meghatározván eleve rendelt idejüket és lakásuknak határait.
- **Zsid 1,2-3:** Akit tett mindennek örökösévé, aki által a világot is teremtette, aki az ő dicsőségének visszatükröződése, és az ő valóságának képmása, aki hatalma szavával fenntartja a mindenséget, aki minket bűneinktől megtisztítván, üle a Felségnek jobbjára a magasságban.
- **Jer 5,23-24:** De ennek a népnek szilaj és dacos szíve van; elhajlottak és elmentek; és még szívükben sem mondják: Oh csak félnők az Urat, a mi Istenünket, aki esőt, korai és kései záport ad annak idejében; az aratásnak rendelt heteit megőrzi számunkra!
- **ApCsel 14,17:** Jóllehet nem hagyta magát tanúbizonyság nélkül, mert jótévőnk volt, adván mennyből esőket és termő időket nekünk, és betöltvén eledellel és örömmel a mi szívünket.
- **Ján 9,3:** Felele Jézus: Sem ez nem vétkezett, sem ennek szülei; hanem hogy nyilvánvalókká legyenek benne az Isten dolgai.
- **Péld 22,2:** A gazdag és a szegény összetalálkoznak, mindkettőt pedig az Úr szerzi.

28. Kérdés: *Mit használ nekünk Isten teremtő munkájának és gondviselésének ismerete?*

Felelet: Hogy a kedvünk ellenére való dolgokban türelmesek, a boldogságban háládatosak, jövődő dolgainkra nézve pedig, a mi hűséges Istenünkben és Atyánkban jó reménységünk legyen afelől, hogy semmi sem szakaszthat el minket az ő szerelmétől, mivel minden teremtmény annyira az ő kezében van, hogy az ő akarata nélkül semmit sem tehet, sőt meg sem mozdulhat.

- **Róm 5,3:** Nemcsak pedig, hanem dicsekedünk a háborúságokban is, tudván, hogy a háborúság békességes tűrést nemz.
- **Jak 1,3:** Tudván, hogy a ti hitetek megpróbáltatása kitartást szerez.
- **Jób 1,21:** És monda: Mezítelen jöttem ki az én anyámnak méhéből, és mezítelenen térek oda vissza. Az Úr adta, az Úr vette el. Áldott legyen az Úrnak neve!
- **5 Móz 8,10:** Ha azért eszel majd és megelepsz: dicsérjed az Urat, a te Istenedet azért a jó földért, amelyet néked adott.
- **1 Thess 5,18:** Mindenben hálákat adjatok; mert ez az Isten akarata a Jézus Krisztus által ti hozzátok.
- **Róm 8,38-39:** Mert meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem hatalmasságok, sem jelenvalók, sem következendők, sem magasság, sem mélység, sem semmi más teremtmény nem szakaszthat el minket az Istennek szerelmétől, mely vagyon a mi Urunk Jézus Krisztusban.
- **Jób 1,12:** Az Úr pedig monda a Sátánnak: íme mindazt, amije van, kezedbe adom; csak ő magára ne nyújtsd ki kezedet. És kiméne a Sátán az Úr elől.
- **ApCsel 17,28:** Mert ő benne élünk, mozgunk és vagyunk; miképpen a ti költőitek közül is mondották némelyek: Mert az ő nemzetsége vagyunk.
- **Péld 21,1:** Mint a vizeknek folyásai olyan a királynak szíve az Úrnak kezében, valahová akarja, oda hajtja azt!

A Fiú Istenről

XI. ÚRNAPJA

29. Kérdés: *Az Isten Fia miért neveztetik Jézusnak, azaz Üdvözítőnek?*

Felelet: Azért, mert Ő minket minden bűneinkből üdvözít és mert üdvösséget másnál sem keresni nem kell, sem kapni nem lehet.

- **Mát 1,21:** Szül pedig fiat, és nevezd annak nevét Jézusnak, mert ő szabadítja meg az ő népét annak bűneiből.
- **Zsid 7,25:** Ennekokáért ő mindenképpen idvezítheti azokat, akik ő általa járulnak Istenhez, mert mindenha él, hogy esedezzek érettük.
- **ApCsel 4,12:** És nincsen senkiben másban idvesség, mert nem is adatott emberek között az ég alatt más név, mely által kellene nekünk megtartatnunk.

30. Kérdés: *Hisznek-e hát az egyedül üdvözítő Jézusban azok, akik boldogságukat és üdvösségüket a szenteknél, vagy önmaguknál, vagy másutt keresik?*

Felelet: Nem, mert bár dicsekszenek Ő vele, valójában tagadják az egyedüli Üdvözítő és Megváltó Jézust. Mert vagy Jézus nem tökéletes Üdvözítő, vagy akik ezt az Üdvözítőt igaz hittel elfogadják, azoknak mindent Őbenne kell bírniok, ami az üdvösségre szükséges.

- **1 Kor 1,13.30-31:** Vajon részekre osztatott-é a Krisztus? Vajon Pál feszítettett-é meg érettetek, vagy a Pál nevére kereszteltetett-é meg? Tőle vagytok ti pedig a Krisztus Jézusban, ki bölcsességül lőn nekünk Istentől, és igazságul, szentségül és váltságul, hogy, amint meg van írva: Aki dicsekedik, az Úrban dicsekedjék.
- **Gal 5,4:** Elszakadtatok Krisztustól, akik a törvény által akartok megigazulni, a kegyelemből kiestetek.
- **Ézs 9,6:** Mert egy gyermek születik nekünk, fiú adatik nekünk, és az uralom az ő vállán lészen, és hívják nevét: csodálatosnak, tanácsosnak, erős Istennek, örökkévalóság atyjának, békesség fejedelmének!

- **Kol 1, 19-20:** Mert tetszett az Atyának, hogy Ő benne lakozzék az egész teljesség; és hogy Ő általa békéltessen meg mindent Magával, békességet szervezve az Ő keresztyének vére által; Ő általa mindent ami csak van, akár a földön, akár a mennyekben.
- **Kol 2,10:** És ti Ő benne vagytok beteljesedve, aki feje minden fejedelemségnek és hatalmasságnak.
- **Ján 1,16:** És az Ő teljességéből vettünk mindnyájan kegyelmet is kegyelemért.

XII. ÚRNAPJA

31. Kérdés: *Miért nevezetik Krisztusnak, azaz Felkentnek?*

Felelet: Azért, mert Őt az Atya rendelte és Szentlélekkel felkente a mi legfőbb prófétánkká és tanítónkká, ki nekünk a mi váltságunk felől az Istennek titkos tanácsát és akaratát tökéletesen kijelentette, és a mi egyetlenegy főpapunkká, ki az Ő testének egyszeri áldozatával minket megváltott és érettünk az Atya előtt könyörgésével szüntelenül közbenjár, és örökkévaló királyunkká, aki minket igéjével és Szentlelkével kormányoz és a nekünk szerzett váltságban oltalmaz és megtart.

- **Zsid 1,9:** Szeretted az igazságot és gyűlölted a hamisságot; annakokáért felkent téged az Isten, a te Istened, örömmel olajával a te társaid felett.
- **5 Móz 18,15:** Prófétát támaszt néked az Úr, a te Istened te közül, a te atyádfiai közül, olyat mint én: azt hallgassátok.
- **ApCsel 3,22:** Mert Mózes ezt mondta az atyáknak: Prófétát támaszt néktek az Úr, a ti Istenedek a ti atyádfiai közül mint engem; azt hallgassátok mindenben, amit csak szólánd nektek.
- **Ján 1,18:** Az Istent soha senki nem látta; az egyszülött Fiú, aki az Atya kebelében van, az jelentette ki őt.
- **Ján 15,15:** Nem mondalak többé titeket szolgálóknak, mert a szolga nem tudja, mit cselekszik az ő ura; titeket pedig barátainak mondtalak; mert mindazt, amit az én Atyámtól hallottam, tudtul adtam nektek.
- **Zsolt 110,4:** Megesküdt az Úr és meg nem másítja: Pap vagy te örökké Melkisédek rendje szerint.
- **Zsid 7,21:** Ez esküvéssel (lett pappá), az által, aki azt mondá neki: Megesküdött az Úr, és nem bánja meg, te pap vagy örökké, Melkisédek rendje szerint.
- **Róm 8,34:** Kicsoda az, aki kárhoztat? Krisztus az, aki meghalt, sőt fel is támadott, aki az Istennek jobbján van, aki esedezik érettünk.
- **Róm 5,9-10:** Minekutána azért most megigazultunk az ő vére által, sokkal inkább megtartatunk a harag ellen ő általa. Mert ha, mikor ellenségei voltunk, megbékéltünk Istennel az ő Fiának halála által, sokkal inkább megtartatunk az élete által, minekutána megbékéltünk vele.
- **Zsolt 2,6:** Én kentem ám fel az én királyomat a Sionon, az én szent hegyemen.
- **Luk 1,33:** És uralkodik a Jákob házán mindörökké; és az ő királyságának vége nem léssen.
- **Mát 28,18:** És hozzájuk menvén Jézus, szóla nekik, mondván: Nekem adatott minden hatalom mennyen és földön.

32. Kérdés: *És te miért neveztetel keresztyénnek?*

Felelet: Azért, mert hit által Krisztusnak tagja, és így az ő kenetének részese vagyok; azért, hogy az Ő nevét valljam, magamat neki élő hálaáldozatul adjam; és hogy ebben az életben a bűn és a Sátán ellen szabad lelkiismerettel viaskodjam, ez élet után pedig az örökkévalóságban Krisztussal minden teremtményen uralkodjam.

- **ApCsel 11,26:** A tanítványokat először Antióchiában nevezték keresztyéneknek.
- **1 Ján 2,27:** És az a kenet, amelyet ti kaptatok tőle, bennetek marad, és így nincs szükségetek arra, hogy valaki tanítson titeket; hanem amint az a kenet megtanít titeket mindenre, úgy igaz is az és nem hazugság, és amiként megtanított titeket, úgy maradjatok ő benne.
- **ApCsel 2,17:** És léssen az utolsó napokban, ezt mondja az Isten, kitöltök az én Lelkemből minden testre: és prófétálnak a ti fiaitok és lányaitok, és a ti ifjaitok látásokat látnak, és a ti véneitek álmokat álmodnak.

- **Jóel 2,28:** És léssen azután, hogy kiöntöm lelkeimet minden testre, és profétálnak a ti fiaitok és lányaitok; véneitek álmokat álmodnak; ifjaitok pedig látomásokat látnak.
- **Mk 8,38:** Mert valaki szégyell engem és az én beszédeimet e parázna és bűnös nemzetség között, az embernek Fia is szégyellni fogja azt, mikor eljő az ő Atyja dicsőségében a szent angyalokkal.
- **Róm 12,1:** Kérlek azért titeket atyámfiak az Istennek irgalmasságára, hogy szánjátok oda a ti testeiteket élő, szent és Istennek kedves áldozatul, mint a ti okos tiszteleteteket.
- **Jel 5,8-10:** És mikor elvevé a könyvet, a négy lelkes állat és a huszonnégy Vén leborula a Bárány előtt, mindeniknél hárfák és arany poharak lévén; jó illatokkal tele, amik a szentek imádságai. És éneklének új éneket, mondván: ...tettél minket a mi Istenünknek királyokká és papokká; és uralkodunk a földön.
- **1 Pét 2,9:** Ti pedig választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet, megtartásra való nép vagytok, hogy hirdessétek annak hatalmas dolgait, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket.
- **Róm 6,13:** Szánjátok oda magatokat az Istennek, mint akik a halálból életre keltetek.
- **Jel 1,6:** És tett minket királyokká és papokká az ő Istenének és Atyjának.
- **1 Tim 1,18-19:** Ezt a parancsolatot adom néked, fiam, Timótheus, a rólad való korábbi jóvendölések szerint, hogy vitézkedjél azokban ama jó vitézséggel, megtartván a hitet és jó lelkiismeretet, melyet némelyek elvetvén, a hit dolgában hajótörést szenvedtek.
- **2 Tim 2,12:** Ha tűrünk, vele együtt fogunk uralkodni is: ha megtagadjuk, ő is megtagad minket.

XIII. ÚRNAPJA

33. Kérdés: *Miért neveztetik Krisztus Isten egyszülött Fiának, ha mi is Isten fiai vagyunk?*

Felelet: Azért, mert egyedül csak Krisztus Istennek örök természet szerint való Fia; mi pedig Ő érette kegyelemből fogadtattunk Isten gyermekeivé.

- **Ján 1,14,18:** És az Ige testté lett és lakozék mi közöttünk (és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét), aki teljes vala kegyelemmel és igazsággal - Az Istent soha senki nem látta; az egyszülött Fiú, aki az Atya kebelében van, az jelentette ki őt.
- **Zsid 1,2:** Akit tett mindennek örökösévé, aki által a világot is teremtette.
- **Róm 8,15-17:** Mert nem kaptatok szolgaság lelkét ismét a félelemre, hanem a fiúságnak Lelkét kaptatok, aki által kiáltjuk: Abbá, Atyám! Ez a Lélek bizonyoságot tesz a mi lelkünkkel együtt, hogy Isten gyermekei vagyunk. Ha pedig gyermekek, örökösök is; örökösei Istennek, örököstársai pedig Krisztusnak; ha ugyan vele együtt szenvedünk, hogy vele együtt is dicsőüljünk meg.
- **Ef 1,5,9:** Eleve elhatározván, hogy minket a maga fiává fogad a Jézus Krisztus által az Ő akaratjának jó kedve szerint. - Megismertetvén velünk az Ő akaratjának titkát az Ő jó kedve szerint, melyet eleve elrendelt magában.

34. Kérdés: *Miért nevezed Őt mi Urunknak?*

Felelet: Mert Ő mind testünket, mind lelkünket a bűntől és a Sátán minden hatalmából nem aranyon, vagy ezüstön, hanem az Ő drága vérével váltotta meg és tette a maga tulajdonává.

- **1 Pét 1,18-19:** Tudván, hogy nem veszendő holmin, ezüstön vagy aranyon váltattatok meg a ti atyáitoktól örökölt hiábavaló életetekből; hanem drága véren, mint hibátlan és szeplőtlen bárányn, a Krisztusén.
- **1 Pét 2,9:** Ti pedig választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet, megtartásra való nép vagytok, hogy hirdessétek annak hatalmas dolgait, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket.
- **1 Kor 6,20:** Mert áron vétettetek meg; dicsőítsétek azért az Istent a ti testetekben és lelketekben, amelyek az Istenéi.
- **1 Kor 7,23:** Áron vétettetek meg, ne legyetek embereknek szolgálói.

XIV. ÚRNAPJA

35. Kérdés: *Mit jelent az, hogy fogantaték Szentlélektől, születék Szűz Máriától?*

Felelet: Azt, hogy az Isten örökkévaló Fia, aki valóságos és örök Isten és az is marad, Szűz Máriának a testéből és véréből a Szentlélek munkája által igaz emberi természetet vett fel avégett, hogy egyben Dávidnak valóságos magva és az ő atyjafiaihoz mindenben hasonlatos legyen, kivéve a bűnt.

- **Ján 1,1:** Kezdetben vala az Ige, és az Ige vala az Istennél, és Isten vala az Ige.
- **Róm 1,3-4:** Az Ő Fia felől, a ki Dávid magvából lett test szerint, a ki megbizonyított hatalmasan Isten Fiának a szentség Lelke szerint, a halálból való feltámadás által, a mi Urunk Jézus Krisztus felől.
- **Róm 9,5:** A kiké az atyák, és a kik közül való test szerint a Krisztus, a ki mindeneknek felette örökké állandó Isten. Ámen.
- **Gal 4,4-5:** Mikor pedig eljött az időnek teljessége, kibocsátotta Isten az Ő Fiát, aki asszonytól lett, hogy a törvény alatt lévőket megváltsa, hogy elnyerjük a fiúságot.
- **Ján 1,14:** És az Ige testté lett és lakozék mi közöttünk (és láttuk az Ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét), a ki teljes vala kegyelemmel és igazságGal
- **Mát 1,18-20:** A Jézus Krisztus születése pedig így vala: Mária, az ő anyja eljegyeztetvén Józsefnek, mielőtt egybekeltek volna, viselőnek találtaték a Szent Lélektől. József pedig, az ő férje, mivelhogy igaz ember vala és nem akará őt gyalázatba keverni, el akarta őt titkon bocsátani. Mikor pedig ezeket magában elgondolta: Íme az Úrnak anygala álomban megjelenék néki, mondván: József, Dávidnak Fia, ne félj magadhoz venni Máriát, a te feleségedet, mert a mi benne fogantatott, a Szent Lélektől van az.
- **Luk 1,35:** És felelvén az anygal, monda néki: A Szent Lélek száll te reád, és a Magasságosnak ereje árnyékoz meg téged; azért a mi születik is szentnek hívatik, Isten Fiának.
- **Zsolt 132,11:** Hűséget esküdt az Úr Dávidnak, nem tér el attól: Ágyékod gyümölcsét ültetem székedbe.
- **Fil 2,7:** Hanem önmagát megüresíté, szolgáló formát vévén föl, emberekhez hasonlóvá lévén.
- **Zsid 4,15:** Mert nem olyan főpapunk van, aki nem tudna megindulni gyalóságainkon, hanem a ki megkísértetett mindenekben, hozzánk hasonlóan, kivéve a bűnt.

36. Kérdés: *Mi hasznát veszed Krisztus szentséges fogantatásának és születésének?*

Felelet: Azt, hogy Ő minekünk közbenjárónk, aki ártatlanságával és tökéletes szentségével bűneimet, melyekben én fogantattam, Isten színe előtt elfedezi.

- **Zsid 2,16-18:** Mert nyilván nem angyalokat karolt fel, hanem az Ábrahám magvát karolta fel. Annakokáért mindenestől fogva hasonlatosnak kellett lennie az atyafiakhoz, hogy könyörülő legyen és hív főpap az Isten előtt való dolgokban, hogy engesztelést szerezzen a nép bűneiért. Mert amennyiben szenvedett, ő maga is megkísértetvén, segíthet azokon, a kik megkísértetnek.
- **Zsolt 32,1-2:** Boldog az, akinek hamissága megbocsáttatott, vétke elfedeztetett. Boldog ember az, a kinek az Úr bűnt nem tulajdonít, és lelkében csalárdság nincsen.
- **1 Kor 1,30-31:** Tőle vagytok pedig ti a Krisztus Jézusban, ki bölcsességül lőn nekünk Istentől, és igazságul, szentségül és váltságul: Hogy, amint meg van írva: Aki dicsekedik, az Úrban dicsekedjék.

XV. ÚRNAPJA

37. Kérdés: *Mit hiszel, mikor ezt mondd: szenvede?*

Felelet: Azt, hogy Ő földi életének egész idejében, különösen pedig halálában, Istennek az egész emberi nemzet bűnei ellen való haragját testében-lelkében elhordozta, hogy szenvedésével, mint egyetlenegy engesztelő áldozattal, a mi testünket-lelkünket az örök kárhozattól megszabadítsa és számunkra Istennek kegyelmét, az igazságot és az örök életet megszerezze.

- **1 Pét 2,24:** A ki a mi bűneinket maga vitte fel testében a fára, hogy a bűnöknek meghalván, az igazságnak éljünk: a kinek sebeivel gyógyultatok meg.

- **Ézs 53,12:** Azért részt osztok néki a nagyokkal, és zsákmányt a hatalmasokkal oszt, mivelhogy életét halálra adta, és a bűnösök közé számláltatott; pedig ő sokak bűnét hordozá, és a bűnösökért imádkozott!
- **1 Ján 2,2:** És ő engesztelő áldozat a mi vétkeinkért; de nemcsak a mieinkért, hanem az egész világért is.
- **1 Ján 4,10:** Nem abban van a szeretet, hogy mi szeretjük Istent, hanem hogy Ő szeretett minket, és elküldte az Ő Fiát engesztelő áldozatul a mi bűneinkért.
- **Róm 3,25-26:** Kit az Isten eleve rendelt engesztelő áldozatul, hit által, az Ő vérében, hogy megmutassa az Ő igazságát az előbb elkövetett bűnöknek elnézése miatt, az Isten hosszútűrésénél fogva, az Ő igazságának megbizonyítására, a mostani időben, hogy igaz legyen Ő és megigazítsa azt, aki a Jézus hitéből való.

38. Kérdés: *Miért szenvedett Jézus Poncius Pilátus bírósága alatt?*

Felelet: Azért, hogy Ő ártatlan létére világi bíró által ítéltessék el és hogy ezáltal minket Isten kemény ítéletétől, amely reánk várt volna, megmentsen.

- **ApCsel 4,27-28:** Mert bizony egybegyűltek a te szent Fiad, a Jézus ellen, a kit felkentél, Heródes és Poncius Pilátus a pogányokkal és Izrael népével, hogy véghezvigyék, a mikről a te kezéd és a te tanácsod eleve elvégezte volt, hogy megtörténjenek.
- **Luk 23,13-15:** Pilátus pedig a főpapokat, főembereket és a népet egybegyűjtván, monda nékik: Ide hoztátok nékem ez embert, mint aki a népet félrevezeti: és íme én ti előttetek kivallatván, semmi olyan bűnt nem találtam ez emberben, amivel őt vádoljátok: De még Heródes sem; mert titeket őhöz igazítalak; és íme semmi halálra valót nem cselekedett ő.
- **Ján 19,4:** Majd ismét kiméne Pilátus, és monda nékik: Íme kihozom őt néktek, hogy értsétek meg, hogy nem találok benne semmi bűnt.
- **Zsolt 69,5:** Többen vannak fejem hajszálainál, akik ok nélkül gyűlölnék engem; hatalmasok a veszemre török, akik ellenségeim alap nélkül; amit nem ragadtam el, azt kell megfizetnem!
- **Ézs 53,4-5:** Pedig betegségeinket ő viselte, és fájdalmainkat hordozá, és mi azt hittük, hogy ostromoztatik, verettetik és kínoztatik Istentől! És ő megsebesített bűneinkért, megrontatott a mi vétkeinkért, békességünknek büntetése rajta van, és az ő sebeivel gyógyulánk meg.
- **2 Kor 5,21:** Mert azt, aki bűnt nem ismert, bűnné tette érettünk, hogy mi Isten igazsága legyünk őbenne.
- **Gal 3,13:** Krisztus váltott meg minket a törvény átkától, átokká lévén érettünk; mert meg van írva: Átkozott minden, aki a fán függ.

39. Kérdés: *Nagyobb dolog-e az, hogy Ő megfeszítettetett, mintha másnemű halállal halt volna meg?*

Felelet: Bizonyára nagyobb, mert ebből vagyok bizonyos, hogy Ő azt az átkot, melynek terhe rajtam volt, magára vette; mert Isten a kereszthalált megátkozta.

- **Gal 3,13-14:** Krisztus váltott meg minket a törvény átkától, átokká lévén érettünk; mert meg van írva: Átkozott minden, aki fán függ: Hogy az Ábrahám áldása Krisztus Jézusban legyen a pogányokon, hogy a Lélek ígését elnyerjük hit által.
- **5 Móz 21,23:** Ne maradjon éjjel az ő holt teste a fán, hanem temesd el azt még azon a napon; mert átkozott Isten előtt aki fán függ.

XVI. ÚRNAPJA

40. Kérdés: *Miért kellett Krisztusnak a halált elszenvednie?*

Felelet: Azért, mert Isten igazságának semmi más módon a mi bűneinkért megfizetni nem lehetett volna, csakis az Isten Fiának halála által.

- **1 Móz 2,17:** de a jó és gonosz tudásának fájáról, arról ne egyél; mert amely napon ejéndel arról, bizony meghalsz.

- **Zsid 2,9.14-15:** Azt azonban látjuk, hogy Jézus, aki egy kevés időre kisebbé tétetett az angyaloknál, a halál elszenvedéséért dicsőséggel és tisztességgel koronáztatott meg, hogy az Isten kegyelméből mindenkiért megízlelje a halált.- Mivel tehát a gyermekek testből és vérből valók, ő is hasonlóképpen részese lett azoknak, hogy a halál által megsemmisítse azt, akinek hatalma van a halálon, tudniillik az ördögöt, és megszabadítsa azokat, akik a haláltól való félelem miatt teljes életükben rabok valának.

41. Kérdés: *Miért, hogy el is temettetett?*

Felelet: Azért, hogy bizonyítsa, hogy valósággal meghalt.

- **Mát 27,59-60:** És magához vévén József a testet, begöngyölé azt tiszta gyolcsba, és elhelyezé azt a maga új sírjába, amelyet a sziklába vágatott: és a sír szájára egy nagy követ hengerítvén, elméne.
- **Luk 23,52-53:** Ez oda menvén Pilátushoz, elkéré a Jézus testét. És levévén azt, begöngyölé azt gyolcsba, és helyezteté azt egy sziklába vágott sírboltba, melyben még senki sem feküdt.
- **Ján 19,38-42:** Ezek után pedig kéré Pilátust az arimáthiai József (aki Jézus tanítványa vala, de csak titokban, a zsidóktól való félelem miatt), hogy levehese Jézus testét. És megengede Pilátus. Elméne azért és levevé a Jézus testét. Eljőve pedig Nikodémus is (aki éjszaka ment vala először Jézushoz), hozván mirhából és aloéból való kenetet, mintegy száz fontot. Vevék azért Jézus testét, és begöngyölék azt a lepedőkbe illatos szerekkel együtt, amint zsidóknál szokás temetni. Azon a helyen pedig, ahol megfeszítették, vala egy kert, és a kertben egy új sír, amelybe még senki sem helyeztetett vala. A zsidók péntekje miatt azért, mivelhogy az a sír közel vala, abba helyezteték Jézust.
- **ApCsel 13,29:** És mikor mindazokat elvégezték, amik őfelőle megíratnak, a fáról lévővé sírba helyezteték.

42. Kérdés: *Ha Krisztus meghalt érettünk, miért kell nekünk is meghalnunk?*

Felelet: Mert a mi halálunk nem a bűneinkért való megfizetés, hanem csak meghalás a bűnre nézve és általmenetel az örök életre.

- **Ján 5,24:** Bizony, bizony mondom néktek, hogy aki az én beszédemet hallja és hisz annak, aki engem elbocsátott, örök élete van; és nem megy a kárhozatra, hanem általment a halálból az életre.
- **Fil 1,23:** Mert szorongattatom e kettő között, kívánván elköltözni és a Krisztussal lenni, mert ez sokkal inkább jobb.
- **Róm 7,24-25:** Oh én nyomorult ember! Kicsoda szabadít meg engem e halálnak testéből? Hálát adok Istennek a mi Urunk Jézus Krisztus által.

43. Kérdés: *Mi további hasznot veszünk Krisztus kereszten való áldozatából és halálából?*

Felelet: Azt, hogy az ő halálának erejével a mi ó emberünk Ő vele együtt megfeszítetik, megöletik és eltemettetik, hogy a test gonosz indulatai ne uralkodjanak többé bennünk, hanem mi magunkat hálaáldozatul Őneki szenteljük.

- **Róm 6,6-7.11:** Tudván azt, hogy a mi ó emberünk ővele megfeszítetett, hogy megerőtlenüljön a bűnnek teste, hogy ezután ne szolgáljunk a bűnnek: Mert aki meghalt, felszabadult a bűn alól. - Ezenképpen gondoljátok ti is, hogy meghaltatok a bűnnek, de éltek az Istennek a mi Urunk Jézus Krisztusban.
- **Kol 2,12:** Eltemettetvén Ővele együtt a keresztségben, akiben egyetemben fel is támasztattatok az Isten erejébe vetett hit által, aki feltámasztá Őt a halálból.
- **Róm 6,12:** Ne uralkodjék tehát a bűn a ti halandó testetekben, hogy engedjete néki az ő kívánságaiban.
- **Róm 12,1:** Kérlek azért titeket atyámfiain az Istennek irgalmasságára, hogy szánjátok oda a ti testeiteket, élő, szent és Istennek kedves áldozatul, mint a ti okos tiszteleteketet.

44. Kérdés: *Miért teszed ezt is hozzá: szálla alá poklokra?*

Felelet: Hogy az én legnagyobb kísértéseimben biztosítva legyek afelől, hogy az én Uram, a Krisztus, az Ő kimondhatatlan gyötrelmével, fájdalmaival és rettegéseivel, melyeket lelkében, a keresztfán és azelőtt is elszenvedett, engem a pokol rettegésétől és gyötrelmétől megszabadított.

- **Ézs 53,10:** És az Úr akarta Őt megrontani betegség által; hogyha önlelkét áldozatul adja, magot lát, és napjait meghosszabbítja, és az Úr akarata az ő keze által jó szerencsés lesz.
- **Mát 27,46:** Kilenc óra körül pedig nagy fennszóval kiálta Jézus, mondván: ÉLI, ÉLI! LAMA SABAKTÁNI? azaz: Én Istenem, én Istenem! miért hagyta el engemet?

XVII. ÚRNAPJA

45. Kérdés: *Mit használ nekünk Krisztus feltámadása?*

Felelet: *Először*, hogy az ő feltámadásával a halált meggyőzte, hogy minket részeseivé tehesen az ő halálával szerzett igazságnak. *Másodszor* az ő ereje minket is új életre támaszt. *Harmadszor*, Krisztus feltámadása a mi dicsőséges feltámadásunk biztos záloga.

- **1 Kor 15,16-17.54-55:** Mert ha a halottak fel nem támadnak, a Krisztus sem támadott fel. Ha pedig a Krisztus fel nem támadott, hiábavaló a ti hitetek; még bűneitekben vagytok. - Mikor pedig ez a romlandó test romolhatatlanságba öltözik, akkor beteljesül amaz ige, mely meg vagyon írva: Elnyeletett a halál diadalra. Halál! hol a te fullánkod? Pokol! hol a te diadalmad?
- **Róm 4,25:** Ki a mi bűneinkért halálra adatott, és feltámasztatott a mi megigazulásunkért.
- **1 Pét 1,3-5.21:** Áldott az Isten és a mi Urunk Jézus Krisztusunknak Atyja, aki az Ő nagy irgalmassága szerint újonnan szült minket élő reménységre Jézus Krisztusnak a halálból való feltámadása által, romolhatatlan, szeplőtelen és hervadhatatlan örökségre, amely a mennyekben van fenntartva számunkra, akiket Isten hatalma őriz hit által az idvességre, amely készen van, hogy az utolsó időben nyilvánvalóvá legyen. - Akik őáltala hisztek Istenben, aki feltámasztotta őt a halálból és dicsőséget adott neki; hogy a ti hitetek reménység is legyen Istenben.
- **Róm 6,4:** Eltemettetünk azért övele együtt a keresztség által a halálba: hogy miképpen feltámasztatott Krisztus a halálból az Atyának dicsősége által, azonképpen mi is új életben járjunk.
- **Kol 3,1-4:** Annakokáért ha feltámadtatok a Krisztussal, az odafelvalókat keressétek, ahol a Krisztus van, az Istennek jobbján ülven; az odafelvalókkal törődjete, nem a földiekkel. Mert meghaltatok, és a ti éltetek el van rejtve együtt a Krisztussal az Istenben. Mikor a Krisztus, a mi életünk megjelenik, akkor majd ti is, Ővele együtt, megjelentek dicsőségben.
- **Ef 2,5:** Minket, kik meg voltunk halva a vétkek miatt, megelevenített együtt a Krisztussal (kegyelemből tartattatok meg!).
- **1 Kor 15,12-14:** Ha azért Krisztusról hirdetik, hogy a halottak közül feltámadott, mimódon mondják némelyek ti köztetek, hogy nincsen halottak feltámadása? Mert ha nincsen halottak feltámadása, akkor Krisztus sem támadott fel. Ha pedig Krisztus fel nem támadott, akkor hiábavaló a mi prédikálásunk, de hiábavaló a ti hitetek is.
- **Róm 8,11:** De ha Annak a Lelke lakik bennetek, aki feltámasztotta Jézust a halálból, ugyanaz, aki feltámasztotta Krisztus Jézust a halálból, megeleveníti a ti halandó testeiteket is az Ő ti bennetek lakozó Lelke által.

46. Kérdés: *Hogy érted azt, hogy felméne mennyekbe?*

Felelet: Hogy Krisztus a földről tanítványainak szeme láttára emelkedett föl az égbe és érettünk mostan is ott van, míglén ismét eljő ítélni eleveneket és holtakat.

- **ApCsel 1,9:** És mikor ezeket mondotta, az ő láttokra felemelteték, és felhő fogá el Őt szemeik elől.
- **Mát 26,64:** Monda néki Jézus: Te mondád. Sőt mondom néktek: Mostantól fogva meglátjátok az embernek Fiát ülni az Istennek hatalmas jobbján, és eljöni az égnek felhőiben.
- **Márk 16,19:** az Úr azért, minekutána szólott vala nékik, felviteték a mennybe, és üle az Istennek jobbjára.
- **Luk 24,51:** És lőn, hogy míg áldá őket, tőlök elszakadván, felviteték a mennybe.

- **Zsid 4,14:** Lévéen annakokáért nagy főpapunk, aki áthatolt az egeken, Jézus, az Istennek Fia, ragaszkodjunk vallásunkhoz.
- **Zsid 7,24-25:** De ennek, minthogy örökké megmarad, változhatatlan a papsága. Ennekokáért Ő mindenképpen idvezítheti is azokat, akik Ő általa járulnak Istenhez, mert mindenha él, hogy esedezzék érettük.
- **Zsid 9,11:** Krisztus pedig megjelenvén, mint a jövődő javaknak főpapja, a nagyobb és tökéletesebb, nem kézzel csinált, azaz nem e világból való sátoron keresztül.
- **Róm 8,34:** Kicsoda az, aki kárhoztat? Krisztus az, aki meghalt, sőt aki fel is támadott, aki az Isten jobbán van, aki esedezik is érettünk.
- **Ef 4,10:** Aki leszállott vala, ugyanaz, aki fel is ment, feljebb minden egeknél, hogy mindeneket betöltsön.
- **Kol 3,1-2:** Annakokáért ha feltámadtatok a Krisztussal, az odafelvalókat keressétek, ahol a Krisztus van, az Istennek jobbán ülven; az odafelvalókkal törődjétek, nem a földiekkel.
- **ApCsel 1,11:** Kik szóltak is: Galileabeli férfiak, mit állotok nézve a mennybe? Ez a Jézus, aki felvitetek tőletek a mennybe, akképpen jó el, amiképpen láttátok Őt felmenni a mennybe.
- **Mát 24,30:** És akkor feltetszik az ember Fiának a jele az égen. És akkor sír a föld minden nemzetsége, és meglátja az embernek Fiát eljöni az ég felhőiben nagy hatalommal és dicsőséggel.

47. Kérdés: *Mégis nincs-e velünk Krisztus a világ végezetéig, amint azt nekünk megígérte?*

Felelet: Krisztus valóságos ember és valóságos Isten; ennél fogva emberi természete szerint nincs többé a földön, de istensége, felséges volta, kegyelme és Szentleke szerint soha sincs távol tőlünk.

- **Mát 28,20:** Tanítván őket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam néktek: és imé én tiveletek vagyok minden napon, a világ végezetéig.
- **Mát 26,11:** Mert a szegények mindenkor veletek lesznek, de én nem leszek mindenkor veletek.
- **Ján 16,28:** Kijöttem az Atyától, és jöttem e világba: ismét elhagyom a világot, és elmegyek az Atyához.
- **Ján 17,11:** És nem vagyok többé e világon, de ők a világon vannak, én pedig tehozzád megyek.
- **ApCsel 3,21:** Kit az égnek kell magába fogadnia mind az időkig, míglen újjá teremtetnek mindenek, amikről szólt az Isten minden Ő szent prófétájának szája által eleitől fogva.
- **Ján 14,16-17:** És én kérem az Atyát, és más vigasztalót ad néktek, hogy veletek maradjon mindörökké. Az igazságnak ama Lelkét: akit a világ be nem fogadhat, mert nem látja Őt és nem ismeri Őt; de ti ismeritek Őt, mert nálatok lakik, és bennetek marad.
- **Ján 16,13:** De mikor eljő amaz, az igazságnak Lelke, elvezérel majd titeket minden igazságra. Mert nem önmagától szól, hanem azokat szólja, amiket hall, és a bekövetkezendőket megjelenti néktek.
- **Ef 4,8:** Ezokáért mondja az Írás: Fölmenvén a magasságba foglyokat vitt fogva, és adott ajándékokat az embereknek.

48. Kérdés: *Nem válik-e el ily módon egymástól a Krisztusban való két természet, ha az emberi természet nincs mindenütt ott, ahol az isteni természet van?*

Felelet: Semmiképpen nem, mert az isteni természet megfoghatatlan és mindenütt jelenvaló lévén, ebből szükségképpen következik, hogy noha az isteni természet a magára öltött emberi természeten kívül is létezik, mindazonáltal abban magában is benne van és azzal személy szerint egyesülve marad.

- **ApCsel 7,49:** A menny nékem ülőszékem, a föld pedig az én lábaimnak zsámolya: micsoda házat építhettek nékem? azt mondja az Úr; vagy melyik az én nyugodalmamnak helye?
- **Jer 23,24:** Vajon elrejtőzhetik-e valaki a rejték helyeken, hogy én ne lássam őt? azt mondja az Úr, vajon nem töltöm-e én be a mennyet és a földet? azt mondja az Úr.
- **Kol 2,9:** Mert Őbenne lakozik az istenségnek egész teljessége testileg.
- **Ján 3,13:** Felele Jézus és monda néki: Te Izrael tanítója vagy, és nem tudod ezeket?
- **Ján 11,15:** És örülök, hogy nem voltam ott, tiérettetek, hogy higgyetek.

- **Mát 28,6:** Nincsen itt, mert feltámadott, amint megmondotta volt.

XVIII. ÚRNAPJA

49. Kérdés: *Mit használ nekünk Krisztus mennybemenetele?*

Felelet: Először, hogy Ő a mennyben Atyja színe előtt nekünk közbenjárónk. Másodszor, hogy a mi testünk őbenne a mennyben van, hogy ez bizonyos záloga legyen annak, hogy Ő, mint a mi Fejünk, minket, tagjait szintén fölvisz majd önmagához. Harmadszor, hogy Ő viszontzálogul az ő Szentlelkét küldi alá nekünk, akinek ereje által nem a földieket keressük, hanem az odafelvalókat, ahol van a Krisztus, ülve Istennek a jobbán

- **1 Ján 2,1:** Én fiaskáim, ezeket azért írom néktek, hogy ne vétkezzetek. S ha valaki vétkezik, van Szószólónk az Atyánál, az igaz Jézus Krisztus.
- **Róm 8,34:** Kicsoda az, aki kárhoztat? Krisztus az, aki meghalt, sőt aki fel is támadott, aki az Isten jobbán van, aki esedezik is értünk.
- **Ján 14,2:** Az én Atyámnak házában sok lakóhely van; ha pedig nem volna, megmondtam volna néktek. Elmegyek, hogy helyet készítek néktek.
- **Ján 20,17:** Monda néki Jézus: Ne illess engem; mert nem mentem még fel az én Atyámhoz: hanem menj az én atyámfiaihoz és mondd nékik: Felmegyek az én Atyámhoz és a ti Atyátokhoz, és az én Istenemhez és a ti Istenetekhez.
- **Ef 2,6:** És együtt feltámasztott és együtt ültetett a mennyekben, Krisztus Jézusban.
- **Ján 14,16:** És én kérem az Atyát, és más vigasztalót ad néktek, hogy veletek maradjon mindörökké.
- **ApCsel 2,33:** Annakokáért az Istennek jobbjá által felmagasztaltatván, és a megígért Szent Lelket megnyervén az Atyától, kitöltötte ezt, amit ti most láttok és hallotok.
- **2 Kor 1,21-22:** Aki pedig minket tivatelek egybe Krisztusban megerősít és megken minket, az Isten az; aki el is pecsételt minket, és a Léleknek zálogát adta a mi szíveinkbe.
- **2 Kor 5,5:** Aki pedig minket erre elkészített, az Isten az, aki a Lélek zálogát is adta minékünk.
- **Kol 3,1:** Annakokáért ha feltámadtatok a Krisztussal, az odafelvalókat keressétek, ahol a Krisztus van, az Istennek jobbán ülve.
- **Fil 3,20-21:** Mert a mi országunk mennyekben van, honnét a megtartó Úr Jézus Krisztust is várjuk; ki elváltoztatja a mi nyomorúságos testünket, hogy hasonló legyen az Ő dicsőséges testéhez, amaz Ő hatalmas munkája szerint, mely által maga alá is vethet mindeneket.

50. Kérdés: *Miért teszed hozzá, hogy Ő Istennek jobbán ül?*

Felelet: Mert Krisztus azért ment fel a mennyekbe, hogy ezzel megbizonyítsa, hogy Ő az ő Anyaszentegyházának Feje, aki által igazgat az Atya mindeneket.

- **Ef 1,20-23:** Amelyet megmutatott a Krisztusban, mikor feltámasztotta Őt a halálból, és ültette Őt a maga jobbára a mennyekben, felül minden fejedelemségen és hatalmasságon és erőn és uraságon és minden néven, mely neveztetik nemcsak e világon, hanem a következőkben is: és mindeneknek fölötte az anyaszentegyházának fejévé, mely az Ő teste, teljessége Őneki, aki mindeneket betölt mindennel.
- **Kol 1,18:** És Ő a feje a testnek, az egyháznak: aki a kezdet, elsőszülött a halottak közül; hogy mindenekben Ő legyen az első.
- **Mát 28,18:** És hozzájuk menve Jézus, szóla nékik, mondván: Nékem adatott minden hatalom mennyen és földön.
- **Ján 5,22:** Mert az Atya nem ítél senkit, hanem az ítéletet egészen a Fiúnak adta.

XIX. ÚRNAPJA

51. Kérdés: *Mit használ nekünk Krisztusnak, a mi Fejünknek ez a dicsősége?*

Felelet: Először azt, hogy Szentlelke által mibelénk, az ő tagjaiba mennyei ajándékot áraszt. Másodszor, hogy minket az ő hatalmával minden ellenség ellen védelmez és megtart.

- **Ef 4,10-12:** Aki leszállt vala, ugyanaz, aki fel is ment, feljebb minden egeknél, hogy mindenekeket betöltsön. És Ő adott némelyeket apostolokul, némelyeket prófétákul, némelyeket evangyelistákul, némelyeket pedig pásztorokul és tanítókul.
- **Zsolt 2,9:** Összetöröd őket vasvesszővel; széjjelzúzod őket, mint cserépedényt.
- **Ján 10,28-30:** És én örök életet adok nékik; és soha örökké el nem vesznek, és senki ki nem ragadja őket az én kezemből. Az én Atyám, aki azokat adta nékem, nagyobb mindenekeknél; és senki sem ragadhatja ki azokat az én Atyámnak kezéből. Én és az Atya egy vagyunk.
- **Ef 4,8:** Ezokáért mondja az Írás: Fölmenvén a magasságba foglyokat vitt fogva, és adott ajándékokat az embereknek.

52. Kérdés: *Miféle vigasztalásod van abból, hogy Krisztus eljön ítélni eleveneket és holtakat?*

Felelet: Az, hogy minden háborúságomban és üldöztetésemben fölemelt fővel várom Őt az égből ítélő bírámul, aki előbb érettem Isten ítélőszéke elé állott és rólam minden kárhoztatást elvett, hogy Ő mind a maga ellenségeit, mind az enyémekeket örök kárhozatra veti; engem pedig minden választottaival együtt a mennyei örömbé és dicsőségbe önmagához általvisz.

- **Luk 21,28:** Mikor pedig ezek kezdenek meglenni, nézzetek fel és emeljétek fel a ti fejetekeket; mert elközelgett a ti váltságotok.
- **Róm 8,23-24:** Nemcsak ez pedig, hanem magok a Lélek zsengejének birtokosai, mi magunk is fohászokunk magunkban, várván a fiúságot, a mi testünknek megváltását. Mert reménységben tartattunk meg; a reménység pedig, ha láttatik, nem reménység; mert amit lát valaki, miért reméli is azt?
- **Tit 2,13:** Várván ama boldog reménységet és a nagy Istennek és megtartó Jézus Krisztusunknak dicsősége megjelenését.
- **2 Thessz 1,6-10:** Mert igazságos dolog az Isten előtt, hogy szorongattatással fizessen azoknak, akik titeket szorongatnak. - Amikor eljő majd, hogy megdicsőíttessék az ő szentjeiben, és csodáltassék mindazokban, akik hisznek (mivelhogy a mi tanúbizonyságunknak a hitele volt ti nálatok) ama napon.
- **1 Thessz 4,16-17:** Mert maga az Úr riadóval, arkangyal szózatával és isteni harsonával leszáll az égből: és feltámadnak először akik meghaltak volt a Krisztusban; azután mi, akik élünk, akik megmaradunk, elragadtatunk azokkal együtt a felhőkön az Úr elébe a levegőbe; és ekképpen mindenkor az Úrral leszünk.
- **Mát 25,41-43:** Akkor szól majd az ő balkeze felől állókhoz is: Távozzatok tőlem, ti átkozottak, az örök tűzre, amely az ördögöknek és az ő angyalaiknak készítettet. Mert éheztem, és nem adtatok ennem; szomjúhoztam, és nem adtatok innom; jövevény voltam, és nem fogadtatok be engem; mezítelen voltam, és nem ruháztatok meg engem; beteg és fogoly voltam, és nem látogattatok meg engem.
- **Mát 25,34-36:** Akkor ezt mondja a király a jobb keze felől állóknak: Jertek, én Atyámnak áldottai, örököljétek ez országot, amely számotokra készítettet a világ megalapítása óta. Mert éheztem, és ennem adtatok; szomjúhoztam, és innom adtatok; jövevény voltam, és befogadtatok engem; mezítelen voltam és megruháztatok; beteg voltam, és meglátogattatok; fogoly voltam, és eljöttetek hozzám.

A Szentlélek Istenről

XX.ÚRNAPJA

53. Kérdés: *Mit hiszel a Szentlélekről?*

Felelet: Hiszem először, hogy Ő egyenlő örök Isten az Atyával és a Fiúval. Másodsor, hogy Ő nekem is adatott, engem igaz hit által a Krisztusnak és minden jótéteményeinek részesévé tesz, engem vigasztal és mindörökké velem marad.

- **1 Móz 1,2:** A föld pedig kietlen és pusztá vala és setétség vala a mélység színén, az Isten lelke lebeg vala a vizek felett.
- **Ézs 48,16:** Közelegjétek hozzám, halljátok ezt, nem szóltam eleitől fogva titkon! mióta ez történik, ott vagyok! És most az Úr Isten engem küldött, és az ő lelkét.

- **1 Kor 3,6:** Én plántáltam, Apollós öntözt; de az Isten adja vala a növekedést.
- **1 Kor 6,19:** Avagy nem tudjátok-é, hogy a ti testetek a bennetek lakozó Szent Léleknek temploma, amelyet Istentől nyertetek; és nem a magatokéi vagytok?
- **ApCsel 5,3-4:** Monda pedig Péter: Anániás, miért foglalta el a Sátán a te szívedet, hogy megcsald a Szent Leiket, és a mezőnek árából félre tégy? Nemde megmaradva néked maradt volna meg, és eladva a te hatalmadban volt? Miért hogy ezt a dolgot cselekedted szívedben? Nem embereknek hazudtál, hanem Istennek.
- **Mát 28,19-20:** Elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szent Léleknek nevében, tanítván őket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam néktek: és íme én tiveletek vagyok minden napon a világ végezetéig.
- **2 Kor 1,21-22:** Aki pedig minket tiveletek egybe Krisztusban megerősít és megken minket, az Isten az; aki el is pecsételt minket és a Léleknek zálogát adta a mi szíveinkbe.
- **Gal 3,14:** Hogy az Ábrahám áldása Krisztus Jézusban legyen a pogányokon, hogy a Lélek ígérését elnyerjük a hit által.
- **1 Pét 1,1-2:** Péter, Jézus Krisztusnak apostola, a Pontusban, Galáciában, Kappadóciában, Ázsiában és Bithiniában elszéledt jövevényeknek, akik ki vannak választva az Atya Isten eleve rendelése szerint, a Lélek megszentelésében, engedelmességre és Jézus Krisztus vérével való meghintésre: kegyelem, békesség adassék néktek bőségesen.
- **1 Kor 6,17:** Aki pedig az Úrral egyesül, egy lélek övele.
- **ApCsel 9,31:** A gyülekezeteknek tehát egész Júdeában, Galileában és Samáriában békességök vala; épülvén és járván az Úrnak félelmében és a Szent Léleknek vigasztalásában, sokasodnak vala.
- **Ján 14,16-17:** És én kérem az Atyát, és más vigasztalót ad néktek, hogy veletek maradjon mindörökké. Az igazságnak ama Leikét: akit a világ be nem fogadhat, mert nem látja őt és nem ismeri őt; de ti ismeritek őt, mert nálatok lakik, és bennetek marad.
- **1 Pét 4,14:** Boldogok vagytok, ha Krisztus nevéért gyaláznak titeket; mert megnyugszik rajtatok a dicsőségnek és az Istennek Leike, amit amazok káromolnak ugyan, de ti dicsőítitek azt.

XXI.ÚRNAPJA

54. Kérdés: Mit hiszel a közönséges keresztyén Anyaszentegyházról?

Felelet: Hiszem, hogy az Isten Fia, világ kezdetétől fogva világ végezetéig, az egész emberi nemzetségből, Szentleike és Igéje által, magának az igaz hitben megegyező, örökéletre elválasztott sereget gyűjt, azt oltalmazza és megtartja; és hiszem, hogy ennek a seregnek én is élő tagja vagyok és mindörökké az maradok.

- **Ján 10,11:** Én vagyok a jó pásztor: a jó pásztor életét adja a juhokért.
- **1 Móz 26,4:** És megsokasítom a te magodat mint az ég csillagait, és a te magodnak adom mind ezeket a földeket: és megáldatnak a te magodban a földnek minden nemzetségei.
- **Róm 8,29-30:** Mert akiket eleve ismert, eleve el is rendelte, hogy azok az ő Fia ábrázatához hasonlatosak legyenek, hogy ő legyen elsősülött sok atyafi között. Akiket pedig eleve elrendelt, azokat el is hívta; és akiket elhívott, azokat meg is igazította; akiket pedig megigazított, azokat meg is dicsőítette.
- **Ef 1,10-13:** Az idők teljességének rendjére nézve, hogy ismét egybeszerkeszt magának mindeneket a Krisztusban, mind amelyek a mennyekben vannak, mind amelyek a földön vannak; Őbenne, akiben vettük is az örökséget, eleve elrendeltetvén annak eleve elvégzése szerint, aki mindent az ő akaratjának tanácsából cselekszik, hogy legyünk mi magasztalására az Ő dicsőségének, akik előre reménykedtünk a Krisztusban: akiben ti is, minekutána hallottátok az igazságnak a beszédét, idvességetek evangéliumát, amelyben hittetek is, megpecsételtetetek az ígérteknek ama Szent Leikével.
- **Ézs 59,21:** És én övelük ily szövetséget szerzek, szól az Úr: lelkem amely terajtd nyugszik és beszédeim, amelyeket szádba adtam, el nem távoznak szádból, és magod magvának szájából, így szól az Úr, mostantól mindörökké.
- **Róm 1,16:** Mert nem szégyellem a Krisztus evangéliumát; mert Istennek hatalma az minden hívőnek idvességre, zsidóknak először meg görögnek.

- **Róm 10,14-17:** Mi módon hívják ezért segítségül azt, akiben nem hisznek? Mi módon hisznek pedig abban, aki felől nem hallottak? Mi módon hallanának pedig prédikáló nélkül? Mi módon prédikálnak pedig, ha el nem küldetnek? Amiképpen meg van írva: Mily szépek a békesség hirdetőinek lábai, akik jókat hirdetnek! De nem mindenek engedelmeskedtek az evangéliomnak. Mert Ésaías azt mondja: Uram! Kicsoda hitt a mi beszédünknek? Azért a hit hallásból van, a hallás pedig Isten igéje által.
- **ApCsel 2,46:** És minden nap egy akarattal kitartva a templomban, és megtörve házanként a kenyeret, részesednek vala eledelben örömmel és tiszta szívvel.
- **Ef 4,3-6:** Gyekezővén megtartani a Lélek egységét a békességnek kötelében. Egy a test és egy a Lélek, miképpen elhivatásotoknak egy reménységében hívottak el is; egy az Úr, egy a hit, egy a keresztség; egy az Isten és mindeneknek Atyja, aki mindeneknek felette van és mindenek által és mindnyájatokban munkálkodik.
- **1 Kor 11,26:** Mert valamennyiszer eszitek e kenyeret és isszátok e pohárt, az Úrnak halálát hirdessétek, amíg eljövend.
- **Mát 16,18:** De én is mondom néked, hogy te Péter vagy, és ezen a kősziklán építem fel az én anyaszentegyházamat, és a pokol kapui sem vesznek rajta diadalmat.
- **Ján 10,28-30:** És én örök életet adok nékik; és soha örökké el nem vesznek, és senki ki nem ragadja őket az én kezemből. Az én Atyám, aki azokat adta nekem, nagyobb mindeneknél; és senki sem ragadhatja ki azokat az én Atyámnak kezéből. Én és az Atya egy vagyunk.
- **1 Kor 1,8-10:** Aki meg is erősít titeket mindvégig feddhetetlenségben, a mi Urunk Jézus Krisztusnak napján Hű az Isten, ki elhívott titeket az ő Fiával, a mi Urunk Jézus Krisztussal való közösségre; kérek azonban titeket Atyámfiai a mi Urunk Jézus Krisztus nevére, hogy mindnyájan egyképpen szóljatok és ne legyenek köztetek szakadások, de legyetek teljesen egyek ugyanazon véleményben.
- **1 Ján 3,1-3:** Lássátok milyen nagy szeretetet adott nekünk az Atya, hogy Isten fiainak neveztetünk! A világ azért nem ismer minket, mert nem ismerte meg Őt. Szeretteim, most Isten gyermekei vagyunk, és még nem lett nyilvánvalóvá, hogy mivé leszünk. De tudjuk, hogy ha nyilvánvalóvá lesz, hasonlóká leszünk Őhöz; meg fogjuk őt látni, amint van. És akiben meg van ez a reménység Őiránta, az mind megtisztíthatja ő magát, amiképpen Ő is tiszta.
- **1 Ján 2,19,27:** Közülünk váltak ki, de nem voltak közülünk valók; mert ha közülünk valók lettek volna, velünk maradtak volna; de hogy nyilvánvalóvá legyen felőlük, hogy nem mindnyájan közülünk valók. És ez a kenet, amelyet ti kaptatok tőle, bennetek marad, és így nincs szükségetek arra, hogy valaki tanítson titeket; hanem amint az a kenet megtanít titeket mindenre, úgy igaz is az és nem hazugság, és amiként megtanít titeket, úgy maradjatok őbenne.

55. Kérdés: Mit értesz a szentek egyességén?

Felelet: *Először* azt, hogy a hívők mind tagok az Úr Krisztusban s minden ő javaiban és ajándékaiban részesek. *Másodszor*, hogy mindenki kötelességének kell ismerje, hogy ajándékaival a többi tagok javára és üdvösségére készséggel és örömmel szolgáljon.

- **1 Ján 1,3:** Amit hallottunk és láttunk, hirdetjük néktek, hogy néktek is közösségetek legyen velünk, és pedig a mi közösségünk az Atyával és az ő Fiával, a Jézus Krisztussal.
- **1 Kor 1,4-9:** Hálát adok az én Istenemnek mindenkor ti felőletek az Isten ama kegyelméért, mely néktek a Krisztus Jézusban adatott, mivelhogy mindenben meggazdagodtatok őbenne, minden beszédben és minden ismeretben, amint megerősítettett ti bennetek a Krisztus felől való bizonyágtétel. Úgy, hogy semmi kegyelmi ajándék nélkül nem szűkölködtök, várván a mi Urunknak a Jézus Krisztusnak a megjelenését, aki meg is erősít titeket mindvégig feddhetetlenségben, a mi Urunk Jézus Krisztus napján Hű az Isten, ki elhívott titeket az ő Fiával, a mi Urunk Jézus Krisztussal való közösségre.
- **Róm 8,32:** Aki az ő tulajdon Fiának nem kedvezett, hanem őt mindnyájukért odaadta mi módon ne ajándékozna vele együtt mindent minékünk?
- 1 Kor 12. és 13. rész
- **Fil 2,4-6:** Ne nézze ki-ki a maga hasznát, hanem mindenki a másokét is. Annakokáért az az indulat legyen bennetek, mely volt a Krisztus Jézusban is, aki, mikor Istennek formájában vala, nem tekintette zsákmánynak azt, hogy ő Istennel egyenlő.

56. Kérdés: Mit hiszel a bűnöknek bocsánatáról?

Felelet: Hiszem, hogy Isten Krisztus elégtételéért minden bűnömről és bűnös természetemről, mely ellen egész életemben harcolnom kell, soha többé meg nem emlékezik, hanem engem Krisztus igazságával kegyelméből megajándékoz, hogy soha többé kárhozatba ne jussak.

- **1 Ján 2,2:** És ő engesztelő áldozat a mi vétkeinkért; de nemcsak a mieinkért, hanem az egész világot is.
- **2 Kor 5,19.21:** Minthogy az Isten volt az, aki Krisztusban megbékéltette magával a világot, nem tulajdonítván nekik az ő bűneiket, és reánk bízta a békéltetésnek ígését. Mert azt, aki bűnt nem ismert, bűnné tette érettünk, hogy mi Isten igazsága legyünk őbenne.
- **Jer 31,34:** És nem tanítja többé senki az ő felebarátját, és senki az ő atyjafiát, mondván: Ismerjétek meg az Urat, mert ők mindnyájan megismernek engem, kicsinytől fogva nagyig, azt mondja az Úr, mert megbocsátom az ő bűneiket, és vétkeiről többé meg nem emlékezem.
- **Zsolt 103,3-4.10.12:** Aki megbocsátja minden bűnödöt, meggyógyítja minden betegségedet. Aki megváltja életedet a koporsótól; kegyelemmel és irgalmassággal koronáz meg téged. - Nem bűneink szerint cselekszik velünk és nem fizet nekünk álnokságaink szerint. - Amilyen távol van a napkelet a napnyugattól, olyan messze veti el tőlünk a mi vétkeinket.
- **Róm 7,20.25:** Ha pedig én azt cselekszem, amit nem akarok, nem én mívelem már azt, hanem a bennem lakozó bűn. - Hálát adok Istennek a mi Urunk Jézus Krisztus által. Azért jóllehet én az elmémmel az Isten törvényének, de testemmel a bűn törvényének szolgálók.
- **Róm 8,1-4:** Nincsen azért immár semmi kárhoztatásuk azoknak, akik Krisztus Jézusban vannak, akik nem test szerint járnak, hanem Lélek szerint. Mert a Jézus Krisztusban való élet lelkének törvénye megszabadított engem a bűn és a halál törvényétől. Mert ami a törvénynek lehetetlen vala, mivelhogy erőtlen vala a test miatt, az Isten az ő Fiát elbocsátván bűn testének hasonlatosságában és a bűnért, kárhoztatá a bűnt a testben, hogy a törvénynek igazsága beteljesüljön bennünk, kik nem test szerint járunk, hanem Lélek szerint.
- **Ján 3,18:** Aki hiszen őbenne, el nem kárhozik, aki pedig nem hisz, immár elkárhozott, mivelhogy nem hitt az Isten egyszülött Fiának nevében.

XXII. ÚRNAPJA

57. Kérdés: *Miféle vigasztalásod van a testnek feltámadásából?*

Felelet: Az, hogy nemcsak lelkem vitetik azonnal ez élet után Krisztushoz, az ő Fejéhez, hanem testem is Krisztus hatalma által feltámasztatván, lelkemmel ismét egyesül, és Krisztus dicsőséges testéhez hasonlatos lésem.

- **Luk 23,43:** És monda néki Jézus: Bizony mondom néked: Ma velem leszel a paradicsomban.
- **Fil 1,21-23:** Mert nékem az élet Krisztus, és a meghalás nyereség. De ha e testben való életem munkámat gyümölcsözteti: hogy melyiket válasszam, meg sem mondhatom. Mert szorongattatom e kettő között, kívánván elköltözni és a Krisztussal lenni; mert ez sokkal inkább jobb.
- **1 Kor 15,53-54:** Mert szükség, hogy ez a romlandó test romolhatatlanságot öltön magára, és e halandó test halhatatlanságot öltön magára. Mikor pedig ez a romlandó test romolhatatlanságba öltözik, és e halandó test halhatatlanságba öltözik, akkor beteljesül amaz íge, mely meg vagyon írva: Elnyeletett a halál diadalra.
- **Jób 19,25-27:** Mert én tudom, hogy az én megváltóm él, és utoljára az én porom felett meg áll. És miután ezt a bőrt meggrágják, testem nélkül látom meg az Istent. Akit magam látok meg magamnak; az én szemeim látják meg nem más.
- **1 Ján 3,2:** Szeretteim, most Isten gyermekei vagyunk, és még nem lett nyilvánvalóvá, hogy mivé leszünk. De tudjuk, hogy ha nyilvánvalóvá lesz, hasonlókká leszünk Őhöz; mert meg fogjuk őt látni, amint van.
- **Fil 3,21:** Ki elváltoztatja a mi nyomorúságos testünket, hogy hasonló legyen az Ő dicsőséges testéhez, amaz Ő hatalmas munkája szerint, mely által maga alá is vethet mindeneket.

58. Kérdés: *Miféle vigasztalásod van az örök életről szóló vallástételedből?*

Felelet: Az, hogy mivel már e mostani életben is érzem szívemben az örökélet kezdetét, ez élet után oly tökéletes boldogságom lesz, amilyent soha szem nem látott, fül nem hallott, sem emberi szív meg nem gondolt, amelyben Istent mindörökké magasztalom.

- **2 Kor 5,2-3:** Azért is sóhajtozunk ebben, óhajtván felöltözni erre a mi mennyei hajlékunkat; ha ugyan felöltözötten is mezíteleneknek nem találtatunk.
- **1 Kor 2,9:** Hanem, amint meg van írva: Amiket szem nem látott, fül nem hallott és embernek szíve meg nem gondolt, amiket Isten készített az őt szeretőknak.
- **Ján 17,3:** Az pedig az örök élet, hogy megismerjenek téged, az egyedül igaz Istent, és akit elküldtél, a Jézus Krisztust.

XXIII. ÚRNAPJA

59. Kérdés: *Nos hát, ha mindezeket hiszed: mi hasznát veszed?*

Felelet: Azt, hogy Krisztusban Isten előtt megigazulok és az örök élet örököse vagyok.

- **Hab 2,4:** Íme, felfuvalkodott, nem igaz őbenne az ő lelke; az igaz pedig az ő hite által él.
- **Róm 1,17:** Mert az Istennek igazsága jelentetik ki abban hitből hitbe, miképpen meg van írva: Az igaz ember pedig hitből él.
- **Ján 3,36:** Aki hisz a Fiúban, örök élete van; aki pedig nem enged a Fiúnak, nem lát életet, hanem Isten haragja marad rajta.

60. Kérdés: *Mi módon igazulsz meg Isten előtt?*

Felelet: Egyedül csak a Jézus Krisztusban való igaz hit által, oly módon, hogy bár lelkiismeretem vádol, hogy Isten minden parancsolata ellen súlyosan vétkeztem, azoknak egyikét is soha meg nem tartottam, sőt még mindig hajlandó vagyok minden gonoszra: mégis Isten, az én minden érdemem nélkül, egyedül az ő ingyen kegyelméből nekem ajándékozza és tulajdonítja Krisztusnak tökéletes elégtételét, igazságát és szentségét, mintha én soha semmi bűnt nem tettem volna és semmi bűnöm nem lett volna, sőt mintha én tanúsítottam volna mindazt az engedelmisséget, amelyet Krisztus érettem tanúsított, de csak úgy, ha e jótéteményeket hívő szívvel elfogadom.

- **Róm 3,21-25:** Most pedig törvény nélkül jelent meg az Istennek igazsága, amelyről tanubizonyságot tesznek a törvény és a próféták; Istennek igazsága pedig a Jézus Krisztusban való hit által minazokhoz és mindazoknak, akik hisznek. Mert nincs különbség, mert mindnyájan vétkeztek, és szűkölködnek az Isten dicsősége nélkül. Megigazulván ingyen az ő kegyelméből a Krisztus Jézusban való váltság által, kit az Isten eleve rendelt engesztelő áldozatul, hit által, az ő vérében, hogy megmutassa az ő igazságát az előbb elkövetett bűnöknek elnézése miatt. - Azt tartjuk tehát, hogy az ember hit által igazul meg, a törvény cselekedetei nélkül.
- **Gal 2,16:** Tudván azt, hogy az ember nem igazul meg a törvény cselekedeteiből, hanem a Jézus Krisztusban való hit által, mi is Krisztus Jézusban hittünk, hogy megigazuljunk a Krisztusban való hitből és nem a törvény cselekedeteiből; mivel a törvény cselekedeteiből nem igazul meg egy test sem.
- **Ef 2,8-9:** mert kegyelemből tartattok meg, hit által; és ez nem tőletek van: Isten ajándéka ez; nem cselekedetekből, hogy senki ne kérkedjék.
- **Fil 3,9:** És találtassam őbenne, mint akinek nincsen saját igazságom a törvényből, hanem van igazságom a Krisztusban való hit által, Istentől való igazságom a hit alapján
- **Róm 3,9:** Micsoda tehát? Különbek vagyunk-e? Semmiképpen nem. Mert az előbb megmutattuk nyilván, hogy a zsidók és görögök mindnyájan bűn alatt vannak.
- **Róm 7,23:** De látok egy másik törvényt az én tagjaimban, mely ellenkezik az elmém törvényével, és engem rabul ad a bűn törvényének, mely van az én tagjaimban.
- **Tit 3,5:** Nem az igazságnak cselekedeteiből, amelyeket mi cselekedtünk, hanem az ő irgalmasságából tartott meg minket az újjászületésnek fürdője és a Szent lélek megújítása által.

- **1 Ján 2,2.1:** És ő engesztelő áldozat a mi vétkeinkért: de nemcsak a mieinkért, hanem az egész világért is. - Én fiacskáim, ezeket azért írom néktek, hogy ne vétkezzetek. És ha valaki vétkezik, van Szószólónk az Atyánál, az igaz Jézus Krisztus.
- **Róm 4,4-5:** Annak pedig, aki munkálkodik, a jutalom nem tulajdoníttatik kegyelemből, hanem tartozás szerint: ellenben annak, aki nem munkálkodik, hanem hisz abban, aki az istentelent megigazítja, az ő hite tulajdoníttatik igazságul.
- **2 Kor 5,19.21:** Minthogy az Isten volt az, aki Krisztusban megbékéltette magával a világot, nem tulajdonítván nékik az ő bűneiket, és reánk bízta a békéltetésnek igéjét. Mert azt, aki bűnt nem ismert, bűnné tette értünk, hogy mi Isten igazsága legyünk őbenne.
- **Ján 3,18:** Aki hiszen őbenne, el nem kárhozik; aki pedig nem hisz, immár elkárhozott, mivelhogy nem hitt az Isten egyszülött Fiának nevében.

61. Kérdés: *Miért állítod, hogy egyedül csak a hit által igazulsz meg?*

Felelet: Nem azért, mintha hitemnek érdeméért volnék kedves Isten előtt, hanem azért, mert Isten előtt az én igazságom egyedül a Krisztus elégtétele, igazsága és szentsége, amit pedig én másképp el nem fogadhatok, sem el nem sajátíthatok, csupán csak hit által.

- **1 Kor 1,30-31:** tőle vagytok pedig ti a Krisztus Jézusban, ki bölcsességül lőn nekünk Istentől, és igazságul, szentségül és váltságul: Hogy amint meg van írva: Aki dicsekszik az Úrban dicsekedjék.
- **1 Kor 2,2:** Mert nem végeztem, hogy egyébről tudjak ti köztetek, mint a Jézus Krisztusról, még pedig mintmegfeszítettéről.
- **1 Ján 5,10-11:** Aki hisz az Isten Fiában, bizonyágtétele van önmagában. Aki nem hisz az Istennek, hazuggá tette őt; mert nem hitt abban a bizonyágtételben, amellyel bizonyágot tett Isten az ő Fiáról. És ez az a bizonyágtétel, hogy örök életet adott nekünk az Isten és ez az élet az ő Fiában van.

XXIV. ÚRNAPJA

62. Kérdés: *És jócselekedetünk miért nem lehet igazsággá Isten előtt, vagy annak valamelyes részévé?*

Felelet: Azért, mert annak az igazságnak, mely Isten előtt megállhat, véték nélkül valónak, tökéletesnek és Isten törvényével mindenben egyezőnek kell lennie. Ámde a mi legjobb cselekedeteink is ebben az életben mind tökéletlenek és bűnökkel fertőzöttek.

- **Gal 3,10:** Mert akik törvény cselekedeteiből vannak, átok alatt vannak; minthogy meg van írva: Átkozott minden, aki meg nem marad mindazokban, amik megírtak a törvény könyvében, hogy azokat cselekedje.
- **5 Móz 27,26:** Átkozott, aki meg nem tarja e törvények igéit, hogy cselekedje azokat! És mondja az egész nép: Ámen!
- **Ézs 64,6:** S nem volt, aki segítségül hívta volna nevedet, aki felserkenne és beléd fogóznék, mert orcádat elrejtéd tőlünk, és álnokságainkban minket megolvasztál.

63. Kérdés: *Hogy lehet hát, hogy a mi jócselekedeteinknek semmi érdeme ne legyen, mikor Isten azokat mind ebben, mind a jövő életben jutalmazni akarja?*

Felelet: A jutalom nem a mi érdemünkért adatik, hanem kegyelemből.

- **Luk 17,10:** Ezenképpen ti is, ha mindazokat megcselekedtéték, amik néktek parancsoltattak, mondjátok, hogy: Haszontalan szolgáljuk vagyunk; mert amit kötelesek voltunk cselekedni, azt cselekedtük.

64. Kérdés: *Nem tesz-e ez a tan könnyelmű és gonosz emberekké?*

Felelet: Nem, mert lehetetlen, hogy azok, akik igaz hit által Krisztusba oltattak, háládatosság gyümölcsét ne teremjék.

- **Mát 7,18:** Nem teremhet jó fa rossz gyümölcsöt; romlott fa nem teremhet jó gyümölcsöt.

A szent Sákramentumokról

XXV. ÚRNAPJA

65. Kérdés: *Mivel egyedül a hit tesz Krisztusnak és minden ő jótéteményeinek részeseivé, honnan származik ez a hit?*

Felelet: A Szentlélektől, ki azt a szent evangélium prédikálása által szívünkben felgerjeszti és a szent Sákramentumokkal való élés által bennünk megerősíti.

- **Ef 2,8-9:** Mert kegyelemből tartattatok meg, hit által; és ez nem töletek van: Isten ajándéka ez; nem cselekedetekből, hogy senki ne kérkedjék.
- **Ján 3,5:** Felele Jézus: Bizony, bizony mondom néked: Ha valaki nem születik víztől és Lélektől, nem mehet az Isten országába.
- **Mát 28,19-20:** Elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szent Léleknek nevében, tanítván őket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam néktek: és íme én tiveletek vagyok, minden napon a világ végezetéig.
- **1 Pét 1,22-23:** Lelketeket az igazság iránt való engedelmisségben képmutatás nélkül való atyafiúi szeretetre tisztítván meg a Lélek által, egymást tiszta szívből buzgón szeressétek; mint akik újonnan születtek nem romlandó magból, de romolhatatlanból, Istennek ígéje által, amely él és megmarad örökké.

66. Kérdés: *Mik a Sákramentumok?*

Felelet: Látható szent jegyek és pecsétek, melyeket Isten azért szerzett, hogy az azokkal való élés által az evangélium ígését velünk annál inkább megértesse és megpecsételje, tudniillik azt az ígését, hogy Ő Krisztus keresztfán való egyetlenegy áldozatáért, kegyelemből közülünk kinek-kinek bűnbocsánatot és örök életet ajándékoz.

- **1 Móz 17,11:** És metéljétek körül a ti férfitestetek bőrének elejét, és az lesz az én közöttem és tiközöttetek való szövetségnek jele.
- **Róm 4,11:** És a körülmetélkedés jegyét körülmetéletlenségében tanúsított hite igazságának pecsétjéül nyerte: hogy atyja legyen mindazoknak akik körülmetéletlen létükre hisznek, hogy azoknak is tulajdoníttassék az igazság.
- **5 Móz 30,6:** És körülmetéli az Úr, a te Istened a te szívedet, és a te magodnak szívet, hogy szeressd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből és teljes lelkedből, hogy élj.
- **3 Móz 6,25:** Szólj Áronnak és az ő fiainak, mondván: Ez a bűnért való áldozat törvénye: amely helyen meg szokták ölni az egészen égő áldozatot, azon a helyen öljék meg a bűnért való áldozatot az Úr előtt; igen szentséges az.
- **Zsid 9,8-9.24:** Azt jelentvén ki ezzel a Szent Lélek, hogy még nem nyílt meg a szentély útja; fennállván még az első sátor. Ami példázat a jelenkori időre, mikor áldoznak oly ajándékokkal és áldozatokkal, melyek nem képesek lelkiismeret szerint tökéletessé tenni a szolgálattelvét. - Mert nem kézzel csinált szentélybe, az igazinak csak másolatába ment be Krisztus, hanem magába a mennybe, hogy most Isten színe előtt megjelenjék érettünk.
- **Ez 20, 12:** És adám nékik szombatjaimat is, hogy legyenek jegyül köztem és ő közöttük; hogy megtudják, hogy én vagyok az Úr, az ő megszentelőjük.

67. Kérdés: *Arra valók-e tehát az Ige és a Sákramentumok, hogy hitünket Krisztusnak a keresztfán történt áldozatára, mint üdvösségünk egyedüli alapjára irányozzák?*

Felelet: Igenis arra valók, mert a Szentlélek az evangéliumban tanítja, a szent Sákramentumokkal pedig megerősíti, hogy a mi teljes üdvösségünk Krisztus egyetlenegy áldozatában rejlik, amely miérettünk a keresztfán ment végbe.

- **Róm 6,3:** Avagy nem tudjátok-e, hogy akik megkeresztelkedtünk Krisztus Jézusba, az ő halálába keresztelkedtünk meg?
- **Gal 3,26-27:** Mert mindnyájan Isten fiai vagytok a Krisztus Jézusban való hit által. Mert akik Krisztusba keresztelkedtetek meg, Krisztus öltöztétek fel.

68. Kérdés: *Hány Sákramentumot szerzett Krisztus az Újszövetségben?*

Felelet: Kettőt: a szent Keresztséget és az Úr szent vacsoráját.

A szent Keresztségről

XXVI. ÚRNAPJA

69. Kérdés: *Miképpen emlékeztet és biztosít téged Isten a Keresztségben arról, hogy Krisztusnak a keresztfán való egyetlenegy áldozata neked javadra szolgál?*

Felelet: Úgy, hogy a vízzel való külső leöntést maga Krisztus rendelte és egyúttal azt ígérte, hogy az ő vére és Lelke az én lelkem tisztátalanságát, azaz minden bűnömet oly biztosan lemossa, mint amilyen bizonyosan leviszi külsőleg a test szennyyét a víz, amellyel megmosakodom.

- **Mát 28,19-20:** Elmentvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szent Léleknek nevében, tanítván őket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam néktek: és íme én tiveletek vagyok, minden napon a világ végezetéig.
- **ApCsel 2,38:** Péter pedig monda nékik: Térjete meg és keresztelkedjete meg mindnyájan a Jézus Krisztusnak nevében a bűnöknek bocsánatára; és veszitek a Szent Lélek ajándékát.
- **Mát 3,11:** Én ugyan vízzel keresztellek titeket megtérésre, de aki utánam jő, erősebb nálamnál, akinek saruját hordozni sem vagyok méltó, ő Szent Lélekkel és tűzzel és keresztel majd titeket.
- **Márk 16,16:** Aki hiszen és megkeresztelkedik, idvezül; aki pedig nem hiszen, elkárhozik.
- **Róm 6,3-4:** Avagy nem tudjátok-e, hogy akik megkeresztelkedtünk Krisztus Jézusba, az ő halálába keresztelkedtünk meg? Eltemettettünk azért övele együtt a keresztség által a halálba: hogy miképpen feltámasztatott Krisztus a halálból az Atyának dicsősége által, azonképpen mi is új életben járjunk.
- **Márk 1,4:** Előáll vala János, keresztelvén a pusztában és prédikálván a megtérésnek keresztségét a bűnöknek bocsánatára.
- **Luk 3,3:** Előáll vala János, keresztelvén a pusztában és prédikálván a megtérés keresztségét a bűnöknek bocsánatára.

70. Kérdés: *Mit jelent a Krisztus vérével és Lelkével való megmosatás?*

Felelet: Jelenti, hogy Istentől bűnbocsánatot nyerünk kegyelemből Krisztus véérért, melyet érettünk az ő áldozatában a keresztfán kiontott. Továbbá jelenti, hogy a Szentlélek megújít és Krisztus tagjává szentel, hogy a bűnöknek napról-napra mindinkább meghaljunk és istenfélő és feddhetetlen életet éljünk.

- **Zsid 12,24:** És az újszövetség közbenjárójához Jézushoz, és a meghintésnek véréhez, mely jobbat beszél, mint az Ábel vére.
- **1 Pét 1,1-2:** Péter, Jézus Krisztusnak apostola, a Pontusban, Galáciában, Kappadóciában, Ázsiában és Bithiniában elszéledt jövevényeknek, akik ki vannak választva az Atya Isten eleve elrendelése szerint, a Lélek megszentelésében, engedelmességre és Jézus Krisztus vérével való meghintésre: kegyelem és békesség adassék néktek bőségesen.

- **Jel 1,5:** És a Jézus Krisztustól, aki hű tanúbizonyság, a halottak közül az elsősülött, és a föld királyainak a fejedelme. Annak, aki minket szeretett, és megmosott bennünket a mi bűneinkből az ő vére által.
- **Zak 13,1:** Azon a napon kútfő fakad a Dávid házának és Jeruzsálem lakóinak a bűn és tisztátalanság ellen.
- **Ez 36,25-27:** És hintek reátok tiszta vizet, hogy megtisztuljatok, minden tisztátalanságotoktól és minden bálványaitoktól megtisztítlak titeket. És adok néktek új szívet és új lelket adok belétek, és elveszem a kőszívet testetekből, és adok néktek hússzívet. És az én lelkemet adom belétek és azt cselekszem, hogy az én parancsolataimban járjatok és az én törvényeimet megőrizzétek és betöltsétek.
- **Ján 1,33:** És én nem ismertem őt; de aki elküldte engem, hogy vízzel kereszteljek, az mondá nékem: Akire látod a Lelket leszállani és rajta megnyugodni, az az, aki keresztel Szent Lélekkel.
- **Ján 3,5:** Felele Jézus: Bizony, bizony mondom néked: Ha valaki nem születik víztől és Lélektől, nem mehet be az Isten országába.
- **1 Kor 6,11:** Ilyenek voltatok pedig némelyek, de megmosattatok, de megszenteltettetek, de megigazítottatok az Úr Jézusnak nevében és a mi Istenünk lelke által.
- **1 Kor 12,13:** Mert hiszen egy Lélek által mi mindnyájan egy testté kereszteltettünk meg, akár zsidók, akár görögök, akár szolgák, akár szabadok; és mindnyájan egy Lélekkel itattunk meg.
- **Róm 6,4:** Eltemettünk azért övele együtt a keresztség által a halálba: hogy miképpen feltámasztatott Krisztus a halálból az Atyának dicsősége által, azonképpen mi is új életben járjunk.
- **Kol 2,11-12:** Akiben körül is metéltettek kéz nélkül való körülmetéléssel, levetkezvén az érzéki bűnök testét a Krisztus körülmetélésében; eltemettétvén Övele együtt a keresztségben, akiben egyetemben fel is támasztattok az isten erejében vetett hit által, aki feltámasztá őt a halálból.

71. Kérdés: *Hol ígérte Krisztus, hogy Ő minket vérével és Lelkével oly bizonyosan megmos, mint ahogy a Keresztség vize megmos bennünket?*

Felelet: A Keresztség szerezteségi igéjében, ahol így szól: Elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szent Léleknek nevébe. Aki hiszen és megkeresztelkedik, idvezül; aki pedig nem hiszen, elkárhozik. Ezt az ígéretet másutt is megismétli az Írás, mikor a Keresztséget újjászületés fürdőjének és bűneink elmosatásának nevezi.

- **Tit 3,5:** Nem az igazságnak cselekedeteiből, amelyeket mi cselekedtünk, hanem az ő irgalmasságából tartott meg minket az újjászületésnek fürdője és a Szent Lélek által.
- **ApCsel 22,16:** Most annakokáért mit késedelmezel? Kelj fel és keresztelkedjél meg és mosd le a te bűneidet, segítségül hívván az Úrnak nevét.

XXVII. ÚRNAPJA

72. Kérdés: *Tehát a vízzel való külső leöntés maga a bűnök elmosása-e?*

Felelet: Nem, mert egyedül a Jézus Krisztus vére és a Szentlélek tisztít meg minket minden bűntől.

- **Mát 3,11:** Én ugyan vízzel keresztellek titeket megtérésre, de aki utánam jő, erősebb nálamnál, akinek saruját hordozni sem vagyok méltó; ő Szent Lélekkel és tűzzel keresztel majd titeket.
- **1 Pét 3,21:** Ami minket is megtart most képmás gyanánt, mint keresztség, ami nem a test szennyének a lemosása, hanem jó lelkiismeret keresése Isten iránt, a Jézus Krisztus feltámadása által.
- **Ef 5,26-27:** Hogy azt megszentelje, megtisztítván a víznek fürdőjével az ige által, hogy majd Önmaga elébe állítsa dicsőségben az egyházat, úgy, hogy azon ne legyen szeplő, vagy sömörögözés, vagy valami afféle; hanem hogy legyen szent és feddhetetlen.

- **1 Ján 1,7:** Ha pedig a világosságban járunk, amint ő maga a világosságban van: közösségünk van egymással, és Jézus Krisztusnak, az ő Fiának vére megtisztít minket minden bűntől.
- **1 Kor 6,11:** Ilyenek voltatok pedig némelyek, de megmosattatok, de megszenteltettetek, de megigazítottatok az Úr Jézusnak nevében és a mi Istenünk lelke által.

73. Kérdés: *Miért nevezi tehát a Szentlélek a keresztséget újjászületés fürdőjének és a bűnök elmosatásának?*

Felelet: Az Isten nem ok nélkül szól ekképpen. Mert nemcsak arra akar ezzel *tanítani minket*, hogy miképpen a test szennyét a víz, akképpen a mi bűneinket a Krisztus vére és Lelke mossa le, hanem sokkal inkább arra, hogy ez az isteni zálog és jegy *biztosít minket* afelől is, hogy mi bűneinkből lelkileg oly bizonytalansággal megtisztulunk, amiképpen a látható vízzel megmosatunk.

- **Jel 1,5:** És a Jézus Krisztustól, aki a hű tanúbizonyosság, a halottak közül az elsőszülött, és a föld királyainak fejedelme. Annak, aki minket szeretett, és megmosott bennünket a mi bűneinkből az ő vére által.
- **Jel 7,14:** És monda nékem: Ezek azok, akik jöttek a nagy nyomorúságból, és megmosták az ő ruháikat a Bárány vérében.
- **1 Kor 6,11:** Ilyenek voltatok pedig némelyek, de megmosattatok, de megszenteltettetek, de megigazítottatok az Úr Jézusnak nevében és a mi Istenünk Lelke által.
- **Márk 16,16:** Aki hiszen és megkeresztelkedik, idvezül; aki pedig nem hiszen, elkárhozik.
- **Gal 3,17:** Ezt mondom pedig, hogy a kötést, melyet Isten először megerősített a Krisztusra nézve, a négyszázharminc esztendő múltán keletkezett törvény nem teszi erőtlenné, hogy megsemmisítse az ígéretet.

74. Kérdés: *Meg kell-e keresztelni a kis gyermekeket?*

Felelet: Meg, mert miután ők is éppúgy az Isten szövetségéhez és az Anyaszentegyházhoz tartoznak, mint a felnőttek, s mivel Isten Krisztus vére által a bűnökből való váltságot neki is éppúgy ígéri, mint a felnőtteknek: ennél fogva a Kereszttség, mint a szövetség jegye által őket is szükséges beoltani az Isten Anyaszentegyházába, és megkülönböztetni a hitetlenek gyermekeitől, úgy, amint az Ószövetségben is történt a körülmetélkedés által, melynek helyébe Krisztus az Újszövetségben a keresztséget szerezte.

- **1Móz.17,7:** És megállapítom az én szövetségemet énközöttem és teközötted, és te utánad a te magod között annak nemzedékei szerint örök szövetségül, hogy legyek tenéked Istened és a te magodnak te utánad.
- **Mát 19,14:** Jézus pedig monda: hagyjatok békét e kisgyerekeknek, és ne tiltsátok meg nékik, hogy hozzám jöjjenek; mert ilyenekké a mennyeknek országa.
- **Luk 1,14-15:** És léssen tenéked örömdre és vigasságodra, és sokan fognak örvendezni az ő születésén; mert nagy lesz az Úr előtt, és bort és részegítő italt nem iszik; és betelik szent Lélekkel még az ő anyjának méhétől fogva.
- **Zsolt 22,11:** És most hallgass Jákób, én szolgám, és Izrael, akit én elválasztottam. Így szól az Úr, teremtőd és alkotód anyád méhétől fogva, aki megsegít: Ne félj, én szolgám Jákób és te igaz nép, akit elválasztottam! Mert vizet öntök a szomjúhozóra, és folyóvizet a szárazra; kiöntöm lelkemet a te magodra, és áldásomat a te csemetéidre.
- **ApCsel 2,39:** Mert néktek lett az ígéret és a ti gyermekeiteknek, és mindazoknak, ki messze vannak, valakiket csak elhív magának az Úr, a mi Istenünk.
- **ApCsel 10,47:** Vajjon eltilthatja-e valaki a vizet, hogy ezek meg ne keresztelkedjenek, kik vették a Szent Lelket miképpen mi is?
- **1 Mózes 17,14:** A körülmetéletlen férfi pedig, aki körül nem metéli az ő férfi testének bőrét, az ilyen lélek kivágattatik az ő népe közül, mert felbontotta az én szövetségemet.
- **Kol 2, 11-13:** Akiben körül is metéltettek kéz nélkül való körülmetéléssel, levetkezvén az érzéki bűnök testét a Krisztus körülmetélésében, eltemetvén vele együtt a keresztségben, akiben egyetemben fel is támasztattatok az Isten erejében vetett hit által, aki feltámasztá Őt a halálból. És titeket, kik holtak valátok a bűnökben és a ti testeteknek körülmetéletlenségében, megelevenített együtt Ővele, megbocsátván minden bűnötöket.

Az Úr szent vacsorájáról

XXVIII. ÚRNAPJA

75. Kérdés: *Mi emlékeztet és mi biztosít téged az Úr szent vacsorájában afelől, hogy Krisztusnak a keresztfán történt egyetlenegy áldozatában és minden ő javaiban neked is részed van?*

Felelet: Az, hogy Krisztus nekem és minden hívőnek megparancsolta, hogy egyem ama megtörtetett kenyérből és igyam ama pohárból az ő emlékékezetére, megígérvén ezzel együtt először, hogy az ő teste a keresztfán énértem oly bizonynal megáldoztatott és megtörtetett, vére pedig kiontatott, amely bizonynal szememmel látom, hogy az Úrnak kenyere részemre megtörtetik és a pohár velem közöltetik. Továbbá, hogy Ő az én lelkemet, a maga megtörtetett testével és kiontatott vérével oly bizonyosan táplálja az örök életre, amely bizonynal én az Úr szolgájának kezéből az Úr kenyerét és poharát, mint a Krisztus testének és vérének nekem adott bizonyos jegyeit elfogadom s szájjammal magamhoz veszem.

- **Mát 26,26-28:** Mikor pedig evének, vevé Jézus a kenyeret és hálákat adván, megtöré és adá a tanítványoknak, és monda: Vegyétek, egyétek; ez az én testem. És vevén a poharat és hálákat adván, adá azoknak, ezt mondván: Igyatok ebből mindnyájan, mert ez az én vérem, az új szövetségnek vére, amely sokakért kiontatik bűnöknek bocsánatára.
- **Márk 14,22-24:** És mikor ők evének, vevén Jézus a kenyeret, és hálákat adván, megtöré és adá nékik, mondván: Vegyétek, egyétek; ez az én testem. És vevén a poharat, és hálákat adván, adá nékik; és ivának abból mindnyájan; és monda nékik: Ez az én vérem, az újszövetség vére, amely sokakért kiontatik.
- **Luk 22,19-20:** És minekutána a kenyeret vette, hálákat adván megszegé, és adá nekik, mondván: Ez az én testem, mely ti érettetek adatik: ezt cselekedjétek az én emlékezetemre. Hasonlóképpen a pohárt is, minekutána vacsorált ezt mondván: E pohár amaz új szövetség az én véremben, mely ti érettetek kiontatik.
- **1 Kor 10,16-17:** A hálaadásnak pohara, amelyet megáldunk, nem a Krisztus vérével való közösségünk-e? Mert egy a kenyér, egy test vagyunk sokan; mert mindnyájan az egy kenyérből részesedünk.
- **1 Kor 11,23-25:** Mert én az Úrtól vettem, amit néktek előtökbe is adtam: hogy az Úr Jézus azon az éjszakán, melyen elárultaték, vette a kenyeret, és hálákat adván megtörte és ezt monda: Vegyétek, egyétek! Ez az én testem, mely ti érettetek megtörtetik; ezt cselekedjétek az én emlékezetemre. Hasonlatosképpen a pohárt is vette, minekutána vacsorált volna, ezt mondván: E pohár amaz új testamentom az én vérem által; ezt cselekedjétek, valamennyiszer isszátok az én emlékezetemre.
- **1 Kor 12,13:** Mert hiszen egy Lélek által mi mindnyájan egy testté kereszteltettünk meg, akár zsidók, akár görögök, akár szolgák, akár szabadok: és mindnyájan egy Lélekkel itattattunk meg.

76. Kérdés: *Mit tesz Krisztus megfeszített testét enni és az ő kiontott vérét inni?*

Felelet: Nem csupán azt teszi, hogy Krisztus minden szenvedését és halálát hívő szívvel elfogadjuk és ezáltal bűnbocsánatot és örök életet nyerünk, hanem ezenfelül azt is, hogy a Szentlélek által, aki Krisztusban és egyúttal bennünk is lakozik az ő testével mind inkább-inkább oly módon egyesülünk, hogy ámbár -Ő a mennyekben van, mi pedig a földön vagyunk - mind azáltal testéből való test és csontjaiból való csont vagyunk és így, amint testünk tagjait egy lélek, úgy minket a Szentlélek éltesse és kormányozzon örökké.

- **Ján 6,35. 40. 47-48. 50-51. 52-54. 55-56:** Jézus pedig monda nékik: Én vagyok az életnek ama kenyere; aki hozzám jő, semmiképpen meg nem éhezik, és aki hisz bennem, meg nem szomjúhozik soha. Az pedig annak az akarata, aki elküldött engem, hogy mindaz, aki látja a Fiút és hisz Őbenne, örök élete legyen; és én feltámasszam azt az utolsó napon. - Bizony, bizony mondom néktek: Aki énbennem hisz, örök élete van annak. Én vagyok az életnek kenyere. - Ez az a kenyér, amely a mennyből szállott alá, hogy ki-ki egyék belőle és meg ne haljon. Én vagyok amaz élő kenyér, amely a mennyből szállott alá; ha valaki eszik e kenyérből, él örökké. És az a kenyér pedig, amelyet én adok, az én testem, amelyet én adok a

világ életéért. - Monda azért nékik Jézus: Bizony, bizony mondom néktek: Ha nem eszitek az ember Fiának testét és nem isszátok az ő vérét, nincs élet bennetek. Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, örök élete van annak, és én feltámasztom azt az utolsó napon. - Mert az én testem bizony étel és az én vérem bizony ital. Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, az én bennem lakozik és én is abban.

- **ApCsel 3,21:** Kit az égnek kell magába fogadnia mind az időkig, míglen újjá teremtettnek mindenek, amikről szólt az Isten minden Ő szent prófétájának szája által eleitől fogva.
- **1 Kor 11,26:** Mert valamennyiszer eszitek e kenyeret és isszátok e pohárt, az Úrnak halálát hirdessétek, amíg eljövend.
- **Ef 3,16-17:** Hogy adja meg néktek az Ő dicsősége gazdagságáért, hogy hatalmasan megerősödjete az Ő Lelke által a belső emberben; hogy lakozzék a Krisztus a hit által a ti szívetekben.
- **Ef 5,29-30. 32:** Mert soha senki az ő tulajdon testét nem gyűlölte; hanem táplálgatja és ápolgatja azt, miképpen az Úr is az egyházat; mert az Ő testének tagjai vagyunk, az Ő testéből és az Ő csontjaiból valók. Felette nagy titok ez: de én a Krisztusról és az egyházzól szólok.
- **1 Kor 6,15-16. 19:** Nem tudjátok-e, hogy a ti testeitek a Krisztusnak tagjai? Elszakítva hát a Krisztus tagjait, paráznának tagjaivá tegyem? Távol legyen. Avagy nem tudjátok-e, hogy aki paráznával egyesül, egy test vele? Mert ketten lesznek, úgymond, egy testté. - Avagy nem tudjátok-e, hogy a ti testeitek a benne lakozó Szent Léleknek temploma, amelyet Istentől nyertetek; és nem a magatokéi vagytok?
- **1 Ján 3,24:** És aki az Ő parancsolatait megtartja, az Ő benne marad és Ő is abban; és abból ismerjük meg, hogy bennünk marad, abból a Lélekből, amelyet nekünk adott.
- **1 Ján 4,13:** Erről ismerjük meg, hogy benne maradunk és Ő mibennünk; mert a maga Lelkéből adott minékünk.
- **Ján 14,13:** És akármit kértek majd az én nevemben, megcselekszem azt, hogy dicsőíttessék az Atya a Fiúban.
- **Ján 6,56-58:** Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, az én bennem lakozik és én is abban. Amiként elküldött engem amaz élő Atya, és én az Atya által élek: akként az is, aki engem eszik, él én általam. Ez az a kenyér, amely a mennyből szállott alá; nem úgy, amint a ti atyáitok evék a mannat és meghalának: aki ezt a kenyeret eszi, él örökké.
- **Ján 15,1-6:** Én vagyok az igazi szőlőtő, és az én Atyám a szőlőműves. Minden szőlővesszőt, amely én bennem gyümölcsöt nem terem, lemetsz; mindazt pedig, amely gyümölcsöt terem, megtisztítja, hogy több gyümölcsöt teremjen. Ti már tiszták vagytok ama beszéd által, amelyet szóltam néktek. Maradjatok én bennem és én is ti bennetek. Miképpen a szőlővessző nem teremhet gyümölcsöt magától, hanemha a szőlőtőkén marad; akképpen ti sem, hanemha én bennem maradtok. Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők: Aki én bennem marad, én pedig ő benne, az terem sok gyümölcsöt: mert nálam nélkül semmit sem cselekedhettek. Ha valaki nem marad én bennem, kivettetik, mint a szőlővessző, és megszárad; és egybe gyűjtik ezeket és a tűzre vetik, és megégnek.
- **Ef 4,15-16:** Hanem az igazságot követvén szeretetben, mindenestől fogva nevedjünk Abban, aki a fej, a Krisztusban; akiből az egész test, szép renddel egyberakotván és egybeszerkesztvén az Ő segedelmének minden kapcsaival, minden egyes tagnak mértéke szerint való munkássággal teljesíti a testnek nevedését a maga fölépítésére szeretetben.

77. Kérdés: *Hol ígérte Krisztus, hogy Ő a hívőket testével és vérével oly bizonyosan táplálja, amiképpen ők a megszegett kenyérből esznek és a pohárból isznak?*

Felelet: Az Úrvacsora szereztetési igéjében a következőképpen : "Az Úr Jézus azon az éjszakán, melyen elárultaték, vette a kenyeret, és hálákat adván, megtörte és ezt mondotta: Vegyétek, egyétek! Ez az én testem, mely ti érettetek megtöretik; ezt cselekedjétek az én emlékezetemre. Hasonlóképpen a pohárt is vette, minekutána vacsorált volna, ezt mondván: E pohár amaz új testamentom az én vérem által; ezt cselekedjétek, valamennyiszer isszátok az én emlékezetemre. Mert valamennyiszer eszitek e kenyeret és isszátok e pohárt, az Úrnak halálát hirdessétek, amíg eljövend". Ez ígéretet Pál apostol meg is ismétli, mikor azt mondja: "A hálaadásnak pohara, amelyet megáldunk, nem a Krisztus vérével való közösségünk-e? A kenyér, amelyet megszegünk, nem a Krisztus testével való közösségünk-e? Mert egy a kenyér, egy test vagyunk sokan; mert mindnyájan az egy kenyérből részesedünk."

- 1 Kor 11, 23-25. Mát 26-28. Márk 14,22-24. Luk 22,19-20. 1 Kor 10,16-17. Lásd a 75. kérdés alatt.

XXIX. ÚRNAPJA

78. Kérdés: *Az Úrvacsorában levő kenyér és bor átváltozik-e Krisztus tulajdon testévé és vérévé?*

Felelet: Nem; sőt miként a keresztségben levő víz nem változik át Krisztus vérévé és nem maga a bűnök elmosása, hanem annak csak isteni jegye és záloga: éppen úgy az Úrvacsorában lévő szent kenyér is nem Krisztus tulajdon teste, noha a sákramentumok mivoltáért és a Szentlélek beszédmódja szerint a kenyér Krisztus testének nevezetik.

- **Mát 26,29:** Mondom pedig néktek, hogy: Mostantól fogva nem iszom a szőlőtőkének ebből a terméséből mind ama napig, amikor újan iszom azt veletek az én Atyámnak országában.
- **Márk 14,24:** És monda nekik: Ez az én vérem, az új szövetség vére, amely sokakért kiontatik.
- **1 Kor 10,16-17:** A hálaadásnak pohara, amelyet megáldunk, nem a Krisztussal való közösségünk-e? A kenyér, amelyet megszegünk, nem a Krisztus testével való közösségünk-e? Mert egy a kenyér, egy test vagyunk sokan; mert mindnyájan az egy kenyérből részesedünk.
- **1 Kor 11,26-28:** Mert valamennyiszer eszitek e kenyeret és isszátok e pohárt, az Úrnak halálát hirdessétek, amíg eljövend. Azért aki méltatlanul eszi e kenyeret, vagy issza az Úrnak poharát, vétkezik az Úr teste és vére ellen. Próbálja meg azért az ember magát, és úgy egyék abból a kenyérből, és úgy igyék abból a pohárból.
- **1 Móz 17,10-14. 19:** Ez pedig az én szövetségem, melyet meg kell tartanotok én közöttem és ti közöttetek, és a te utánad való magod között: minden férfi körülmetéltessék nálatok. És metéljétek körül a ti férfi testetek bőrének elejét, és az lesz az én közöttem és ti közöttetek való szövetségnek jele. Nyolcnapos korában körülmetéltessék nálatok minden férfigyermek nemzedékeiteknel; akár háznál született, akár pénzen vásároltatott valamely idegentől, aki nem a te magodból való. Körülmetéltetvén körülmetéltessék a házadban született és a pénzeden vett; és örökkévaló szövetségül lesz az én szövetségem a ti testeteken. A körülmetéletlen férfi pedig, aki körül nem metélteti az ő férfi testének bőrét, az ilyen lélek kivágattatik az ő népe közül, mert felbontotta az én szövetségemet.
- **2 Móz 12,26-27. 43. 48:** Mikor pedig a ti fiaitok mondandják néktek: Micsoda ez a ti szertartások: Páskha-áldozat ez az Úrnak, aki elment az Izrael fiainak háza mellett Egyiptomban, mikor megverte az Egyiptombelieket, a mi házainkat pedig megoltalmazta. És a nép meghajtá magát és leborula. - És monda az Úr Mózesnek és Áronnak: Ez a Páskha rendtartása: Egy idegen származású se egyék abból. - És ha jövevény tartózkodik nálad, és páskhát akarna készíteni az Úrnak: metéltessék körül minden férfია, és úgy foghat annak készítéséhez, és legyen olyan, mint az országnak szülötte. Egy körülmetéletlen se egyék abból.
- **Tit 3,5:** Nem az igazságnak cselekedeteiből, amelyeket mi cselekedtünk, hanem az ő irgalmasságából tartott meg minket az újjászületésnek fürdője és a Szent Lélek megújítása által.
- **1 Pént 3,21:** Amint minket is megtart most képmás gyanánt, mint keresztség, ami nem a test szennyének lemosása, hanem jó lelkiismeret keresése Isten iránt, a Jézus Krisztus feltámadása által.
- **1 Kor 10,1-4:** Nem akarom pedig, hogy ne tudjátok, Atyámfiak, hogy a mi atyáink mindnyájan a felhő alatt voltak, és mindnyájan a tengeren mentek által; és mindnyájqan Mózesre keresztelkedtek meg a felhőben és a tengerben; és mindnyájan egy leki eledelt ettek; és mindnyájan egy lelki italt ittak, mert ittak a lelki kősziklából, amely követi vala őket, e kőszikla pedig a Krisztus volt.

79. Kérdés: *Miért nevezi tehát Krisztus a kenyeret az ő testének, a pohárt az ő vérének, vagy az ő vére által való újszövetségnek? Azonképpen Pál apostol is, miért nevezi a kenyeret és a bort Krisztus teste és vére velünk való közlésének?*

Felelet: Krisztus nem ok nélkül szól ekképpen; mert nemcsak arra *tanít minket* ezzel, hogy amiképpen a kenyér és a bor táplálják a földi életet, azonképpen az ő megfeszített teste és kiontatott vére a mi lelkünknek valóságos étele és itala az örök életre; hanem sokkal inkább arra tanít, hogy e látható

szent jegyekkel és e záloggal *biztosít* afelől, hogy a Szentlélek munkája által oly bizonnal részeseinké tesz minket az ő testében és vérében, mint amily bizonnal e szent jegyeket az ő halálának emlékezetére testi szánkkal magunkhoz vesszük. Azonfelül, hogy az ő szenvedése és engedelmsége oly bizonnal a miénk, mintha a mi bűneinkért a mi saját személyünkben mi magunk szenvedtünk volna el mindent és mi magunk tettünk volna eleget.

- **Ján 6,51. 55:** Én vagyok amaz élő kenyér, amely a mennyből szállott alá; ha valaki eszik e kenyérből, él örökké. És az a kenyér pedig, amelyet én adok, az én testem, amelyet én adok a világ életéért. - Mert az én testem bizony étel és az én vérem bizony ital.
- **1 Kor 10,16-17:** A hálaadásnak pohara, amelyet megáldunk, nem a Krisztussal való közösségünk-e? A kenyér, amelyet megszegünk, nem a Krisztus testével való közösségünk-e? Mert egy a kenyér, egy test vagyunk sokan; mert mindnyájan az egy kenyérből részesedünk.

XXX. ÚRNAPJA

80. Kérdés: *Mi különbség van az Úrvacsora és a pópista mise között?*

Felelet: Az Úrvacsora nekünk arról tesz bizonyosságot, hogy minden bűneink teljességgel megbocsáttatnak Krisztus amaz egy áldozatáért, melyet Ő maga a keresztfán egyszer véghezvitt. Továbbá, hogy mi a Szentlélek által Krisztusba oltatunk, ki most a maga valóságos testével a mennyekben, az atyának jobbján van és azt akarja, hogy Őt ott imádjuk. A misében pedig az tanítatik, hogy élők és holtak bűnei nem bocsáttatnak meg Krisztus kínszenvedéséért, ha misemondó papok által Krisztus azokért naponként is meg nem áldoztatik. Azonfelül az is tanítatik, hogy Krisztus teste szerint, igazán és testileg jelen van a kenyér és a bor színe alatt és ennek okáért azokban kell őt imádni. Eszerint a mise alapján véve nem más, mint megtagadása Jézus Krisztus egyetlenegy áldozatának és kínszenvedésének (és kárhozatos bálványimádás).

- **Zsid 7,26:** Mert ilyen főpap illet vala minket, szent, ártatlan, szeplőtlen, a bűnösöktől elválasztott, és aki az egeknél magasságosabb lőn.
- **Zsid 9,12. 25-28:** És nem bakok a tulkok vére által, hanem az ő tulajdon vére által ment be egyszer mindenkorra a szentélybe, örök váltságot szerezve. - Nem is, hogy sokszor adja magát áldozatul, mint ahogy a főpap évenként bemegy a szentélybe idegen vérral; mert különben sokszor kellett volna szenvednie a világ teremtése óta; így pedig csak egyszer jelent meg az időknék végén, hogy áldozatával eltörölje a bűnt. És miképpen elvégezett dolog, hogy az emberek egyszer meghaljanak, azután az ítélet: Azonképpen Krisztus is egyszer megáldoztatván sokak bűneinek eltörlése végett, másodsor bűn nélkül jelen meg azoknak, akik őt várják idvességökre.
- **Zsid 10,10. 12-14:** Amely akarattal szenteltettünk meg egyszer s mindenkorra, a Jézus Krisztus testének megáldozása által. - Ő azonban, áldozattal áldozván a bűnökért, mindörökre üle az Istennek jobbára, várván immár, míg lábainak zsámolyául vettetnek az ő ellenségei. Mert egyetlenegy áldozatával örökre tökéletesekké tette a megszentelteket.
- **Ján 19-30:** Mikor azért elvette Jézus az ecetet, monda: Elvégeztetett! És lehajtván a fejét, kibocsátá lelkét.
- **Mát 26,28:** Mert ez az én vérem, az új szövetségnek vére, amely sokakért kiontatik bűnöknek bocsánatára.
- **Luk 22,19-20:** És minekutána a kenyeret vette, hálákat adván megszegé, és adá nekik, mondván: Ez az én testem, mely ti érettetek adatik: ezt cselekedjétek az én emlékezetemre. Hasonlóképpen a pohárt is, minekutána vacsorált ezt mondván: E pohár amaz új szövetség az én véremben, mely ti érettetek kiontatik.
- **1 Kor 6,17:** Aki pedig az Úrral egyesül, egy lélek ő vele.
- **1 Kor 10,16-17:** A hálaadásnak pohara, amelyet megáldunk, nem a Krisztus vérével való közösségünk-e? Mert egy a kenyér, egy test vagyunk sokan; mert mindnyájan az egy kenyérből részesedünk.
- **Zsid 1,3:** Aki az ő dicsőségének visszatükröződése, és az ő valóságának képmása, aki hatalma szavával fenntartja a mindenséget, aki minket bűneinktől megtisztítván, üle a Felségesnek a jobbára a magasságban.

- **Zsid 8,1-2:** Fődolog pedig azokra nézve, amiket mondunk, az, hogy olyan főpapunk van, aki a mennyei Felső királyi székének jobbára üle, mint a szent helynek és amaz igazi sáturnak szolgája, amelyet az Úr és nem ember épített.
- **Ján 4,21-24:** Monda néki Jézus: Asszony, hidd el nekem, hogy eljő az óra, amikor sem nem ezen a hegyen, sem nem Jeruzsálemben imádjátok az Atyát. Ti azt imádjátok, amit nem ismertek; mi azt imádjuk, amit ismerünk: mert az idvesség a zsidók közül támadt. De eljő az óra, és az most vagyon, amikor az igazi imádók lélekben és igazságban imádják az Atyát: mert az Atya ilyeneket keres, az ő imádóit. Az Isten lélek: és akik őt imádják szükség, hogy lélekben és igazságban imádják.
- **Ján 20,17:** Monda néki Jézus: Ne illess engem; mert nem mentem még fel az én Atyámhoz: hanem menj az én atyámfiához és mondd nekik: Felmegyek az én Atyámhoz és a ti Atyátokhoz, és az én Istenemhez és a ti Istenetekhez.
- **Luk 24, 52-53:** Ők pedig imádván őt, visszatérének nagy örömmel Jeruzsálembe; és mindenkor a templomban valának, dicsérvén és áldván az Istent.
- **ApCsel 7,55-56:** Mivel pedig teljes vala Szent Lélekkel, a mennybe függesztvén szemeit, látá Istennek dicsőségét, és Jézust állni az Istennek jobbjá felől, és monda: Íme látom az eget megnyílni, és az embernek Fiát az Isten jobbjá felől állni.
- **Kol 3,1:** Annakokáért ha feltámadtatok a Krisztussal, az odafelvalókat keressétek, ahol a Krisztus van, az Istennek jobbján ülén.
- **Fil 3,20-21:** Mert a mi országunk mennyekben van, honnét a megtartó Úr Jézus Krisztust is várjuk; ki elváltoztatja a mi nyomorúságos testünket, hogy hasonló legyen az Ő dicsőséges testéhez, amaz Ő hatalmas munkája szerint, mely által maga alá vethet mindeneket.
- **1 Thessz 1,9-10:** Mert azok magok hirdetik felőlünk, milyen volt a mi hozzátok való menetelünk és miként tértetek meg az Istenhez a bálványoktól, hogy az élő és igaz Istennek szolgáljátok, és várjátok az Ő Fiát az égből, akit feltámasztott a halálból, a Jézust, aki megszabadít minket amaz eljövendő haragtól.
- Lásd még Zsid 9. és 10. részeket.

81. Kérdés: *Kik járulhatnak az Úr asztalához?*

Felelet: Azok, akik bűneik miatt valóban bánkódnak, mindazonáltal bíznak abban, hogy bűneik megvannak bocsátva és a mégis fennálló emberi gyarlóságot Krisztus szenvedése és halála elfedezi, egyszersmind buzgón törekednek is, hogy hitüket erősítsék és életüket megjobbítsák. A meg nem térők és a képmutatók pedig ítéletet esznek és isznak önmaguknak.

- **1 Kor 10,19-22:** Mit mondok tehát? Hogy a bálvány valami, vagy hogy a bálványáldozat valami? Sőt, hogy amit a pogányok áldoznak, ördögöknek áldozzák és nem Istennek; nem akarom pedig, hogy ti az ördögökkel legyetek közösségben. Nem ihatjátok az Úr poharát és az ördögök poharát; nem lehettek az Úr asztalának és az ördögök asztalának részesei. Vagy haragra ingereljük az Urat? Vagy erősebbek vagyunk-e nálánál?
- **1 Kor 11,28-29:** Próbálja meg azért az ember magát, és úgy egyék abból a kenyérből, és úgy igyék abból a pohárból. Mert aki méltatlanul eszik és iszik, ítéletet eszik és iszik magának, mivelhogy nem becsüli meg az Úrnak testét.

82. Kérdés: *Bocsáthatók-e az Úr asztalához azok is, kik tudományukkal és életükkel azt bizonyítják, hogy hitetlenek és istentelenek?*

Felelet: Nem: mert ez az Isten szövetségét sértené meg és az ő haragját felgerjesztené az egész gyülekezetre. Éppen azért a keresztyén egyház kötelessége, hogy a Krisztus és az apostolok rendelése szerint, a kulcsok hatalmával, az ilyeneket kizárja, amíg életüket meg nem jobbítják.

- **1 Kor 11,20. 34:** Mikor tehát egybegyűltök egyazon helyre, nincs úrvacsorájával való élés. - Ha pedig valaki éhezik, otthon egyék, hogy ítéletre ne gyűljetek egybe.
- **Ézs 1,11-15:** Mire való nekem véres áldozataitoknak sokasága? ezt mondja az Úr; megelégettem a kosok egészen égő áldozatait és a hizlalt barmok kövérét; s a tulkok, bárányok és bakok vérében nem gyönyörködöm; ha eljöttök, hogy színem előtt megjelenjétek, ki kívánja azt tőletek, hogy pitvarimot tapossátok? Ne hozzátok többé hazug ételáldozatot, a jó illatétel utálat előttem; újhold, szombat s ünnepre felhívás: bűnt és ünneplést el nem

szenvedhetek. Újholdaitokat és ünnepeiteket gyűlöli lelkem; terhemre vannak, elfáradtam viselni. És ha kiterjesztitek kezeiteket, elrejttem szemeimet előttetek; sőt ha megsokasítjátok is az imádságot, én meg nem hallgatom: vérrel rakvák kezeitek.

- **Ézs 66,3:** Aki bikát öl, embert üt agyon; aki juhval áldozik, az ebet öl; aki ételáldozattal jó, disznóvért hos elém; aki tömjént gyújt, bálványt imád!
- **Jer 7,21-23:** Ezt mondja a Seregek Ura, Izráel Istene: Égőáldozataitokat rakjátok a ti véres áldozataitokhoz, és egyetek húst! Mert nem szóltam a ti atyáitokkal, és nem rendelkeztem velök, amikor kihoztam őket Egyiptom földéről, az égőáldozat és véres áldozat felől; hanem ezekkel a szavakkal utasítottam őket, mondván: Hallgassatok az én szómra és én Istenetekké leszek, ti pedig az én népemmé lesztek, és mind csak azon az úton járjatok, amelyre utasítottalak titeket, hogy jól legyen dolgotok.
- **Zsolt 50,15-23:** És hívj segítségül engem a nyomorúság idején, és megszabadítlak téged és te dicsőítesz engem. A gonosznak pedig ezt mondja Isten: Miért beszélsz te rendeléseimről, és veszed szádra az én szövetségemet? Hiszen te gyűlölöd a fenytést, és hátad mögé veted rendeléseimet! Ha lopót látsz, mellé adod magad, és ha paráznakat, társalkodol velük. A szádat gonoszságra tárod, és a nyelved csalárdságot sző. Leülsz és felebarátodra beszélsz, anyád fiát is megszidalmazod. Ezeket teszed, és én hallgassak? Azt gondolod, olyan vagyok, mint te? Megfeddlek téged, és elédbe sorozom azokat. Értsétek meg ezt, ti Isten felejtők, hogy el ne ragadjalak menthetetlenül: aki hálával áldozik, az dicsőít engem; és aki az útra vigyáz, annak mutatom meg Isten szabadítását.

XXXI. ÚRNAPJA

83. Kérdés: *Mi a kulcsok hatalma?*

Felelet: A szent evangélium prédikálása és a keresztyén egyházi fegyelem, amely kettővel a mennyország a hívőknek megnyitattik, a hitetlenek előtt pedig bezáratik.

- **Mát 16,18-19:** De én is mondom neked, hogy te Péter vagy, és ezen a kősziklán építem fel az én anyaszentegyházamat, és a pokol kapui sem vesznek rajta diadalmat. És néked adom a mennyek országának kulcsait; és amit megkötsz a földön, a mennyekben is kötve lesz; és amit megoldasz a földön, a mennyekben is oldva lesz.
- **Mát 18,18:** Bizony mondom néktek: Amit megkötök a földön, a mennyben is kötve lesz; és amit megoldotok a földön, a mennyben is oldva lesz.

84. Kérdés: *Mi módon nyitattik meg, és mi módon záratik be a mennyország az evangélium prédikáltatásával?*

Felelet: Oly módon, hogy Krisztus parancsolatából minden hívőnek egyenként és egyetemlegesen hirdetik és nyilvánosan megbizonyítják, hogy Isten nekik Krisztus érdeméért minden bűneiket valósággal megbocsátja, valahányszor az evangélium ígéreteit igaz hittel magukhoz kapcsolják. Viszont minden hitetlennek és képmutatónak hirdettetik, hogy mindaddig Isten haragja és az örök kárhozát alá vannak zárva, amíg meg nem térnek. Ez evangéliumi bizonyágtétel szerint ítélt Isten mind ebben, mind a jövő életben.

- **Ján 20,21-23:** Ismét monda azért nékik Jézus: Békesség néktek! Amiként engem küldött vala az Atya, én is akképpen küldelek titeket. És mikor ezt mondta, rájuk lehele, és monda nékik: Vegyetek Szent Lelket: Akinek bűneit megbocsátjátok, megbocsátatnak azoknak; akikéit megtartjátok, megtartatnak.
- **Mát 16,19:** És néked adom a mennyek országának kulcsait; és amit megkötsz a földön, a mennyekben is kötve lesz; és amit megoldasz a földön, a mennyekben is oldva lesz.

85. Kérdés: *Mi módon nyílik meg és zárul be a mennyország a keresztyén egyházi fegyelem által?*

Felelet: Oly módon, hogy Krisztus parancsolatából azok, kik jóllehet névleg keresztyének, de nem keresztyén tant és életet folytatnak, miután egynéhányszor atyafiságosan intést kaptak, de tévelygéseikkel és bűneikkel fel nem hagynak, az egyháznak, vagy azoknak, akiket az Anyaszentegyház arra rendelt, bejelentetnek. És ha intésökre sem térnek meg, akkor azok a szent

sákramentumoktól való eltiltás által kirekesztik őket a keresztyén gyülekezetből, és így Isten maga is kizárja őket Krisztus országából. De viszont, ha igazi megjobbulást ígérnek és azt megbizonyítják, mint Krisztusnak és az egyháznak tagjai ismét visszafogadtatnak.

- **Mát 18,15-18:** Ha pedig a te atyádfia vétkezik ellened, menj el dorgáld meg őt négy szem között: ha hallgat rád megnyerted a te atyádfiát; ha pedig nem hallgat rád, végy magad mellé egyet vagy kettőt, hogy lét vagy három tanú vallomásaival erősítsék minden szó. Ha azokra nem hallgat, mond meg a gyülekezetnek; ha a gyülekezetre sem hallgat, legyen előtted olyan, mint a pogány és a vámszedő. Bizony mondom néktek: Amit megkötök a földön, a mennyben is kötve lesz; és amit megoldotok a földön, a mennyben is oldva lesz.
- **1 Kor 5,3-5:** Mert én távol lévén ugyan testben, de jelen lévén lélekben, már elvégeztem, mintha jelen volnék, hogy azt, aki ekként ezt cselekedete, ti és az én lelkem a mi Urunk Jézus Krisztusnak nevében egybegyűlvén, a mi Urunk Jézus Krisztusnak hatalmával, átadjuk az ilyent a sátánnak a testnek veszedelmére, hogy a lélek megtartassék az Úr Jézusnak ama napján
- **2 Thessz 3,14-15:** Ha pedig valaki nem engedelmeskedik a mi levél által való beszédünknek, azt jegyezzétek meg; és ne társalkodjatok vele, hogy megszégyenüljön. De ne tartsátok ellenségnek, hanem intsetek, mint atyafit.
- **2 Ján 10-11:** Ha valaki elmegy hozzátok és nem ezt a tudományt viszi, ne fogadjátok azt be házatokba, és azt ne köszöntsetek; mert aki köszönti azt, részes annak gonosz cselekedeteiben.

Harmadik rész

A háládatosságról

XXXII. ÚRNAPJA

86. Kérdés: *Miért kell jót cselekednünk, ha a mi nyomorúságunkból minden mi érdemünk nélkül, kegyelemből, Krisztus által váltatunk meg?*

Felelet: Azért, mert Krisztus, miután minket az ő vérével megváltott, egyszermind meg is újít minket az ő Szentlelkével a maga hasonlatosságára avégre, hogy sok jótéteményéért Isten iránt való hálánkat egész életünkkel megmutassuk, és őt dicsőítsük. Ezenkívül azért is, hogy a magunk igaz hite felől annak gyümölcséből bizonyosak legyünk. Végül pedig, hogy a mi istenfélő életünkkel embertársainkat is megnyerjük Krisztusnak.

- **Róm 6,13:** Se ne szánjátok oda a ti tagjaitokat hamisságnak fegyvereiül a bűnnek; hanem szánjátok oda magatokat az Istennek, mint akik a halálból életre keltetek, és a ti tagjaitokat igazságnak fegyvereiül az Istennek.
- **Róm 12,1-2:** Kérek azért titeket atyámfiai az Istennek irgalmasságára, hogy szánjátok oda a ti testeiteket élő, szent és Istennek kedves áldozatul, mint a ti okos tiszteleteteket. És ne szabjátok magatokat e világhoz, hanem változzatok el a ti elméteknek megújulása által, hogy megvizsgáljátok, mi az Istennek jó, kedves és tökéletes akarata.
- **1 Pét 2,5.9-10.11-12:** Ti magatok is mint élő kövek épüljétek fel lelki házzá, szent papsággá, hogy lelki áldozatokkal áldozzatok, amelyek kedvesek Istennek a Jézus Krisztus által. Ti pedig választott nemzetiség, királyi papság, szent nemzet, megtartásra való nép vagytok, hogy hirdessétek Annak hatalmas dolgait, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket; akik hajdan nem nép voltatok; most pedig Isten népe vagytok; akik nem kegyelmezettek voltatok, most pedig kegyelmezettek vagytok. - Szeretteim, kérek titeket, mint jövevényeket és idegeneket, tartóztassátok meg magatokat a testi kívánságoktól, amelyek a lélek ellen vitéznek; magatokat a pogányok közt jól viselvén, hogy amikor rágalmaznak titeket mint gonosztévőket, a jó cselekedetekből, ha látják azokat, dicsőítsék Istent a meglátogatás napján
- **1 Kor 6,19-20:** Avagy nem tudjátok-e, hogy a ti testetek a bennetek lakozó Szent Léleknek temploma, amelyet Istentől nyertetek; és nem a magatokéi vagytok? Mert áron vétettetek meg; dicsőítsétek azért az Istent a ti testetekben és lelketekben, amelyek az Istenéi.

- **Mát 5,16:** Úgy fényljék a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák a ti jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat.
- **2 Pét. 1,10-11:** Annakokáért, atyánkfiai, igyekezzetek inkábbba ti elhivatásokat és kiválasztatásokat erőssé tenni; mert ha ezeket cselekszitek nem ütköztök meg soha. Mert ekképpen gazdagon adatik majd néktek a mi Urunknak és megtartónknak, a Jézus Krisztusnak örök országába való bemenetel.
- **Mát 7,17-18:** Ekképpen minden jó fa jó gyümölcsöt terem; a romlott fa pedig rossz gyümölcsöt terem. Nem teremhet jó fa rossz gyümölcsöt; romlott fa sem teremhet jó gyümölcsöt.
- **Gal 5,5-6. 22-25:** Mert mi a Lélek által, hitből várjuk az igazság reménységét. Mert Krisztus Jézusban sem a körülmetélkedés nem ér semmit, sem a körülmetélkedetlenség, hanem a szeretet által munkálkodó hit. - De a léleknek gyümölcse szeretet, öröm, békesség, béketűrés, szívesség, jóság, hűség, szelídség, mértékletesség. Az ilyenek ellen nincs törvény. aki pedig Krisztuséi, a testet megfeszítették indulataival és kívánságaival együtt. Ha lélek szerint élünk, lélek szerint is járjunk.
- **1 Pét 3,1-2:** Hasonlóképpen az asszonyok engedelmesskedjenek az ő férjüknek, hogy ha némelyek nem engedelmesskednének is az igének, feleségük magaviselete által ige nélkül is megnyeressenek; szemlélvén a ti félelemben való feddhetetlen életeteket.
- **Róm 14,19:** Azért tehát törekedjünk azokra, amik a békességre és az egymás épülésére valók.

87. Kérdés: *Nem üdvözülhetnek-e tehát azok, kik háládatlan és bűnben megátalkodott életükből Istenhez meg nem térnek?*

Felelet: Semmiképpen nem, mert mint az Írás mondja: sem a szemérmetlenek, sem a bálványimádók, sem a paráznák, sem a lopók, sem a fősvények, sem a szitkozódók, sem a ragadozók és az ezekhez hasonlók Isten országát örökségül nem bírhatják.

- **1 Kor 6,9-10:** Avagy nem tudjátok-e, hogy igazságtalanok nem örökölhetik Istennek országát? Ne tévelyegjétek; se paráznák, se bálványimádók, se házasságtörők, se pulyák, se férfi-szeplősítők, se lopók, se telhetetlenek, se részegesek, se szidalmazók, se ragadozók nem örökölhetik Isten országát.
- **Ef 5,5-6:** Mert azt jól tudjátok, hogy egy paráznának is, vagy tisztátalannak, vagy fősvénynek, ki bálványimádó, nincs öröksége a Krisztusnak és Istennek országában. Senki titeket meg ne csaljon üres beszédekkel; mert jó az Isten haragja a hitetlenség fiaira.
- **1 Ján 3,14-15:** Mi tudjuk, hogy általmentünk a halálból az életbe, mert szeretjük a mi atyánkfiait. Aki nem szereti az ő atyjafiát, a halálban marad. Aki gyűlöli az ő atyjafiát, mind embergyilkos az: és tudjátok, hogy egy embergyilkosnak sincs örök élete, ami megmaradhatna ő benne.

XXXIII. ÚRNAPJA

88. Kérdés: *Hány részből áll az igazi bűnbánat, vagyis az ember megtérése?*

Felelet: Kettőből: az ó ember megökléséből és az új ember megelevenítéséből.

- **Róm 6,4-6:** Eltemettünk azért ő vele együtt a keresztség által a halálba: hogy miképpen feltámasztatott Krisztus a halálból az Atyának dicsősége által, azonképpen mi is új életben járjunk. Mert ha az ő halálának hasonlatossága szerint vele eggyé lettünk, bizonyára feltámasztásáé szerint is azok leszünk. Tudván azt, hogy a mi ó emberünk ő vele megfeszítetett, megerőtlenüljön a bűnnek teste, hogy ezután ne szolgáljunk a bűnnek.
- **Ef 4,22-24:** Hogy levetkezzétek ama régi élet szerint való ó embert, mely meg van romolva a csalárdtság kívánságai miatt; megújuljatok pedig a ti elméteknek lelke szerint és felöltözzétek amaz új embert, mely Isten szerint teremtett igazságban és valóságos szentségben.
- **Kol 3,5-10:** Öldökljétek meg azért a ti földi tagjaitokat, paráznaságot, tisztátalanságot, bujaságot, gonosz kívánságot és a fősvénységet, ami bálványimádás; melyek miatt jó az Isten haragja az engedetlenség fiaira; melyekben ti is jártatok régente, mikor éltetek azokban. Most pedig vessétek el magatokól ti is mindazokat; haragot, fölgerjedést, gonoszságot és szátokból a káromkodást és gyalázatos beszédet. Ne hazudjatok egymás ellen, mivelhogy levetkeztétek

amaz ó embert, az ő cselekedeteivel együtt, és felöltöztetek amaz új embert, melynek újulása van Annak ábrázata szerint való ismerete, aki teremtette azt.

- **1 Kor 5,76:** Tisztítsátok el azért a régi kovászt, hogy legyetek új tésztává, aminthogy kovász nélkül való vagytok; mert hiszen a mi húsvéti báránynk, a Krisztus, megáldoztatott érettünk.

89. Kérdés: *Mi az ó ember megöklése?*

Felelet: Az, hogy szívünk szerint bánkódjunk bűneinken, és azokat mindinkább gyűlöljük és kerüljük.

- **Róm 8,13:** Mert, ha test szerint éltek, meghaltok; de ha a test cselekedeteit a lélekkel megöklitek, éltek.
- **Jóel 2,13:** És szíveteket szaggassátok meg, ne ruhátokat, úgy térjete meg az Úrhoz, a ti Istenetekhez; mert könyörülő és irgalmas ő; késedelmes a haragra és nagy kegyelmű, és bánkódik a gonosz miatt.

90. Kérdés: *Mi az új ember megelevenítése?*

Felelet: Istenben való szívbeli öröm Krisztus által, és az Isten akarata szerint való minden jó cselekedetben gyönyörködő szeretet.

- **Róm 5,1:** Megigazulván azért hit által, békességünk van Istennel, a mi Urunk Jézus Krisztus által.
- **Róm 14,17:** Mert az Isten országa nem evés, nem ivás, hanem igazság, békesség és Szent Lélek által való öröm.
- **Ézs 57,15:** Mert így szól a magasságos és felséges, aki örökké lakozik, és akinek neve szent: Magasságban és szentségben lakom, de a megrontottal és alázatos szívűvel is, hogy megelevenítsem az alázatosok lelkét, és megelevenítsem a megtörtek szívét.
- **Róm 6,10-11:** Mert hogy meghalt, a bűnnek halt meg egyszer; hogy pedig él, az Istennek él. Ezenképpen gondoljátok ti is, hogy meghaltatok a bűnnek, de éltek az Istennek a mi Urunk Jézus Krisztusban.
- **Gal 2,19-20:** Mert én a törvény által meghaltam a törvénynek, hogy Istennek éljek. Krisztussal együtt megfeszítettem. Élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus; amely életet pedig most testben élek, az Isten Fiában való hitben élem, aki szeretett engem és önmagát adta érettem.

91. Kérdés: *Melyek azok a jó cselekedetek?*

Felelet: Csak azok, melyek igaz hitből vannak, Isten törvényének megfelelőek, és az ő dicsőségére történnek, nem pedig azok, amelyeket mi gondolunk jónak, vagy amelyek emberi rendelésen alapulnak.

- **Róm 14,23:** Aki pedig kételkedik, ha eszik, kárhóztatva van, mert nem hitből eszik. ami pedig hitből nincs bűn az.
- **1.Sám. 15,22:** Sámuel pedig monda: Vajon kedvesebb-e az Úr előtt az égő és véres áldozat, mint az Úr szava iránt való engedelmesség? Íme, jobb az engedelmesség a véres áldozatnál és a szófogadás a kosok kövérénél!
- **Ef 2,10:** Mert az Ő alkotása vagyunk, teremtetvén Átala a Krisztus Jézusban jó cselekedetekre, amelyeket előre elkészített az Isten, hogy azokban járjunk.
- **1 Kor 10,31:** Azért akár esztek akár isztok, akármit cselekesztek, mindent az Isten dicsőségére míveljete.
- **5 Móz 11,32:** Vigyázzatok, hogy mind e rendelések és végzések szerint cselekedjete, amelyeket én ma adok ti előttökbe.
- **Ez 20,18-19:** És mondék fiaiknak a pusztában: A ti atyáitok parancsolataiban ne járjatek, és az ő törvényeiket meg ne tartsátok, s bálványaikkal magatokat meg ne fertéztessétek. Én vagyok a ti Uratok, Istenetek; az én parancsoltaimban járjatek, az én törvényeimet tartsátok meg, és azokat cselekedjete.

- **Ézs 29,13:** És szólt az Úr: Mivel e nép szájjal közelget hozzám, és csak ajkaival tisztel engem, szíve pedig távol van tőlem, úgy hogy irántam való félelmük betanított emberi parancsolat lőn.
- **Mát 15,7-9:** Képmutatók, igazán prófétált felőletek Ézsaiás, mondván: Ez a nép szájával közelget hozzám, és ajkával tisztel engemet; szíve pedig távol van tőlem. Pedig hiába tisztelnek engem, ha oly tudományokat tanítanak, amelyek embereknek parancsolatai.

92. Kérdés: Melyik Istennek törvénye?

Felelet: És szólá Isten mindezeket az Igéket:

- 2 Móz 20. és 5 Móz 5. részében.

I. parancsolat. Én az Úr vagyok a te Istened, aki kihoztalak téged Egyiptomnak földjéről, a szolgálát házából. Ne legyenek néked idegen isteneid énelőttem.

II. parancsolat. Ne csinálj magadnak faragott képet, és semmi hasonlót azokhoz, amelyek fenn az égben, vagy amelyek alatt a földön, vagy amelyek a vizekben a föld alatt vannak. Ne imádd és ne tiszteld azokat; mert én az Úr, a te Istened, féltőn szerető Isten vagyok, aki megbüntetem az atyák vétkéit a fiakban, harmad- és negyedíziglen, akik engem gyűlölnék. De irgalmasságot cselekszem ezeríziglen azokkal, akik engem szeretnek és az én parancsolataimat megtartják.

III. parancsolat. Az Úrnak, a te Istenednek nevét hiába fel ne vedd; mert nem hagyja azt az Úr büntetés nélkül, aki az ő nevét hiába felveszi.

IV. parancsolat. Megemlékezzél a nyugalom napjáról, hogy megszenteljed azt. Hat napon át munkálkodjál és végezd minden dolgodat; de a hetedik nap az Úrnak, a te Istenednek nyugalomnapja: semmi dolgot se tégy azon se magad, se fiad, se lányod, se szolgálád, se szolgálóleányod, se barmod, se jövevényed, aki a te kapuidon belül van; mert hat napon teremté az Úr az eget és a földet, a tengert és mindent, ami azokban van, a hetedik napon pedig megnyugovék. Azért megáldá az Úr a nyugalom napját és megszentelé azt.

V. parancsolat. Tiszteld atyádat és anyádat, hogy hosszú ideig élj azon a földön, amelyet az Úr, a te Istened ád tenéked.

VI. parancsolat. Ne ölj.

VII. parancsolat. Ne paráználkodj.

VIII. parancsolat. Ne lopj.

IX. parancsolat. Ne tégy a te felebarátod ellen hamis tanúbizonyságot.

X. parancsolat. Ne kívánd a te felebarátodnak házáat. Ne kívánd a te felebarátodnak feleségét, se szolgálóját, se szolgálóleányát, se ökrét, se szamarát, és semmit, ami a te felebarátodé.

XXXIV. ÚRNAPJA

93. Kérdés: Miképpen osztatnak fel ezek a parancsolatok?

Felelet: Két táblára: melyek közül az első tábla négy parancsolatban arra tanít, miképpen kell magunkat viselnünk Isten iránt. A második tábla arra tanít hat parancsolatban, hogy mivel tartozunk felebarátainknak.

- **2 Móz 34,28:** És ott vala az Úrral negyven nap és negyven éjjel; kenyeret nem evett, vizet sem ivott. És felírta a táblákra a szövetség szavait, a tíz parancsolatot.
- **5 Móz 10,3-4:** Csinálék azért ládát sittiáfából, és faragék két kőtáblát is, az előbbiekhöz hasonlókat; és felmenék a hegyre, és a két kőtábla kezében vala. És felírta a táblákra az előbbi írás szerint a tíz ígét, amelyeket szólott vala az Úr ti hozzátok a hegyen, a tűznek közepéből a gyülekezésnek napján, és átadá az Úr azokat nékem.
- **Mát 22,37-40:** Jézus pedig monda néki: Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lekedből és teljes elmédből. Ez az első és nagy parancsolat. A második pedig hasonlatos ehhez: Szeresd felebarátodat, mint magadat. E két parancsolattól függ az egész törvény és a próféták.

94. Kérdés: Mit követel Isten az első parancsolatban?

Felelet: Azt, hogy amint lelkem üdvösségét szeretem, oly szorgalmasan eltávoztassak és kerüljek minden bálványozást, varázslást, babonáskodást, szenteknek vagy más teremtményeknek segítségül hívását. Az egyetlen és igaz Istent pedig igazán megismerjem, csak Ő benne bízom, nagy alázatossággal és béketűrőssel, minden jót csak egyedül Őtőle várjak és Őt teljes szívemből szeressem, féljem és tiszteljem: úgyannyra, hogy minden teremtett dolgok nélkül el legyek inkább, semhogy csak a legkisebb dologban is az ő akarata ellen vétkezzem.

- **1 Kor 6,9-10:** Avagy nem tudjátok-e, hogy igazságtalanok nem örökölhetik Istennek országát? Ne tévelyegjétek; se paráználj, se bálványimádók, se házasságtörők, se pulyák, se férfi-szeplősítők, se lopók, se telhetetlenek, se részegesek, se szidalmazók, se ragadozók nem örökölhetik Isten országát.
- **1 Kor 10,7. 14:** Se bálványimádók ne legyetek, mint azok közül némelyek, amint meg van írva: Leüle a nép enni és inni, és felkelének játszani. - Azért, szerelmeseim, kerüljétek a bálványimádást.
- **3 Móz 19,31:** Ne menjetek igézőkhöz, és a jóvendőmondókat ne tudakozzátok, hogy magatokat azokkal megfertőztessétek. Én vagyok az Úr, a ti Istenetek.
- **5 Móz 18,10-12:** Ne találtséd te közötted, aki az ő fiát vagy leányát átvigye a tűzön, se jóvendőmondó, se igéző, se jegymagyarázó, se varázsló; se bűbájos, ördögösöktől tudakozó, se titok-fejtő, se halott idéző. Mert mind utálja az Úr, aki ezeket műveli, és az ilyen utálatosságokért üzi ki őket az Úr, a te Istened te előled.
- **Mát 4,10:** Ekkor monda néki Jézus: Eredj el Sátán, mert meg van írva: Az Urat, a te Istenedet imádd és csak néki szolgálj.
- **Jel 19,10:** És leborulék annak lábai előtt, hogy imádjam őt, de monda nékem: Meglásd, ne tedd; szolgatársad vagyok néked és a te atyádfiainak, akiknél a Jézus bizonyágtétele van; Istent imádd, mert a Jézus bizonyágtétele a prófétaság lelke.
- **Jel 22,8-9:** És én János vagyok az, aki ezeket hallottam és láttam és mikor hallottam és láttam, leborulék az angyal lábai előtt, hogy őt imádjam, aki nékem ezeket megmutatta vala. Az pedig monda nékem: Meglásd, ne tedd; mert szolgatársad vagyok néked, és a te atyádfiainak a prófétáknak, és azoknak, akik megtartják e könyvnek beszédeit. Az Istent imádd.
- **Ján 17,3:** Az pedig az örök élet, hogy megismerjenek téged, az egyedül igaz Istent, és akit elküldtél, a Jézus Krisztust
- **Jer 17,5:** Ezt mondja az Úr: Átkozott az a férfi, aki emberben bízik és tesbe helyezi erejét, az Úrtól pedig eltávozott az ő szíve!
- **1 Pént 5,5-6:** Hasonlatosképpen ti ifjabbak engedelmeskedjétek a véneknek; mindnyájan pedig, egymásnak engedelmeskedvén, az alázatosságot öltsetek fel; mert az Isten a kevélyeknek ellene áll, az alázatosoknak pedig kegyelmet ad. Alázzátok meg tehát magatokat Istennek hatalmas keze alatt, hogy felmagasztaljon titeket annak idején.
- **Zsid 10,36:** Mert békességes tűrésre van szükségetek, hogy az Isten akaratát cselekedvén, elnyerjétek az ígéretet.
- **Kol 1,11:** Minden erővel megerősítettvén az Ő dicsőségének hatalma szerint minden kintartásra és hosszútűrésre örömmel.
- **Róm 5,3-4:** Nemcsak pedig, hanem dicsekedünk a háborúságokban is, tudván, hogy a háborúság békességes tűrést nemz, a békességes tűrés pedig próbatételt, a próbatétel pedig reménységet.
- **1 Kor 10,10:** Se pedig ne zúgolódjatok, miképpen ő közülük zúgolódnak némelyek, és elveszének a pusztító által.
- **Fil 2,14:** Mindeneket zúgolódások és versengések nélkül cselekedjétek.
- **Zsolt 104,27-30:** Mindazok te reád néznek, hogy megadjad eledelüket alkalmas időben. Adsz nekik és ők takarnak; megnyitod kezedet, és megtelnek a te jóvoltoddal. Elfordítod orcádat, megháborodnak; elveszed a lelküket, kimúlnak és porrá lesznek újra. Kibocsátod a te lelkedet, megújulnak, és újjá teszed a földnek színét.
- **Ézs 45,76:** Ki a világosságot alkotom és a sötétséget teremtem, ki békességet szerzek és gonoszt teremtek; én vagyok az Úr, aki mindezt cselekszem!
- **Jak. 1,17:** Minden jó adomány és minden tökéletes ajándék felülről való, és a világosságok Atyjától száll alá, akinél nincs változás, vagy változásnak árnyéka.

- **5 Móz 6,5:** Szeresd azért az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes erődből.
- **Mát 22,37:** Jézus pedig monda néki: Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből.
- **5 Móz 6,2:** Hogy féljed az Urat, a te Istenedet, és megtartsad minden Ő rendelését és parancsolatát, amelyeket én parancsolok néked: te és a te fiad, és a te unokád, teljes életedben, és hogy hosszú ideig élhess.
- **Zsolt 111,10:** A bölcsesség kezdete az Úrnak félelme; jó belátása van mindenkinek, aki ezt gyakorolja; annak dicsérete megmarad mindvégig.
- **Péld 1,7:** Az Úrnak félelme feje a bölcsességnek; a bölcsességet és erkölcsi tanítást a bolondok megutálják.
- **Péld 9,10:** A bölcsesség kezdete az Úrnak félelme; és a Szentnek ismerete az eszeség.
- **Mát 10,28:** És ne féljete azoktól, akik a testet ölik meg, a lelket pedig meg nem ölhetik; hanem attól féljete inkább, aki mind a lelket, mind a testet elvesztheti a gyehennában.
- **5 Móz 10,20-21:** Az Urat, a te Istenedet féljed, Őt tiszteld, Ő hozzá ragaszkodjál, és az Ő nevére esküdjél. Ő a te dicséreted, és a te Istened, aki azokat a nagy és rettenetes dolgokat cselekedte veled, amelyeket láttak a te szemeid.
- **Mát 5,29-30:** Ha pedig a te jobb szemed megbotránkoztat téged, vágd ki azt és vedd el magadtól; mert jobb néked, hogy egy vesszen el a te tagjaid közül, semhogy egész tested a gyehennára vetessék. És ha a te jobb kezud botránkoztat meg téged, vágd le azt és vedd el magadtól; mert jobb néked, hogy egy vesszen el a te tagjaid közül, semhogy egész tested a gyehennára vetessék.
- **Mát 10,37-39:** Aki inkább szereti atyját és anyját, hogynem engemet, nem méltó én hozzám; és aki inkább szereti fiát és leányát, hogynem engemet, nem méltó én hozzám. És aki föl nem veszi az ő keresztjét és úgy nem követ engem, nem méltó én hozzám. Aki megtalálja az ő életét elveszti azt, és aki elveszti az ő életét én érettem, megtalálja azt.
- **ApCsel 5,29. 38-39:** Felelvén pedig Péter és az apostolok, mondának: Istennek kell inkább engedni, hogynem az embereknek. - Mostanra nézve is mondom néktek álljatok el az emberektől, és hagyjatok békét nekik: mert ha emberektől van e tanács, vagy e dolog, semmivé lesz; ha pedig Istentől van, ti fel nem bonthatjátok azt; nehogy esetleg Isten ellen harcolóknak is találtassatok.

95. Kérdés: *Micsoda a bálványozás?*

Felelet: Az, ha az ember az egy igaz Isten helyett, vagy Ő mellette, aki az ő igéjében magát kijelentette, valami mást képzelt vagy tart istennek s az ő bizodalját abba helyezi.

- **Ef 5,5:** Mert azt jól tudjátok, hogy egy paráznának is vagy tisztátalannak, vagy fősvénynek, ki bálványimádó, nincs öröksége a Krisztusnak és Istennek országában.
- **1 Krón 16,26:** Mert a pogányoknak minden isteneik csak bálványok, de az Úr teremtette az egeket.
- **Fil 3,19:** Kiknek végük veszedelem, kinek Istenük az ő hasuk és akiknek dicsőségük az ő gyalázatukban van, kik mindig a földiekkel törődnek.
- **Gal 4,8:** Ámde akkor, mikor még nem ismertétek az Istent, azoknak szolgáltatok, amik természet szerint nem istenek.
- **Ef 2,12:** Hogy ti, mondom, abban az időben Krisztus nélkül valók voltatok, Izrael társaságától idegenek, és az ígéret szövetségétől távolvalók, reménységeitek nem vala, és Isten nélkül valók voltatok e világon.
- **1 Ján 2,23:** Senkiben nincs meg az Atya, aki tagadja a Fiút. Aki vallást tesz a Fiúról, abban az Atya is megvan.
- **2 Ján 9:** Aki félre lép és nem marad meg a Krisztus tudománya mellett, annak egynek sincs Istene. Aki megmarad a Krisztus tudománya mellett, mind az Atya, mind a Fiú az övé
- **Ján 5,23:** Hogy mindenki úgy tisztelje a Fiút, miként tisztelik az Atyát. Aki nem tiszteli a Fiút, nem tiszteli az Atyát, aki elküldte Őt.

XXXV. ÚRNAPJA

96. Kérdés: *Mit akar Isten a második parancsolatban?*

Felelet: Azt, hogy Istent semmi módon ki ne ábrázoljuk, se másképpen ne tiszteljük, hanem csak úgy, amint azt Igéjében parancsolta.

- **5 Móz 4,15-19:** Őrizzétek meg azért jól a ti lelketeket, mert semmi alakot nem láttatok akkor, amikor a tűznek közepéből szólott hozzátok az Úr a Hórebbe; hogy el ne vetemedjétek, és faragott képet, valamely bálványféle alakot ne csináljatok magatoknak, férfi vagy asszony képére; képére valamely baromnak, amely van a földön; képére valamely repdeső madárnak, amely röpköd a levegőben; képére valamely földön csúszó-mászó állatnak; képére valamely hálnak, amely van a Föld alatt lévő vizekben. Se szemeidet fel ne emeld az égre, hogy meglásd a napot, a holdat és a csillagokat, az égnek minden seregét, hogy meg ne tántorodjál, és le ne borulj azok előtt, és ne tiszteljed azokat, amelyeket az Úr, a te Istened minden néppel közlött, az egész ég alatt.
- **Ézs 40,18-25:** És kihez hasonlítjátok az Istent, és minő képet készíttétek Ő róla? A bálványt a mester megönti, és az ötvös megaranyozza azt, és olvaszt ezüst láncot reá; aki szegény ily áldozatra, oly fát választ, amely meg nem rothad; okos mestert keres, hogy oly bálványt állítson, amely nem ingadoz. Hát nem tudjátok és nem hallottátok-e, hát nem hirdettetett néktek eleitől fogva, hát nem értettétek-e meg a föld fundamentumait? Ki ül a föld kerekéje fölött, amelynek lakói mint sáskák előtte, ki az eget kiterjeszti mint egy kárpitot, és kifeszíti mint a sátor, lakásra, ki a fejedelmeket semmivé teszi, és a föld bírját hiábavalókká változtatja; még alig plántáltattak, még alig vetettének el, alig vert gyökeret a földben törzsük, és Ő csak rájuk fuvall, és kiszáradnak, és őket, mint polyvát, forgószél ragadja el: Kihez hasonlítok hát engem, hogy hasonló volnék? szól a Szent.
- **Róm 1,23-24:** És az örökkévaló Istennek dicsőségét felcserélték a mulandó embereknek és madaraknak és négy lábú állatoknak és csúszó-mászó állatoknak képmásával. Annakokáért adta is őket az Isten szívük kívánságaiban tisztátalanságra, hogy egymás testét megszeplőssék
- **ApCsel 17,29:** Mivelhogy azért az Istennek nemzetsége vagyunk, nem kell azt gondolnunk, hogy aranyhoz, vagy ezüsthöz, vagy kőhöz, emberi mesterség és kitalálás faragványához hasonlatos az istenség.
- **1 Sám 15,23:** Mert, mint a varázslásnak bűne, olyan az engedetlenség; és bálványozás és bálványimádás az ellenszegülés.
- **5 Móz 12,30-32:** Vigyázz magadra, hogy őket követvén törbe ne essél, miután már kivesszük előled; és ne tudakozzál az ő isteneik felől; mondván: Miképpen tisztelik e nemzetek az ő isteneiket? én is akképpen cselekszem. Ne cselekedjél így az Úrral, a te Isteneddel, mert mind azt az utálatosságot, amit gyűlöl az Úr, megcselekedték az ő isteneikkel; mert még fiaikat és leányaikat is megégetik vala tűzzel az ő isteneiknek. Mindazt, amit én parancsolok néktek, megtartsátok, és aszerint cselekedjétek: semmit ne tégy ahhoz, és el se végy abból!
- **Mát 15,9:** Pedig hiába tisztelnek engem, ha oly tudományokat tanítanak, amelyek embereknek parancsolatai.

97. Kérdés: *Hát semmiféle képet nem szabad csinálni?*

Felelet: Istent sem nem lehet, sem nem szabad kiábrázolni. A teremtmények pedig, noha kiábrázolhatók, mindazáltal megtiltja Isten, hogy az ember azokról képeket csináljon vagy tartson avégből, hogy vagy azokat, vagy azok által Istent tisztelje.

- **2 Móz 23,24-25:** Ne imádd azoknak isteneit és ne tiszteld azokat, és ne cselekedjél az ő cselekedeteik szerint; hanem inkább döntögesd le azokat és tördeld össze bálványait. És szolgáljátok az Urat, a ti Isteneteket, akkor megáldja a te kenyeredet és vizedet; és eltávolítom ti közületek a nyavalyát.
- **2 Móz 34,13-14:** Hanem oltárait rontsátok el, törjétek össze bálványait, és vágjátok ki berkeiket. Mert nem szabad imádnod más istent; mert az Úr, akinek neve féltőn szerető, féltőn szerető Isten Ő.
- **4 Móz 33,51:** Szólj Izráel fiainak, és mondd meg nekik: Mikor átmentek ti a Jordánon a Kánaán földre: Úzzétek ki akkor a földnek minden lakosát a ti színetek elöl, és vessessétek el minden írott képeiket, és minden ő öntött bálványképeiket is elveszessétek, és minden magaslataikat rontsátok el!
- **5 Móz 7,5:** Hanem így cselekedjétek velük: Oltárait rontsátok le, oszlopaikat törjétek össze, berkeiket vágjátok ki, faragott képeiket pedig tűzzel égessétek meg.

- **5 Móz 12,3:** És rontsátok el azoknak oltárait, törjétek össze oszlopaikat, tűzzel égessétek meg berkeiket, és vagdaljátok szét az ő isteneiknek faragott képeit, a nevüket is pusztítsátok ki arról a helyről.
- **5 Móz 16,22:** Oszlopot se emelj magadnak, amit gyűlöl az Úr, a te Istened.
- **2 Kir 18,3-4:** és kedves dolgot cselekedék az Úr szemei előtt, amint az ő atyja, Dávid cselekedett volt. Ő rontotta le a magaslatokat, törte el az oszlopokat, és vágta ki az Aserát, és törte össze az ércigényt is, amelyet Mózes csinált; mert mind az ideig az Izráel fiai jó illatot tettek annak, és nevezék azt Nékhustánnak.

98. Kérdés: Szabad-e tehát a templomokban a képeket megtűrni, hogy azok az avatatlan népnek könyvek gyanánt szolgáljanak?

Felelet: Semmiképpen nem mert ne legyünk bölcsebbek Istennél, aki az ő Anyaszentegyházát nem a néma bálványképekkel, hanem az ő szent igéjének prédikálásával akarja tanítani.

- **Jer 10,8:** Mind egyik balgatagok és bolondok; hiábavalóságokra tanít; fa az.
- **Hab 2,18-19:** Mit használ a faragott kép, hogy a faragója kifaragta azt? vagy az öntött kép és amely hazugságot tanít, hogy a képnek faragója bízik abban, csinálván néma bálványokat? Jaj annak, aki fának mondja: Serkenj fel! néma kőnek: Ébredj fel! Taníthat-e ez? Íme borítva van arannyal és ezüstrrel, lélek pedig nincs benne semmi!
- **2 Pét. 1,19:** És igen biztos nálunk a prófétai beszéd is, amelyre jól teszitek, ha figyelmeztetek, mint sötét helyen világító szövétnekre, míg nappal virrad, és hajnal csillag kél fel szívetekben.
- **2 Tim 3,16-17:** A teljes írás Istentől ihletett és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre, hogy tökéletes legyen az Isten embere, minden jó cselekedetre felkészített.

XXXVI. ÚRNAPJA

99. Kérdés: Mit akar Isten a harmadik parancsolatban?

Felelet: Azt, hogy nemcsak átkozódással, vagy hamis esküvéssel, de még szükségtelen esküdözéssel se káromoljuk Isten nevét, se tiszteletlenül ne említsük; se ezekben a rettenetes bűnökben még csak elhallgatással vagy eltúrésszel se vegyünk részt, hanem az Istennek szentséges nevét félelemmel és hódolattal említsük avégből, hogy a mi igaz vallástételünkkel, segítségül hívásunkkal és minden beszédünkkel és cselekedetünkkel Őt magasztaljuk.

- **3 Móz 24,10-16:** Kiméne pedig egy izráelbeli asszonynak fia, aki egyiptomi férfiútól való vala, Izráel fiai közé, és versengének a táborban az izráelbeli asszonynak fia és egy izráelbeli férfi. És káromlá az izráelbeli asszony fia az Isten nevét és átkozódék; elvívék azért azt Mózeshez. Az ő anyjának neve pedig Selomith vala, Dibrinek leánya, Dán nemzettségéből. És őrizet alá veték azt, míg kijelentést nyernének az Úr akarata felől. Szóla azért az Úr Mózesnek, mondván: Vidd ki az átkozódót a táboron kívül, és mindazok, akik hallották, tegyék kezeiket annak fejére és kövezzék agyon azt az egész gyülekezet. Izráel fiainak pedig szólj, ezt mondván: Ha valaki az ő Istenét átkozza, viselje az ő bűnének terhét. És aki szidalmazza az Úrnak nevét, halállal lakoljon, kövezzék azt agyon az egész gyülekezet, akár jövevény, akár bennszülött, ha szidalmazza az Úrnak nevét, halállal lakoljon.
- **3 Móz 19,12:** És ne esküdjétek hamisan az én nevemre, mert megfertőzteted a te Istenednek nevét. Én vagyok az Úr.
- **Mát 5,37:** Hanem legyen a ti beszédetek: Úgy úgy; nem nem; ami pedig ezeken felül vagyon, a gonosztól vagyon.
- **Jak 5,12:** Mindeneknek előtte pedig ne esküdjétek, atyámfiai, se az égre, se a földre, se semmi más esküvéssel. Hanem legyen a ti igenetek igen, és a nem nem; hogy kárhoztatás alá ne essetek.
- **Ézs 45,23:** Magamra esküdtem és igazság jött ki számból, egy szó, mely vissza nem tér: hogy minden térd nékem hajol meg, rám esküszik minden nyelv!
- **Mát 10,32-33:** Valaki azért vallást tesz én rólam az emberek előtt, én is vallást teszek arról az én mennyei Atyám előtt; aki pedig megtagad engem az emberek előtt, én is megtagadom azt az én mennyei Atyám előtt.

- **1Tim 2,8:** Akarom azért, hogy imádkozzanak a férfiak minden helyen, tiszta kezeket emelvén föl harag és versengés nélkül.
- **Róm 2,24:** Mert az Istennek neve miattatok káromoltatik a pogányok között, amint meg van írva.
- **1 Tim 6,1:** Akik iga alatt vannak mint szolgák, az ő uraikat tisztességre méltóknak tekintsék, hogy Isten neve és a tudomány ne káromoltassék.
- **Kol 3,16-17:** A Krisztusnak beszéde lakozzék ti bennetek gazdagon, minden bölcsességben, tanítván és intvén egymást zsoltárokkal, dicséretekkel, lelki énekekkel, hálával zengedezvén a ti szívetekben az Úrnak. És mindent, amit csak cselekesztek szóval vagy tettel, mindent az Úr Jézusnak nevében cselekedjétek, hálát adván az Istennek és Atyának Ő általa.

100. Kérdés: *Oly súlyos bűn-e esküvéssel vagy átkozódással az Úr nevét káromolni, hogy Isten még azokra is haragszik, akik amennyire tehetnék, azt meg nem tiltják, vagy meg nem akadályozzák?*

Felelet: Bizonyára nagy: mert nincsen is nagyobb bűn, vagy amely ellen Isten haragja rettenetesebb lenne, mint az ő nevének káromlása. Azért meg is parancsolta, hogy ez a bűn halállal büntetessék.

- **3 Móz 5,1:** Ha azzal vétkezik valaki, hogy hallotta a káromló beszédet, és bizonyág lehetne, hogy látta, vagy tudja: ha meg nem jelenti azt, de hordozza az ő vétségének terhét.
- **3 Móz 24,15-16:** Izráel fiainak pedig szólj, ezt mondván: Ha valaki az ő Istenét átkozza, viselje az ő bűnének terhét. És aki szidalmazza az Úrnak nevét, halállal lakoljon, kövezzék azt agyon az egész gyülekezet; akár jövevény, akár bennszülött, ha szidalmazza az Úrnak nevét, halállal lakoljon.

XXXVII. ÚRNAPJA

101. Kérdés: *Esküdhetik-e valaki keresztyén módon Isten nevére?*

Felelet: Igen, ha azt vagy az alattvalótól a felsőbbség, vagy valami szükség követeli, hogy hitelünket s igazságunkat Istennek dicsőségére és embertársaink javára fenntartsuk és felhasználjuk. Mert az ilyen esküvés az Isten igéjén alapszik, ez okból a hívek mind az ó, mind az új szövetségben igazán használták is.

- **5 Móz 6, 13:** Féljed az Urat, a te Istenedet, Ő neki szolgálj, és az Ő nevére esküdjél.
- **5 Móz 10, 20:** Az Urat, a te Istenedet féljed, Őt tiszteljed, Ő hozzá ragaszkodjál, és az Ő nevére esküdjél.
- **Ézs 48,1:** Halljátok ezt Jákob háza, akik Izrael névről nevezettek, és Júda forrásából származának, a kik az Úr nevére esküsznek, és Izrael Istenét emlegetik.
- **Zsid 6,16:** Mert az emberek nagyobbra esküsznek, és náluk minden versengésnek vége megerősítésül az eskü.
- **1 Móz 21,24:** És monda Ábrahám: Én megesküszöm.
- **1 Móz 31,53:** Az Ábrahám Istene, és a Náchor Istene, és az ő atyjok Istene tegyenek ítéletet közöttünk: És megesküvék az ő atyjának Izsáknak félelmére.
- **Józs 9,15,19:** És békességesen bánt velük Józsue, és frigyét köte velük hogy életben hagyja őket, a gyülekezet fejedelmei pedig megesküdének nekik. - Mondának azért mind a főemberek az egész gyülekezetnek: Mi megesküdtünk nekik az Úrra, Izrael Istenére, most hát nem bánthatjuk őket.
- **1 Sám 24,22:** Esküdjél meg nekem most az Úrra, hogy én utánam nem fogod kiirtani maradékomat és nevemet nem fogod kitörölni atyám házából.
- **2 Sám 3,35:** Eljöve pedig mind az egész nép, hogy enni adjanak Dávidnak mikor még a nap fenn vala, De megesküvék Dávid ezt mondván: Úgy cselekedjék énvelem az Isten most és ezután is, hogy míg a nap le nem megy, sem kenyeret, sem egyebet nem eszem.
- **1 Kir 1, 28 - 30:** És felevén Dávid király, monda: Hívjátok hozzám Betsabét, aki beméne a király elébe, és megáll a király előtt. És megesküvék a király mondván: Ál az Úr, aki megszabadította az én lelkemet minden nyomorúságtól, hogy amiképpen megesküdtem neked az Úrra, Izrael Istenére, ezt mondván: A te fiad Salamon uralkodik én utánam, és ő ül az én királyi székembe én helyettem: ezt ma így meg is teszem.

- **Róm 1,9:** Mert bizonyságom nekem az Isten, kinek lelke szerint szolgálom az Ő Fiának evangéliumában, hogy szüntelen emlékezem felőletek.
- **2 Kor 1,23:** Én pedig az Istent hívom bizonyságul az én lelkekre, hogy titeket kímélve nem mentem el eddig Korinthusba.

102. Kérdés: Szabad-e a szentekre, vagy más teremtményekre esküdni?

Felelet: Nem szabad: Mert a törvény szerint való esküvés Istennek tanúbizonyosságul hívása, hogy Ő, mint a szíveknek egyedüli vizsgálója, tegyen bizonyosságot az igazságról és büntessen meg engem, ha én hamisan esküszöm. Ez a tisztesség nem illet meg egy teremtményt sem.

- **2 Kor 1,23:** Én pedig az Istent hívom bizonyságul az én lelkekre, hogy titeket kímélve nem mentem el eddig Korinthusba.
- **Mát 5, 34-36:** És pedig azt mondom nektek: Teljességgel ne esküdjétek; se az égre, mert az az Istennek királyi széke; se a földre, mert az az Ő lábainak zsámolya; se Jeruzsálemre, mert a nagy királynak városa; se a te fejedre ne esküdjél, mert egyetlen hajszálat sem tehetsz fehérré vagy feketévé.
- **Jak 5,12:** Mindenek előtte pedig ne esküdjétek, atyámfiak, se az égre, se a földre, se semmi más esküvéssel. Hanem legyen a ti igenetek igen, és a nem nem; hogy kárhoztatás alá ne essetek.

XXXVIII. ÚRNAPJA

103. Kérdés: Mit követel Isten a negyedik parancsolatban?

Felelet: Először azt, hogy az igehirdetés és az iskolák fenntartassanak és én különösen ünnepnapokon Isten gyülekezetébe szorgalmasan eljárjak, Isten Igéjét tanuljam, a szent Sákramentumokkal éljek; az Urat a szentek közösségében segítségül hívjam és Krisztus szerint adakozzam. Továbbá, hogy gonosz cselekedeteimmel felhagyjak, engedvén, hogy az Úr végezze bennem Szentleke által a maga munkáját, és így az örökkévaló ünnepet már e földi életben elkezdjem.

- **Tit 1,5:** A végett hagytalak téged krétában, hogy a hátramaradt dolgokat hozd rendbe, és rendelj városanként presbitereket, amiképpen én neked meghagytam.
- 1Tim 3,4,5 részek
- **1 Kor 9,11.13-14:** Ha mi néktek a lelkieket vetettük nagy dolog-e, ha mi a ti testi javaitokat aratjuk? Nem tudjátok-e, hogy akik a szent dolgokban munkálkodnak, a szent helyből élnek, és akik az oltár körül forgolódnak, az oltárral együtt veszik el részüket? Ekképpen rendelte az Úr is, hogy akik az evangéliumot hirdetik, az evangéliumból éljenek.
- **2 Tim 2,2:** És amiket tőlem hallottál sok bizonyág által, azokat bízzad hív emberekre, akik másoknak a tanítására is alkalmasok lesznek.
- **2Tim 3,15:** És hogy gyermekségedtől fogva tudod a szent írásokat, melyek téged bölccsé tehetnek az idvességre a Krisztus Jézusban való hit által.
- **Zsolt 40,10-11:** Vígán hirdetem az igazságosságot a nagy gyülekezetben; imé, nem tartom vissza ajkaimat, te tudod, óh Uram! Igazságosságodat nem rejtem el szívemben, elmondom a te hűségedet és segítségedet; nem titkolom el kegyelmedet és igazságodat a nagy gyülekezetben.
- **Zsolt 64,27:** A gyülekezetben áldjátok az Istent, az Urat áldjátok, ti Izráel magvából valók!
- **ApCsel 2,42.46:** És foglalatosak valának az apostolok tudományában és a közösségben, a kenyér megtörésében. - És mindennap egy akarattal kitarva a templomban, és megtörve házanként a kenyeret, részesednek vala eledelben örömmel és tiszta szívvel.
- **1 Kor 14,19.29.31:** De a gyülekezetben inkább akarok öt szót szólani értelemmel, hogy egyebeket is tanítsak, hogy nem tízezer szót nyelveken. - A próféták pedig ketten vagy hárman beszéljenek; és a többiek ítéljék meg. - Mert egyenként mindnyájan prófétálhattok, hogy mindenki tanuljon, és mindenki vigasztalást vegyen.
- **1 Kor 11,33:** Azért atyámfiak, amikor egybegyűltek az evésre, egymást megvárjátok.
- **1 Tim 2,1-3.8-10:** Intelek azért mindenek előtt, hogy tartassanak könyörgések, imádságok, esedezések, hálaadások minden emberekért, királyokért és minden méltóságban levőkért,

hogy csendes és nyugalmas étellel éljünk, teljes Istenfélelemmel és tisztességgel. Mert ez jó és kedves dolog a mi megtartó Istenünk előtt. - Akarom azért, hogy imádkozzanak a férfiak minden helyen, tiszta kezeket emelvén föl harag és versengés nélkül. Hasonlatosképpen az asszonyok tisztességes öltözetben, szemérmességgel ékesítsék magukat; nem hajfonatokkal és arannyal vagy gyöngyökkel, vagy drága öltözékkel, hanem amint illik az Istenfélelmet valló asszonyokhoz, jó cselekedetekkel.

- **1 Kor 14,16:** Mert ha lélekkel mondasz áldást, az ott levő avatatlan miképpen fog a te hálaadásodra Áment mondani, mikor nem tudja, mit beszélsz?
- **1 Kor 16,2:** A hétnek első napján mindenitek tegye félre magánál, amit sikerült összegyűjtenie, hogy ne akkor történjék a gyűjtés, amikor odamegyek.
- **Ézs 66,23:** És lesz, hogy hónapról-hónapra és szombatról-szombatra eljő minden test engem imádni, szól az Úr.

XXXIX. ÚRNAPJA

104. Kérdés: Mit követel Isten az ötödik parancsolatban?

Felelet: Azt, hogy atyámnak, anyámnak és valamennyi előljárómnak minden tiszteletet, szeretetet és hűséget megadjak és magamat minden jó tanításnak és büntetésnek illő engedelmisséggel alávessem, azonfelül az ő gyengeségeik iránt türelmes legyek, mivel Isten minket az ő kezük által akar vezetni.

- **Ef 5,22:** Ti asszonyok a ti saját férjeteknek engedelmesek legyetek, mit az Úrnak.
- **Ef 6,1-13:** Ti gyermekek szót fogadjatok a ti szüleiteknek az Úrban; mert ez az igaz. Tiszteljed a te atyádat és a te anyádat (ami az első parancsolat ígérettel), hogy jól legyen néked dolgod és hosszú életű légy e földön.
- **Kol 3,18.20-24:** Ti asszonyok engedelmeskedjétek a ti férjeteknek, amiképpen illik az Úrban. - Ti gyermekek, szót fogadjatok a ti szüleiteknek mindenben; mert ez kedves az Úrnak. Ti atyák, ne bosszantsátok a ti gyermekeiteket, hogy kétségbe ne essenek. Ti szolgálj, szót fogadjatok mindenben a ti test szerint való uraitoknak, nem a szemnek szolgálván, mint akik embereknek akarnak tetszeni, hanem szíveteknek gyengeségében, félvén az Istent. És valamit tesztek, lélekből cselekedjétek, mint az Úrnak és nem embereknek; tudván hogy ti az Úrtól veszitek az örökségnek jutalmát: mert az Ő Krisztusnak szolgáltok.
- **Péld 1,8:** Hallgasd fiam a te atyádnak erkölcsi tanítását, és a te anyádnak oktatását el ne hagyj.
- **Péld 4,1:** Tehát tanított engem, és mondá nékem: tartsa meg az én beszédemet a te elméd, hogy megtartván az én parancsolataimat, élj.
- **Péld 15,20; 20,20:** A bölcs fiú örvendezteté az atyát; a bolond ember pedig megutálja az anyját. - Aki az ő atyját vagy anyját megátkozza, annak kialszik szövéténeke a legnagyobb setéségben.
- **2 Móz 21,17:** Aki szidalmazza az ő atyját vagy anyját, halállal lakoljon.
- **Róm 13,1:** Mindenlélek engedelmeskedjék a felső hatalmasságoknak; mert nincs hatalmasság, hanem csak Istentől: és amely hatalmasságok vannak, az Istentől rendeltettek.
- **Péld 23,22:** Hallgasd a te atyádat, aki nemzett téged; és meg ne utáld a te atyádat, mikor megvénhedik.
- **1 Móz 9,24-25:** Hogy felserkene Nőé mánorából, és megtudá amit az ő kisebbik fia cselekedett vala, mondá: Átkozott Kánaán! Szolgák szolgája legyen atyjafiai közt.
- **1 Pét 2,18:** A cselédek teljes félelemmel engedelmeskedjenek az uraknak; nem csak a jóknak és kíméleteseknek, de a szívteleneknek is.
- **Ef 6, 4,9:** Ti is atyák ne ingereljétek gyermekeiteket, hanem neveljétek azokat az Úr tanítása és intése szerint. - Ti is urak, ugyanazt cselekedjétek ő velük, elhagyván a fenyegetést; tudván, hogy a ti uratok is menyben van, és személyválogatás nincs Ő nála.
- **Kol 3,19:** Ti férfiak szeressétek a ti feleségeiteket és ne legyetek irántuk keserű kedvűek.
- **Róm 13,2-7:** Azért aki ellene támad a hatalmasságnak, az Isten rendelésének támad ellene; akik pedig ellene támadnak, önmagoknak ítéletet szereznek. Mert a fejedelmek nem a jó, hanem a rossz cselekedetnek rettegésére vannak. Akarod-e pedig, hogy ne félj a hatalmasságtól? Cselekedj a jót, és dicséreted lesz attól. Mert Isten szolgája ő a te javadra. Ha pedig a gonoszt cselekszed, félj: mert nem ok nélkül viseli a fegyvert: mert Isten szolgája, bosszúálló a haragra annak, aki a gonoszt cselekszi. Annakokáért szükség engedelmeskedni

nem csak a haragért, hanem a lelkiismeretért is. Mert azért fizettek adót is; mivelhogy Istennek szolgálói, kik ugyanabban foglalatostkodnak. Adjátok meg azért mindenkinek amivel tartoztok: akinek az adóval, az adót; akinek a vámmal, a vámot; akinek a félelemmel, A félelmet; akinek a tisztességgel, a tisztességet.

- **Mát 22,21:** Akkor monda nékik: Adjátok meg ami a császáré a császárnak; és ami az Istené, az Istennek.

XL. ÚRNAPJA

105. Kérdés: Mit követel Isten a hatodik parancsolatban?

Felelet: Hogy felebarátomat sem gondolatommal, sem beszédemmel, sem magaviseletemmel, annál kevésbé cselekedetemmel, vagy magam vagy mások által bosszúsággal ne illessem, ne gyűlöljem, meg ne sértsem vagy meg ne öljem; sőt minden bosszúvágat magamból kiirtsak; magam rontására ne törjek, önmagamát könnyelműen veszedelembe ne ejtsem. A közhatalom kezében pedig azért van fegyver, hogy a vérontást megelőzze.

- **Mát 5, 21-22:** Hallottátok, hogy megmondatott a régieknek: Ne ölj, mert aki öl, méltó az ítéletre. Én pedig azt mondom nektek, hogy mindaz, aki haragszik az ő atyjafiára ok nélkül, méltó az ítéletre; aki pedig azt mondja az ő atyjafiának: Ráka, méltó a főtörvényszékre: aki pedig ezt mondja: Bolond, méltó a gyehenna tüzére.
- **Mát 26-52:** Akkor monda néki Jézus: Tedd helyére szablyádat; mert akik fegyvert fognak, fegyverrel kell veszniök.
- **1 Móz 9,6:** Aki embervért ont, annak vére ember által oltassék ki; mert Isten a maga képére teremté az embert.
- **Ef 4,26:** Ám haragudjatok, de ne vétkezzetek: a nap le ne menjen a ti haragotokon.
- **Róm 12,19:** Magatokért bosszút ne álljatok szerelmeseim, hanem adjatok helyet ama haragnak; mert meg van írva: Enyém a bosszúállás, én megfizetek, ezt mondja az Úr.
- **Mát 5,25; 18,35:** Légy jóakarója a te ellenségednek hamar, amíg az úton vagy vele, hogy ellenséged valamiképpen a bíró kezébe ne adjon, és a bíró oda ne adjon a poroszló kezébe, és tömlöcbe ne vessen téged. - Ekképpen cselekszik az én mennyei Atyám is veletek, ha szívetekből meg nem bocsátjátok, ki-ki az ő atyjafiának, az ő vétkeiket.
- **Róm 13,14:** Hanem öltözzétek fel az Úr Jézus Krisztust, és a testet ne tápláljátok kívánságokra.
- **Kol 2,23:** Amelyek bölcsességnek látszanak ugyan a magaválasztotta Istentiszteletben és alázatoskodásban és a test gyötrésében; de nincs bennük semmi becsülni való, mivelhogy a test hízlalására valók.
- **Mát 4,7:** Monda néki Jézus: Viszont meg van írva: Ne kísértsd az Urat, a te Istenedet.
- **2 Móz 21,14:** Ha pedig valaki szándékosan tör felebarátja ellen, hogy azt orvul megölje, oltáromtól is elvidd a halálra.
- **Róm 13,4:** Ha pedig a gonoszt cselekszed, félj: mert nem ok nélkül viseli a fegyvert: mert Isten szolgálja, bosszúálló a haragra annak, aki gonoszt cselekszik.

106. Kérdés: Ez a parancsolat csak a gyilkosságról szól?

Felelet: Nem csak, hanem amikor Isten a gyilkosságot tiltja, ugyanakkor arra tanít, hogy ő a gyilkosságnak már a gyökerét gyűlöli, mint az irigységet, gyűlölséget, a haragot és a bosszúvágat s minden ilyet titkos gyilkosságnak tart.

- **Róm 1,28-32:** És a miképpen nem méltatták az Istent arra, hogy ismeretükben megtartsák, azonképpen oda adta őket az Isten méltatlan gondolkozásra, hogy illetlen dolgokat cselekedjenek; akik teljesek minden hamissággal, paráznasággal, gonoszszággal, kapzsisággal, rosszasággal; rakvák irigységgel, gyilkossággal, versengéssel, álnoksággal, rossz erkölccsel; súsárlók, rágalmazók, istengyűlölők, döllyfősek, kevélyek, dicsekedők, rosszban mesterkedők, szüleiknek engedetlenek, balgatagok, összeférhetetlenek, szeretet nélkül valók, engesztelhetetlenek, irgalmatlanok. Kik jóllehet az Isten végzését ismerik, hogy akik ilyeneket cselekesznek, méltók a halálra, mégis nem cselekszik azokat, hanem az akképpen cselekvőkkel egyet is értenek.

- **1 Ján 2,9-11:** Aki azt mondja, hogy a világosságban van, és gyűlöli az ő atyjafiát, az még mindig a sötétségben van. Aki szereti az ő atyjafiát, a világosságban marad, és nincs benne botránkozásra való. Aki pedig gyűlöli az ő atyjafiát, a sötétségben van, és a sötétségben jár, és nem tudja hová megy, mert a sötétség megvakította az ő szemeit.
- **Jak 1,20:** A testnek cselekedetei nyilvánvalók, melyek ezek: házasságtörés, paráznaság, tisztátalanság, bujálkodás. Bálványimádás, varázslás, ellenségeskedések, versengések, gyűlölködések, harag, patvarkodások, visszavonások, pártütések, irigységek, gyilkosságok, részegségek, dobzódások és ezekhez hasonlók: melyekről előre mondom néktek, amiképpen már ezelőtt is mondtam, hogy akik ilyeneket cselekszenek, Isten országának örökösei nem lesznek.
- **1 Ján 3,15:** Aki gyűlöli az ő atyjafiát, mind embergyilkos az: és tudjátok, hogy egy embergyilkosnak sincs örök élete, ami megmaradhatna ő benne.

107. Kérdés: *Elég-e hát, ha így senkit meg nem ölünk?*

Felelet: Nem elég; mert mikor Isten az irigységet, gyűlölséget és haragot kárhóztatja, ezzel azt is kívánja, hogy a mi felebarátunkat úgy szeressük, mint magunkat, hogy iránta türelemmel, békességgel, szelídséggel, könyörületességgel és szívességgel viseltessünk, kárát tölünk telhetőleg róla elhárítsuk és ellenségeinkkel is jót tegyünk.

- **Mát 7,12; 22,39:** Amit akartok azért, hogy az emberek ti veletek cselekedjenek, mindazt ti is úgy cselekedjétek azokkal; mert ez a törvény és a próféták: A második pedig hasonlatos ehhez: Szeresd felebarátodat, mint magadat.
- **Ef 4,1-3:** Kérlek azért titeket én, ki fogoly vagyok az Úrban, hogy járjatok úgy, mint illik elhívásotokhoz, mellyel elhívtatok. Teljes alázatossággal és szelídséggel, hosszútűréssel, elszenvedvén egymást szeretetben, igyekeztél megőrizni a Lélek egységét a békességnek kötelében.
- **Gal 6,1-2:** Atyámfiai, még ha elfogja is az embert valami bűn, ti lelkiek igazítsátok útba az olyant szelídségnek lelkével, ügyelvén magadra, hogy meg ne kísértessél te magad is. Egymás terhét hordozzátok, és úgy töltsétek be a Krisztus törvényét.
- **Mát 5,5:** Boldogok a szelídek mert ők örökségül bírják a földet.
- **Róm 12, 18:** Ha lehetséges, amennyire rajtatok áll, minden emberrel békességben éljétek.
- **Mát 5,7:** Boldogok az irgalmasok, mert ők irgalmasságot nyernek.
- **Luk 6,36:** Legyetek azért irgalmasok, mint a ti Atyátok is irgalmas.
- **Róm 12,10,15:** Atyafiúi szeretettel egymás iránt gyöngédek; a tiszteletadásban egymást megelőzők legyetek. - Örüljétek az örülőkkel, és sírjátok a sírókkal.
- **2 Móz 23,5:** Ha látod, hogy annak szamara, aki téged gyűlöl, a teher alatt fekszik, vigyázz, rajta ne hagyj; oldd el azt ő vele együtt.
- **Mát 5,44-45:** Én pedig azt mondom nektek: Szeressétek ellenségeiteket, áldjátok azokat, akik titeket átkoznak, jót tegyetek azokkal, akik titeket gyűlölnék, és imádkozzátok azokért, akik háborgatnak és kergetnek titeket. Hogy legyetek a ti mennyei Atyátoknak fiai, aki felhozza az ő napját mind a gonoszokra, mind a jókra, és erőt ad mind az igazaknak, mind a hamisaknak.
- **Róm 12,20-21:** Azért ha éhezik a te ellenséged, adj ennie; ha szomjúhozik, adj innia; mert ha ezt míveled, eleven szemet gyűjtesz az ő fejére. Ne győztesse meg a gonosztól, hanem a gonoszt jóval győzd meg.

XLI. ÚRNAPJA

108. Kérdés: Mit követel a hetedik parancsolat?

Felelet: Mivel Isten minden förtelmet megátkozott, azért azt nekünk is szívből gyűlölünk kell s mind a szent házasságban, mind azon kívül tiszta és fegyelmezett életet kell élnünk.

- **3 Móz 18,27-29:** Mert mindezeket az utálatosságokat megcselekedték annak a földnek lakosai, amely előttetek van; és fertelmes lőn az a föld. Hogy ki ne okádjon titeket az a föld, ha megfertőztetitek azt, amint kiokádjá azt a népet, amely előttetek van. Mert aki megcselekszik valamit ez utálatosságból mind kiirtatik az így cselekvő ember az ő népe közül.

- **Júd 22-33:** És könyörüljetez némelyeken, megkülönböztetvén őket. Másokat pedig rettentéssel mentsetek meg, kiragadva őket a tűzből, és utálva még a ruhát is, amelyet a test beszennyezett.
- **1 Thessz 4,3-5:** Mert ez az Isten akarati, a ti szentté lételetek, hogy magatokat a paráznaságtól megtartsátok; hogy mindenitek szentségben és tisztességben tudja bírni a maga edényét, nem kívánság gerjedelmével, mint a pogányok, akik nem ismerik az Istent.
- **Zsid 13,4:** Tisztességes minden tekintetben a házasság és szeplőtlen a házasság, a paráznákat pedig és a házasságrontókat megítéli az Isten.
- **1 Kor 7,4:** A feleség nem ura a maga testének, hanem a férje; hasonlóképen a férj sem ura a maga testének, hanem a felesége.

109. Kérdés: *Csak a házasságtörést és a más efféle förtelmet tiltja Isten e parancsolatban?*

Felelet: Mivelhogv testünk és lelkünk a Szentlélek temploma, Isten azt akarja, hogy mindkettőt tisztán és szentül őrizzuk meg. Ezért megtilt Isten minden tisztátalan cselekedetet, viselkedést, beszédet, gondolatot, vágyat és mindazt, ami erre ingerelhetne.

- **Ef 5,3-4:** paráznaság pedig és akármely tisztátalanság vagy fősvénység ne is neveztessek ti közöttetek, amint szentekhez illik; sem undokság, vagy bolond beszéd, vagy trágárság, melyek nem illenek: hanem inkább hálaadás.
- **1 Kor 6,18-20:** Kerüljétek a paráznaságot. Minden bűn, melyet az ember cselekszik, a testen kívül van; de aki paráználkodik, a maga teste ellen vétkezik. Avagv nem tudjátok-e, hogy a ti testetek a bennetek lakozó Szent Lélek temploma, amelyet istentől nyertek; és nem a magatokéi vagytok? Mert áron vétettetek meg; dicsőítsétek azért az Istent a ti testetekben és lelketekben, amelyek az Istenéi.
- **Mát 5,27-28:** Hallottátok, hogy megmondattok a régieknek: Ne paráználkodjál! Én pedig azt mondom nektek, hogy valaki asszonyra tekint gonosz kívánságnak okáért immár paráználkodott azzal az ő szívében.
- **Ef 5,18-19:** És meg ne részegedjetez bortól, miben kicsapongás van: hanem teljesedjetez be Szent Lélekkel, beszélgetvén egymás között szoltárookban, énekelvén és dicséretet mondván szívetekben az Úrnak.
- **1 Kor 15,33:** Ne tévelyegjetez. Jó erkölcsöt megronthatnak gonosz társaságok

XLII. ÚRNAPJA

110. Kérdés: *Mit tilt meg Isten a nyolcadik parancsolatban?*

Felelet: Nemcsak azt a lopást és rablást tiltja meg, melyet a polgári hatóság megbüntet, hanem lopásnak nevezi Isten mindazon gonosz mesterkedéseket és fogásokat is, melyek által felebarátunk tulajdonát akár erőszakkal, akár hamissággal magunkhoz ragadni szándékszunk, mint például hamis súly és mérték, hitvány áru és hamis pénz, vagy uzsora, vagy bármi más eszköz által, amit Isten megtiltott. Ide számítandó minden fősvénység és Isten ajándékainak haszontalan tékozlása is.

- **1 Kor 6,10:** Se lopók, se telhetetlenek, se részegesek, se szidalmazók, se ragadozók nem örökölhetik Isten országát.
- **1 Kor 5,10:** De nem általában e világ paráznáival, vagy csalóival, vagy ragadozóival, vagy bálványimádóival; mert hiszen így ki kellene e világból mennetek.
- **Luk 3,14:** És megkérdék őt a vitézek is, mondván: mit cselekedjünk? És monda nekik: senkit ne botránkoztatassatok, se ne patvarkodjatek; és elégedjetez meg a zsoldotokkal.
- **1 Thessz 4,6:** Hogy senki túl ne lépjen és meg ne háborítsa valamely dologban az ő atyjafiát: mert bosszút áll az Úr mindezekért amint elébb is mondtottuk nektek és bizonytságot tettünk.
- **Péld 11,1; 16,11:** Az álnok font utálatos az Úrnál; az igaz mérték pedig kedves neki. - Az Úré az igaz mérték és mérőserpenyő, az ő műve minden mérőkő.
- **Ez 45,9-10:** Ezt mondja az Úr Isten: Legyen elég már nektek, Izráel fejedelmei! A törvényteleniséget és erőszakvételt távoztassátok el, és cselekedjetez törvény szerint és igazságot. Vegyétez le népemről sarcolástokat, ezt mondja az Őr Isten. Igaz mérőserpenyőitez legyenek és igaz éfátok és igaz báthotok.

- **5 Móz 25,13-15:** Ne legyen a te zsákodban kétféle font: nagyobb és kisebb. Ne legyen a te házádban kétféle éfa: nagyobb és kisebb. Teljes és igaz fontod legyen néked; teljes és igaz éfád legyen néked; hogy hosszú ideig élj azon a földön, melyet az Úr, a te Istened ad néked.
- **Zsolt 15,5:** Pénzt nem adja uzsorára, és nem vesz el ajándékot az ártatlan ellen. Aki ezeket cselekszi, nem rendül meg soha örökké.
- **Luk 6,35:** Hanem szeressétek ellenségeiteket, és jót tegyetek, és adjatok kölcsönt, semmit érte nem várván; és a ti jutalmatok sok lesz, és ama magasságos Istennek fiai lesztek: mert ő jótevő a háládatlanokkal és gonoszokkal.
- **Péld 5,16:** Kifolynak-e a te forrásaid, az utcákra a te vized forrásai?

111. Kérdés: *S mit követel tőled Isten e parancsolatban?*

Felelet: Hogy felebarátom hasznát tőlem telhetőleg előmozdítsam, vele úgy cselekedjem, amint akarnám, hogy mások cselekedjenek velem, és hűségesen munkálkodjam, hogy a szűkölködők szükségében segíteni tudjak.

- **Mát 7,12:** Amit akartok azért, hogy az emberek ti veletek cselekedjenek, mindazt ti is úgy cselekedjétek azokkal; mert ez a törvény és a próféták.
- **Ef 4,28:** Aki oroz vala, többé ne orozzon, hanem inkább munkálkodjék, cselekedvén az ő kezeivel azt, ami jó, hogy legyen mit adni a szűkölködőknek.

XLIII. ÚRNAPJA

112. Kérdés: *Mit kíván a kilencedik parancsolat?*

Felelet: Azt, hogy senki ellen hamis tanúbizonyságot ne tegyek; beszédét félre ne magyarázzam, senkit ne rágalmazzak, ne gyalázzak és meghallgatása nélkül és könnyelműen ne kárhoztassak; hanem kerüljek mindenféle hazugságot és csalárdságot, mint a Sátánnak saját műveit, hacsak Isten rettenetes haragját magamra vonni nem akarom; törvénykezésben és egyéb dolgaimban az igazságot kedveljem, őszintén kimondjam és megvalljam; és felebarátom tisztességét és jó hírnevét tőlem telhetőleg megoltalmazzam és előmozdítsam.

- **Péld 19,5-6:** A hamis tanú büntetlen nem marad, és a hazugságoknak szólója meg nem szabadul. Sokan hízelegnek a nemes lelkű embernek, és minden barát az adakozóé.
- **Péld 21,28:** A hazug bizonyág elvész; aki pedig jól figyelmez, örökké szól.
- **Zsolt 15,3:** Nem rágalmaz nyelvével; nem tesz rosszat felebarátjának, és nem szerez gyalázatot rokonainak.
- **Róm 1,18:** Mert nyilván van az Istennek haragja menyből, az embernek minden hitetlensége és hamissága ellen, kik az igazságot hamissággal feltartóztatják.
- **Mát 7,1-12:** Ne ítéljetek, hogy ne ítéltessetek. Mert amilyen ítélettel ítélték, olyannal ítéltettek, és amilyen mértékkel mértek, olyannal mérnek néktek.
- **Luk 6,37:** Ne ítéljetek és nem ítéltettek; ne kárhoztassatok és nem kárhoztattok; megbocsássatok, néktek is megbocsáttatik.
- **Ján 8,44:** Ti az ördög atyától valók vagytok, és a ti atyátok kívánságait akarjátok teljesíteni. Az emberölő volt kezdettől fogva, és nem állott meg az igazságban, mert nincsen ő benne igazság. Mikor hazugságot szól, a sajátjából szól; mert hazug és hazugság atyja.
- **Péld 12,22:** Az eszes ember elfedezi a tudományt; a bolondok elméje pedig kikiáltja a bolondságot.
- **Péld 13,5:** A hamis dolgot gyűlöli az igaz; az istentelen pedig gyűlölséggé tesz és megszégyeníti.
- **1Kor 13,6:** Nem örül a hamisságnak, de együtt örül az igazsággal
- **Ef 4,25:** Azért levetvén a hazugságot, szóljátok az igazságot, ki-ki az ő felebarátjával: mert egymásnak tagjai vagyunk.
- **1 Pént 4,8:** Mindenek előtt pedig legyetek hajlandók az egymás iránti szeretetre; mert a szeretet sok vétket elfedez.

113. Kérdés: *Mit akar a tizedik parancsolat?*

Felelet: Azt, hogy soha még a legcsekélyebb kívánság vagy gondolat se támadjon fel szívünkben Istennek csak egy parancsolata ellen is, hanem mindenkor teljes szívünkéből gyűlöljük minden bűnt és gyönyörködünk minden igazságban.

- **Róm 7,7-8:** Mit mondunk tehát? A törvény bűn-e? Távol legyen: sőt inkább a bűnt nem ismertem, hanem csak a törvény által; mert a kívánságról sem tudtam volna, ha a törvény nem mondaná: Ne kívánjad. De a bűn alkalmat vévén, a parancsolat által nemzett bennem minden kívánságot; mert törvény nélkül holt a bűn.

114. Kérdés: *De vajon megtarthatják-e tökéletesen e parancsolatokat, akik Istenhez megtértek?*

Felelet: Nem, mert még a legszentebbek is, ameddig e földön élnek, az engedelmességet csak hogy éppen elkezdték, ámde komoly elhatározással tényleg elkezdték élni, Istennek nem csak egynémelyik, hanem minden parancsolata szerint.

- **1 Ján 1,8-10:** Ha azt mondjuk, hogy nincsen bűn mi bennünk, magunkat csaljuk meg és igazság nincs mi bennünk. Ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz, hogy megbocsássa bűneinket és megtisztítson minket minden hamisságtól. Ha azt mondjuk, hogy nem vétkezünk, hazuggá Thesszük őt, és az ő igéje nincsen mi bennünk.
- **Róm 7,14-15:** Mert tudjuk, hogy a törvény lelki; de én testi vagyok, a bűn alá rekesztve. Mert amit cselekszem, nem ismerem: mert nem az mívelem, amit akarok, hanem amit gyűlölök, azt cselekszem.
- **Préd 7,20:** Mert nincs egy igaz ember is a földön, aki jót cselekednék és nem vétkeznék.
- **Róm 7,22-23:** Mert gyönyörködöm az Isten törvényében a belső ember szerint; de látok egy másik törvényt az én tagjaimban, mely ellenkezik az én elmém törvényével, és engem rabul ad a bűn törvényének, mely van az én tagjaimban.

115. Kérdés: *Miért hirdetteti tehát Isten a tízparancsolatot olyan szigorúan, ha azokat ebben az életben senki sem tarthatja meg?*

Felelet: Először azért, hogy egész életünkben egyre jobban megismerjük a mi bűnös természetünket és így egyre jobban kívánjuk bűneink bocsánatát és a Krisztusban való igazságot. Másodsor, hogy a Szentlélek kegyelméért könyörögvén, szüntelenül törekedjünk Istennek ábrázatára mindinkább megújulni, míg e földi élet után elérjük a tökéletességet.

- **1 Ján 1,9:** Ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz, hogy megbocsássa bűneinket és megtisztítson minket minden hamisságunktól.
- **Zsolt 32,5:** Vétkezet bevallám neked, bűnömöt el nem fedeztem. Azt mondom: Bevallom hamisságomat az Úrnak - ép te elvetted rólam bűneimnek terhét.
- **Róm 7,24-25:** Nem tudjátok-e, hogy akik varsenypályán futnak, mindnyájan futnak ugyan, de egy veszi el a jutalmat? Úgy fussatok, hogy elvegyétek. Mindaz pedig, aki pályafutásban tusakodik, mindenben megtűrtető; azok ugyan, hogy romlandó koszorút nyerjenek, mi pedig romolhatatlant.
- **Fil 3,11-14:** Ha valami módon eljuthatnék a halottak feltámadására. Nem mondom, hogy már elértem, vagy hogy már tökéletes volnék; hanem igyekezem, hogy el is érjem amiért meg is ragadott engem a Krisztus Jézus. Atyámfiai én magamról nem gondolom, hogy már elértem volna: de egyet cselekszem, azokat amelyek hátam mögött vannak, elfelejtvén, azoknak pedig amelyek előttem vannak, nekik dőlve, célegyenest igyekszem az Istennek a Krisztus Jézusban onnét felülről való elhívása jutalmára.

Az imádságról

116. Kérdés: *Miért szükséges a keresztyéneknek imádkozni?*

Felelet: Azért, mert ez kiváltképpen való része annak a háládatosságnak amelyet Isten tőlünk követel. Továbbá, mert Isten csak azoknak adja az ő kegyelmét és Szentlelkét, kik ezt szívbeli fohászadásokkal szüntelenül kérik és ezért neki hálát adnak.

- **Zsolt 50,14-15:** Hálával áldozzál az Istennek, és teljesítsd a felségesnek fogadásaidat! És hívj segítségül engem a nyomorúság idején, és megszabadítlak téged és te dicsőítesz engem.
- **Mát 7,7-8:** KérjeteK és adatik nékteK; keressetek és találtok; zörgesetek és megnyittatik nékteK. Mert aki kér, mind kap; és aki keres, talál; és a zörgetőnek megnyittatik.
- **Luk 11,9-10. 13:** Én is mondom nékteK: KérjeteK és adatik nékteK; keressetek és találtok; zörgesetek és megnyittatik nékteK. Mert aki kér, mind kap; és aki keres, talál; és a zörgetőnek megnyittatik. Ha azért ti gonosz léteKre tudtok a ti fiaitoknak jó ajándékokat adni, mennyivel inkább ad a ti mennyei Atyátok Szent LeKét azoknak, akik tőle kérik.
- **Mát 13,12:** Mert akinek van, annak adatik, és bővölködik; de akinek nincs, az is elvétetik tőle, amije van.

117. Kérdés: *Mi szükséges az olyan imádsághoz, amelyet Isten kedvel és meghallgat?*

Felelet: *Először*, hogy egyedül csak az egy igaz Istenhez könyörögjünk szívbeli, aki magát nekünk Igéjében kijelentette, mindazért amit kérünk parancsolt. *Másodszor*, hogy szükségünket és nyomorúságunkat teljes valójában megismerjük és az ő felséges színe előtt magunkat megalázzuk. *Harmadszor*, hogy erős fundamentumunk legyen, hogy noha méltatlanok vagyunk arra, mégis imádságainkat minden bizonnal meghallgatja az Úr Krisztusért, amiképpen azt nekünk Igéjében megígérte.

- **Ján 4,22-24:** Ti azt imádjátok, amit nem ismertek; mi azt imádjuk, amit ismerünk: mert az idvesség a zsidók közül támadt. De eljön az óra, és az most vagyon, amikor az igazi imádók lélekben és igazságban imádják az Atyát: mert az Atya is ilyeneket keres, az ő imádóiuL. Az Isten lélek: és akik őt imádják, szükség, hogy lélekben és igazságban imádják.
- **Róm 8, 26-37:** Hasonlatosképpen pedig a Lélek is segítségére van a mi erőtlenségünknek. Mert azt, amit kérünk kell, a mint kellene, nem tudjuk; de maga a lélek esedezik mi érettünk kimondhatatlan fohászadásokkal. Aki pedig a szíveket vizsgálja, tudja, mi a Lélek gondolata, mert Isten szerint esedezik a szentekért.
- **1 Ján 5,15:** És ha tudjuk, hogy meghallgat bennünket, akármit kérünk, tudjuk, hogy meg vannak a kéréseink, amelyeket kértünk ő tőle.
- **2 Krón 20,12:** Oh mi Istenünk, nem ítéled-e meg őket? Mert nincsen mi bennünk erő e nagy sokasággal szemben, mely ellenünk jön. Nem tudjuk, mit cselekedjünk, hanem csak te rád néznek a mi szemeink.
- **Zsolt 2,11:** Szolgáljátok az Urat félelemmel, és örüljeteK reszketéssel.
- **Zsolt 34,19:** Közel van az Úr a megtört szívekhez, és megsegíti a sebhedt lelkeket.
- **Ézs 66,2:** Hiszen mindezeket kezem csinálta így álltak elő mindezek; így szól az Úr. Hanem arra tekintek én, aki szegény megtört lelkű, és aki beszédemet rettegi.
- **Róm 10,14:** Mi módon hívják azért segítségül azt, akiben nem hisznek? Mi módon hisznek pedig abban, aki felől nem hallottak? Mi módon hallának pedig prédikáció nélkül?
- **Jak 1,6-8:** De kérje hittel, semmit sem kételkedvén: mert aki kételkedik, hasonlatos a tenger habjához, amelyet a szél hajt és ide s tova hány. Mert ne vélje az ilyen ember, hogy kaphat valamit az Úrtól; a kétszívű, a miden útjában állhatatlan ember.
- **Ján 14,13-16:** És akármit kérteK majd az én nevemben, megcselekszem azt, hogy dicsőítessék az Atya a Fiúban. Ha valamit kérteK az én nevemben, én megcselekszem azt. Ha engem szeretteK, az én parancsolataimat megtartsátok. És én kérem az atyát, és más vigasztalót ad nékteK, hogy veleteK maradjon mindörökké.
- **Dán 9,17-18:** És most hallgasd meg, oh Istenünk, a te szolgálódnak könyörgését és esedezéseit, és világosítsd meg az Úrért a te orcádat a te szent helyeden, amely elpusztított. Hajtsad, én Istenem, a te füledet hozzánk és hallgass meg; nyisd meg szemeidet és tekintsd meg a mi pusztulásunkat és a várost, amely a te nevedről neveztetik; mert nem a mi igazságunkban, hanem a te nagy irgalmasságodban bízva terjesztjük elődbe a mi esedezéseinket.

- **Mát 7,8:** Mert aki kér, mind kap; és aki keres, talál; és a zörgetőnek megnyitják.
- **Zsolt 143,1:** Uram hallgasd meg könyörgésemet, figyelmezzél imádságomra; hűséged és igazságod szerint hallgass meg engem.

118. Kérdés: *Miket parancsolt Isten, hogy tőle kérjünk?*

Felelet: Mindent, amire testünknek-lelkünknek szüksége van, melyeket a mi Urunk Jézus Krisztus egybefoglalt abban a könyörgésben, amelyre Ő maga tanított minket.

- **Jak 1,17:** Minden jó adomány és minden tökéletes ajándék felülről való, és a világosságok Atyjától száll alá, akinél nincs változás, vagy változásnak árnyéka.
- **Mát 6,33:** Hanem keressétek először Istennek országát, és az ő igazságát; és ezek mind megadatnak néktek.

119. Kérdés: *Melyik ez a könyörgés?*

Felelet: Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben, szenteltessék meg a te neved. Jöjjön el a te országod. Legyen meg a te akaratod, mint a mennyben úgy itt a földön is. A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma. És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk azoknak, akik ellenünk vétkeztek. És ne vígy minket a kísértésbe, de szabadíts meg minket a gonosztól. Mert tiéd az ország és a hatalom és a dicsőség mind örökké. Ámen.

- **Mát 6,9-13:** Ti azért így imádkoztatok: Mi Atyánk...
- **Luk 11,2-4:** Monda pedig nékik: Mikor imádkoztok, ezt mondjátok: Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben, szenteltessék meg a te neved. Jöjjön el a te országod. Legyen meg a te akaratod, miképpen a mennyben, azonképpen e földön is. A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk naponként. És bocsásd meg nekünk a mi bűneinket; mert mi is megbocsátunk mindenkinek, akik nekünk adósok. És ne vígy minket a kísértésbe; de szabadíts meg minket a gonosztól.

XLVI. ÚRNAPJA

120. Kérdés: *Miért parancsolja Krisztus, hogy Istent így szólítsuk meg: Mi Atyánk?*

Felelet: Azért, hogy mindjárt imádságunk kezdetén felébressze bennünk a gyermeki félelmet és bizodalmat Isten iránt, amely könyörgésünk fundamentuma: tudniillik, hogy Isten Krisztus által Atyánkká lett és mindent, amit tőle hittel kérünk, sokkal inkább megadja nekünk, mint szüleink, kik pedig a földi jókat tőlünk meg nem tagadják.

- **Mát 7,9-11:** Avagy ki az az ember közületek, aki ha az ő fia kenyeret kér tőle, követ ad neki? És ha halat kér, vajon kígyót ad-e neki? Ha azért ti gonosz létekre tudtok a ti fiaitoknak jó ajándékokat adni. mennyivel inkább ad a ti menyei Atyátok jókat azoknak, akik kérnek tőle?!
- **Luk 11,11-13:** Melyik atya pedig az közületek, akitől a fia kenyeret kér, és ő talán követ ad neki? Avagy ha tojáást kér, vajon skorpiót ad-e neki? Ha azért ti gonosz létekre tudtok a ti fiaitoknak jó ajándékokat adni, mennyivel inkább ad a ti mennyei Atyátok Szent Leletet azoknak, akik tőle kérik.

121. Kérdés: *Miért teszi hozzá ezt is: "Ki vagy a mennyekben" ?*

Felelet: Hogy Istennek mennyei felségéről semmiféle földi dolgot ne gondoljunk, továbbá, hogy minden lelki és testi szükségünk kielégítését az ő mindenhatóságától várjuk.

- **Jer 23,23-24:** Csak a közelben vagyok-e én Isten? azt mondja az Úr, és nem vagyok-e Isten a messzeségben is? Vajon elrejtőzhetik-e valaki a rejtékhelyeken, hogy én ne lássam őt? azt mondja az Úr, vajon nem töltöm-e én be a mennyet és a földet? azt mondja az Úr.
- **ApCsel 17,24-25.27:** Az Isten aki teremtette a világot és mindazt, ami abban van, mivelhogy ő mennynek és földnek ura, kézzel csinált templomokban nem lakik. Sem embernek kezeitől

nem tiszteltetik, mintha valami nélkül szökölködnék, holott ő ad mindeneknek életet, lehetet és mindent. Hogy keressék az Urat, ha talán kitapogathatnák, jóllehet bizony nincs mesze egyikőnkől sem.

- **Róm 10,12:** Mert nincs különbség zsidó meg görög között; mert ugyanaz az Ura mindeneknek, aki kegyelemben gazdag mindenekhez, akik őt segítségül hívják.

XLVII. ÚRNAPJA

122. Kérdés: *Melyik az első kérdés?*

Felelet: "Szenteltessék meg a te neved." Azaz adjad először, hogy Téged igazán megismerjünk és a Te minden műveidben tündöklő mindenhatóságodat, bölcsességedet, jóságodat, irgalmasságodat és igaz voltodat megszenteljük, dicsérjük és magasztaljuk; továbbá, hogy egész életünket, gondolatainkat, beszédeinket és cselekedeteinket arra irányítsuk, hogy nevedet miattunk szidalom ne érje, hanem szálljon arra dicséret és dicsőség.

- **Ján 17,3:** Az pedig az örök élet, hogy megismerjenek téged, az egyedül igaz Istent, és akit elküldtél, a Jézus Krisztust.
- **Mát 16,17:** És felelvén Jézus, monda neki: Boldog vagy Simon, Jónának fia, mert nem test és vér jelentette ezt meg neked, hanem az én mennyei Atyám.
- **Jak 1,5:** Ha pedig valakinek közületek nincs bölcsessége, kérje Istentől, aki mindenkinek készségesen és szemrehányás nélkül adja; és megadatik neki.
- **Zsolt 119,105:** Az én lábamnak szövéténeke a te igéd, és ösvényemnek világossága.
- **Zsolt 119,137-138:** Igaz vagy Uram, és a te ítéleted igazságos. A te bizonyosságaid igazságban és hűségben jelentetted meg, és mindenek felett való egyenességben.
- **Róm 11,36:** Mert ő tőle, ő általa és ő reá nézve vannak mindenek. Övé a dicsőség mindörökké. Ámen.
- **Zsolt 71,8:** Megtelik szájam dicsérettel, minden napon a te dicsőségeddel.
- **Zsolt 115,1:** Nem nekünk Uram, nem nekünk, hanem a te nevednek adj dicsőséget, a te kegyelmedért és hívségedért!

XLVIII. ÚRNAPJA

123. Kérdés: *Melyik a második kérdés?*

Felelet: "Jöjjön el a te országod." Azaz úgy igazgass minket a te Igéddel és Lelkeddel, hogy Neked napról-napra inkább engedelmeskedjünk. Tartsd meg és növeljed Anyaszentegyházadat; rontsd meg a Sátánnak minden hatalmát, amely ellened feltámad s tégy hiábavalóvá minden gonosz tervet, melyet a te szent Igéd ellen sző, míg végre teljességre jut országlásod, mikor Te lész minden mindenekben.

- **Mát 6,33:** Hanem keressétek először Istennek országát, és az ő igazságát; és ezek mind megadtnak néktek.
- **Zsolt 119,5:** Vajha igazgattatnának az én útjaim a te rendeléseid megőrzésére!
- **Zsolt 143,10:** Taníts meg engem a te akaratodat teljesítenem, mert te vagy Istenem! A te jó lelked vezéreljen engem az egyenes földön.
- **Zsolt 51,20:** Tégy jól a te kegyelmedből a Sionnal; és építsd meg Jeruzsálem kőfalait.
- **Zsolt 122,6-7:** Könyörögjetek Jeruzsálem békességéért; legyenek boldogok a téged szeretők! Békesség legyen a te palotáidban.
- **1 Ján 3,8:** Aki bünt cselekszik, az ördögből van; mert az ördög kezdettől fogva bűnben leledzik. Azért jelent meg az Istennek Fia, hogy az ördög munkáit lerontsa.
- **Róm 16,20:** A békességnek Istene megrontja a sátánt a ti lábaitok alatt hamar.
- **Jel 22,17,20:** És a lélek és a menyasszony azt mondják: Jövel! És aki hallja, ezt mondja: Jövel! És aki szomjúhozik, jöjjön el; és aki akarja, vegye az élet vizét ingyen. - Ezt mondja, aki ezekről bizonyosságot tesz: Bizony eljövök hamar. Ámen, bizony jövel uram Jézus!
- **Róm 8,22-23:** Mert tudjuk, hogy az egész teremtett világ egyetemben fohászkozik és nyög mind idáig. Nemcsak ez pedig, hanem a Lélek zsengejének birtokosai, mi magunk is fohászkoznak magunkban, várván a fiúságot, a mi testünknek megváltását.

- **1 Kor 15,28:** Mikor pedig minden alája vettetett, akkor maga a Fiú is alávetetik annak, aki neki mindent alávetett, hogy az Isten legyen minden mindenben.

XLIX. ÚRNAPJA

124. Kérdés: *Melyik a harmadik kérdés?*

Felelet: "Legyen meg a te akaratod, mint a mennyben, úgy a földön is." Azaz adjad, hogy mi és minden ember saját akaratunkat legyőzzük és a te egyedül jó akaratodnak engedelmessédjünk minden ellentmondás nélkül, hogy így mindenki az ő tisztét és hivatását oly készséggel és hűséggel töltsse be, mint az angyalok a mennyben.

- **Mát 16,24:** Ekkor monda Jézus az ő tanítványainak: Ha valaki jöni akar én utánam, tagadja meg magát és vegye fel az ő keresztyét, és kövessen engem.
- **Tit 2,11-12:** Mert megjelent az Isten idvezítő kegyelme minden embernek, amely arra tanít minket, hogy megtagadván a hitetlenséget és a világi kívánságokat a hitetlenséget és a világi kívánságokat, mértékletesen, igazán és szentül éljünk a jelenvaló világon.
- **1 Kor 7,24:** Ki-kí amiben elhívatott, atyánkfiai, abban maradjon meg az Isten előtt.
- **Zsolt 103,20-21:** Áldjátok az Urat ő angyalai, ti hatalmas erejűek, akik teljesítitek az ő rendeletét, hallgatván az ő szavára. Áldjátok az Urat minden ő serege: ő szolgálói, akaratának teljesítői!

L. ÚRNAPJA

125. Kérdés: *Melyik a negyedik kérdés?*

Felelet: "A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma." Azaz vedd gondjaidba a mi minden testi szükségünket, hogy így megismerjük, hogy minden jó egyedüli forrása Te vagy és hogy a te áldásod nélkül sem a mi gondoskodásunk és munkánk, sem adományaid nálunk nem gyarapodnak. Épen ezért, a mi bizodal munkát minden teremtményről elfordítva egyedül csak Beléd helyezzük.

- **Zsolt 104,27-28:** Mindazok te reád néznek, hogy megadjad eledelüket alkalmas időben. Adsz nekik és ők takarnak; megnyitod kezedet és megtelnek a te jóvóttoddal.
- **Zsolt 145,14-16:** Az Úr megtámogat minden elesendőt, és felegyenesít minden meggörnyedtét. Mindenki szemei te reád vigyáznak, és te idejében megadod eledelüket. Megnyitod a te kezedet, és megalégít az minden élőt ingyen.
- **Mát 6,25-26:** Azért azt mondom néktek: ne aggodalmaskodjatok a ti éltetek felől, mit egyetek és mit igyatok; sem a ti testetek felől, mibe öltözködjetek. Avagy nem több-e az élet hogynem az eledel, és a test hogynem az öltözet? Tekintsetek az égi madarakra, hogy nem vetnek, nem aratnak, sem csűrbe nem takarnak; és a ti menyeyi Atyátok eltartja azokat. Nem sokkal különbek vagytok-e azoknál?
- **ApCsel 14,17:** Jóllehet nem hagyta magát tanúbizonyosság nélkül, mert jótevőnk volt adván mennyből esőket és termő időket nekünk, és betöltvén eledellel és örömmel a mi szívünket.
- **ApCsel 17,27-28:** Hogy keressék az Urat, ha talán kitapogathatnák őt és megtalálhatnák, jóllehet bizony nincs mesze egyikőnkőtől sem: Mert Ő benne élünk, mozgunk és vagyunk; miképpen a ti költőitek közül is mondották némelyek: Mert az Ő nemzetsége vagyunk.
- **1 Kor 15,58:** Azért szerelmes Atyámfiai erősen álljatok, mozdíthatatlanul, buzgólkodván az Úrnak dolgában mindenkor, tudván, hogy a ti munkátok nem hiábavaló az Úrban.
- **5 Móz 8,3:** és megsanyargata téged, és megéheztete, azután pedig enned adá a mannát, a melyet nem ismertél, sem a te atyáid nem ismertek, hogy tudtodra adja néked, hogy az ember nem csak kenyérral él, hanem mind azzal és az ember, ami az Úrnak szájából származik
- **Zsolt 37,4-5:** Gyönyörködjél az Úrban, és megadja szíved kéréseit. Hagyjad az Úrra a te útjaidat, és bízzál benne, majd ő teljesíti. (Olvasandó az egész zsoltár.)
- **Zsolt 55,23:** Vessed az Úrra a te útjaidat, Ő gondot visel rólad, és nem engedi, hogy valamikor ingadozzék az igaz.
- **Zsolt 62,11:** Ne bízzatok zsarolt javakban, és rabolt jószággal ne kevélykedjete; a vagyonban, ha nő, ne bízzatok.

LI. ÚRNAPJA

126. Kérdés: *Melyik az ötödik kérdés?*

Felelet: "Bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk azoknak, akik ellenünk vétkeztek." Azaz Krisztus véérért nekünk, nyomorult bűnösöknek ne számítsd be a mi vétkeinket, se a folytonosan bennünk levő gonoszt: amiképpen mi is érezzük szívünkben a te kegyelmednek ama bizonyosságát, hogy magunkban állhatatosan eltökéltük, hogy felebarátainknak szívünk szerint megbocsátunk.

- **Zsolt 51,1-5:** Az éneklőmesternek; Dávid zsoltára; mikor ő hozzá ment Nátán próféta, minekutána vétkezett. Könyörülj rajtam én Istenem a te kegyelmességed szerint; irgalmasságodnak, sokasága szerint töröld el bűneimet! Egészen moss ki engemet az én álnokságomból, és az én vétkeimből tisztíts ki engemet; mert ismerem az én bűneimet, és az én vétkem szüntelen előttem forog.
- **Zsolt 143,2:** Ne szállj perbe a te szolgálóddal, mert egy élő sem igaz előtted!
- **1 Ján 2,1:** Én fiacskáim, ezeket azért írom néktek, hogy ne vétkezzetek. És ha valaki vétkezik, van Szószólónk az Atyánál, az igaz Jézus Krisztus.
- **Mát 6,14-15:** Mert ha megbocsátjátok az embereknek az ő vétkeiket, megbocsát néktek is a ti Mennyei Atyátok. Ha pedig meg nem bocsátjátok az embereknek az ő vétkeiket, a ti Mennyei Atyátok sem bocsátja meg a ti vétkeiteket.

LII. ÚRNAPJA

127. Kérdés: *Melyik a hatodik kérdés?*

Felelet: "Ne vígy minket kísértésbe, de szabadíts meg minket a gonosztól." Azaz, mivel mi magunkban oly gyarlók vagyunk, hogy még csak egy szempillantásig is meg nem állhatunk, a mi esküdt ellenségünk pedig, a Sátán, a világ és a mi tulajdon testünk minket szüntelen ostromolnak: Te tarts meg és Szentlelkednek erejével erősíts meg minket, hogy szilárdan ellenállhassunk és e lelki tusakodásban meg ne győztesse minket, míg végre teljes diadalt veszünk.

- **Ján 15,5:** Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlőveszők: aki énbennem marad, én pedig ő benne, az terem sok gyümölcsöt: mert nálam nélkül semmit sem cselekedhettek.
- **Zsolt 103,14-16:** Mert ő tudja a mi formátlanságunkat; megemlékezik róla, hogy por vagyunk. Az emberek napjai olyanok, mint a fű, úgy virágzik, mint a mezőnek virága. Hogyha általmegy rajta a szél, nincsen többé, és az ő helye sem ismeri azt többé.
- **1 Pé 5,8:** Józsanok legyetek, vigyázzatok; mert a ti ellenségeitek, az ördög, mint ordító oroszlán szerte jár, keresvén, kit elnyeljen.
- **Ef 6,12:** Mert nem a vér és test ellen van nekünk tusakodásunk, hanem a fejedelemségek ellen, a hatalmasságok ellen, ez élet sötétségének világbírói ellen, a gonoszság lelkei ellen, melyek a magasságban vannak.
- **Ján 15,19:** Ha e világból volnátok, a világ szeretné azt, ami az övé; de mivelhogy nem vagytok e világból, hanem én választottalak ki titeket e világból, azért gyűlöl titeket a világ.
- **Róm 7,23:** De látok egy másik törvényt az én tagjaimban, mely ellenkezik az elmém törvényével, és engem rabul ad a bűn törvényének, mely van az én tagjaimban.
- **Gal 5,17:** Mert a test a lélek ellen törekszik, a lélek pedig a test ellen; ezek pedig egymással ellenkeznek, hogy ne azokat cselekedjétek, amiket akartok.
- **Mát 26,41:** Vigyázzatok és imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek; mert jóllehet a lélek kész, de a test erőtlén.
- **Mk 13,33:** Figyeljétek, vigyázzatok és imádkozzatok; mert nem tudjátok, mikor jő el az idő.
- **1Thessz 3,13; 5,23-24:** Hogy erősekké tegye a ti szívetekeket; feddhetetlenné a szentségben, a mi Istenünk és Atyánk előtt, amikor eljő a mi Urunk Jézus Krisztus minden Ő szentjeivel egyetemben. - Maga pedig a békességnek Istene szenteljen meg titeket mindenestől; és a ti egész valótok, mind lelketek, mind testetek feddhetetlenül őriztesse meg a mi Urunk Jézus Krisztus eljövételére. Hú az, aki elhívott titeket és Ő meg is cselekszi azt.

128. Kérdés: *Hogyan rekeszted be ezt az imádságot?*

Felelet: "Mert tiéd az ország és a hatalom és a dicsőség mindörökké." Azaz, mindezeket azért kérjük Tőled, mivelhogy Te a mi királyunk és mindenható vagy, ki nekünk minden jót meg is akarsz, meg is tudsz adni, hogy ezek által ne mireánk, hanem a Te szent nevedre térjen örök dicsőség.

- **Róm 10,11-12:** Mert azt mondja az írás: valaki hisz Ő benne, meg nem szégyenül. Mert nincs különbség zsidó meg görög között; mert ugyanaz az Úr mindenknek, aki kegyelemben gazdag mindenkhez, akik Őt segítségül hívják.
- **2 Pét 2,9:** Meg tudja szabadítani az Úr a kegyeseket a kísértésekből, a gonoszokat pedig az ítélet napjára büntetésre fenntartani.
- **Ján 14,13:** És akármit kértek majd az én nevemben, megcselekszem azt, hogy dicsőíttessék az Atya a Fiúban.
- **Zsolt 115,1:** Nem nekünk Uram, nem nekünk, hanem a te nevednek adj dicsőséget, a te kegyelmedért és hívségedért!

129. Kérdés: *Mit jelent ez a szócska: "Ámen" ?*

Felelet: Az "Ámen" ezt jelenti: ez igazán és bizonyosan meglesz. Mert Isten az én könyörgésemet sokkal bizonyosabban meghallgatta, mint amennyire én azt szívemben kívánom.

- **2 Kor 1,20:** Mert Istennek valamennyi ígérete Ő benne lett ámenné az Isten dicsőségére mi általunk.
- **2 Tim 2,13:** Ha hitetlenkedünk, Ő hű marad: Ő magát meg nem tagadja.